

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

KARAKTER EĞİTİMİ AÇISINDAN İBRAHİM ÜNSAL'IN
TARİHİ ROMANLARININ İNCELENMESİ

Reyhan KORKMAZ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Doç. Dr. Şerife AKPINAR

Konya-2019

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

KARAKTER EĞİTİMİ AÇISINDAN İBRAHİM ÜNSAL'IN
TARİHİ ROMANLARININ İNCELENMESİ

Reyhan KORKMAZ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Doç. Dr. Şerife AKPINAR

Konya-2019

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Reyhan KORKMAZ
	Numarası	16830301020
	Ana Bilim Dalı	Türkçe Sosyal Bilimler Eğitimi
	Bilim Dalı	Türkçe Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tezin Adı	Karakter Eğitimi Açısından İbrahim Ünsal'ın Tarihi Romanlarının İncelenmesi

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

03/05/2019
Reyhan KORKMAZ

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Reyhan KORKMAZ
	Numarası	16830301020
	Ana Bilim Dalı	Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi
	Bilim Dalı	Türkçe Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Şerife AKPINAR
	Tezin Adı	Karakter Eğitimi Açısından İbrahim Ünsal'ın Tarihi Romanlarının İncelenmesi

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan “Karakter Eğitimi Açısından İbrahim Ünsal'ın Tarihi Romanlarının İncelenmesi” başlıklı bu çalışma 03/05/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	Unvanı Adı Soyadı	İmza
Danışman	Doç. Dr. Şerife AKPINAR	
Jüri Üyesi	Doç. Dr. Osman UYANIK	
Jüri Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Erol ÇÖM	

 SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	T.C. SELÇUK ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü	
---	--	---

Öğrencinin	Adı Soyadı	Reyhan KORKMAZ
	Numarası	16830301020
	Ana Bilim Dalı	Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi
	Bilim Dalı	Türkçe Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Şerife AKPINAR
	Tezin Adı	KARAKTER EĞİTİMİ AÇISINDAN İBRAHİM ÜNSAL'IN TARİHİ ROMANLARININ İNCELENMESİ

ÖZET

KARAKTER EĞİTİMİ AÇISINDAN İBRAHİM ÜNSAL'IN TARİHİ ROMANLARININ İNCELENMESİ

Karakter eğitimi, bireyin kişisel özelliklerine olumlu yönde kazanımlar sağlamaktır. Araştırmanın amacı, İbrahim Ünsal'ın tarihî romanlarındaki açık karakterde olan kahramanların kişisel özelliklerinin çocukların karakterlerine eğitsel yönden olumlu ya da olumsuz ne kattığının incelenmesidir.

Bu araştırmada son dönemlerde çocuk edebiyatının dikkat çeken isimlerinden birisi olan ve gençlere tarihi daha iyi anlamaları için yazdığı romanlar ile ışık tutan İbrahim Ünsal'ın tarihî romanlarındaki kahramanlar karakter eğitimi açısından incelenmiştir. Bu amaçla tezde, İbrahim Ünsal'ın Gazi Osman Paşa, Battal Gazi, Şahin Bey, Nene Hatun, Seyit Onbaşı, Ulubatlı Hasan, Gökçen Efe, Turgut Reis, Fatma Teğmen, Sultan Kılıçaslan, Yemen Cephesi, Doğu Cephesi, Çanakkale Cephesi Hicaz Cephesi, Rumeli Cephesi ve Yenikapı Cephesi eserleri ele alınmıştır.

İbrahim Ünsal'ın incelenen on altı romanında yirmi dokuz açık (devingen) karakterin olduğu tespit edilmiştir. İncelenen romanlardaki açık karakterlerin hepsi

aktif olarak romanda başkahramandır. Romanlardaki kapalı karakterlerin ise; kahramanlarımızı yücelten onlara destek veren, vatan için savaşmaya hazır birer kahraman oldukları sonucuna varılmıştır.

Romanlardaki açık karakterde olan kahramanların karakteristik özellikleri belirlenmiş ve bu bağlamda çocuklarda, belirlenen bu özelliklerin karakterlerine nasıl yansıtılabileceği ve karakterlerini nasıl etkileyeceği romanlardan örneklerle ele alınmıştır. İnceleme sonucu İbrahim Ünsal'ın romanlarındaki açık karakterde olan kahramanların; vatansever, cesur, merhametli, alçak gönüllü, bilgili, zeki, dürüst, korkusuz, nazik, tedbirli, fedakâr, sevecen, çalışkan, lider, kararlı, açık sözlü, vefakâr, güvenilir, inançlı, özgüvenli olma gibi özellikleri belirlenmiştir. Belirlenen bu özelliklerin romanları okuyan çocukların karakterlerini olumlu yönde etkileyeceği, karakterleri ile özdeşim kurabilecekleri olumlu özellikte olan kahramanlar oldukları sonucuna varılmıştır.

İbrahim Ünsal'ın, romanlarında açık karakterler üzerinden vermek istediği vatan sevgisi, tarih bilincinin oluşturulması, çocukların karakterlerinin gelişmesi açısından olumlu özellikler taşıdığı ve çocuklarımıza gönül rahatlığı ile tavsiye edilebilecek romanlar olduğu da tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Karakter Eğitimi, Tarihî Roman, İbrahim Ünsal.

 SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	T.C. SELÇUK ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü	 2010
---	--	---

Öğrencinin	Adı Soyadı	Reyhan KORKMAZ
	Numarası	16830301020
	Ana Bilim Dalı	Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi
	Bilim Dalı	Türkçe Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Şerife AKPINAR
	Tezin İngilizce Adı	INVESTIGATION OF THE HISTORICAL ROMANS OF İBRAHİM ÜNSAL FOR CHARACTER TRAINING

ABSTRACT

INVESTIGATION OF THE HISTORICAL ROMANS OF İBRAHİM ÜNSAL FOR CHARACTER TRAINING

Character training provides positive gains to the personal characteristics of the individual. The aim of this study is to examine the characteristics of the heroes of İbrahim Ünsal's historical characters with positive or negative educational features.

In this research, the characters in the historical novels of İbrahim Ünsal, who is one of the prominent names of children's literature and who sheds light with the novels he wrote for young people to understand history better, have been examined in terms of character education. For this purpose, Gazi Osman Paşa, Battal Gazi, Şahin Bey, Nene Hatun, Seyit Onbasi, Ulubatlı Hasan, Gökçen Efe, Turgut Reis, Fatma Teğmen, Sultan Kilicaslan, Yemen Cephesi, Eastern Cephesi, Canakkale Cephesi, Hicaz Cephesi, Rumeli Cephesi and Yenikapı Cephesi are discussed.

Twenty-nine open characters were found in the sixteen novels examined by İbrahim Ünsal. Open characters in the novels examined are all active in the novel. The

closed characters in novels are; It is concluded that they are heroes who support our heroes and are ready to fight for the homeland.

Characteristic of the hero characters were determined in the novels and in this context, how the characteristics these can be reflected on their characters and how they affect their characters are discussed with examples from the novels. As a result of the study, the characters of Ibrahim Ünsal's novels are open characters; patriotic, courageous, merciful, humble, knowledgeable, intelligent, honest, fearless, gentle, cautious, self-sacrificing, caring, hardworking, decisive, open-minded, faithful, reliable, faithful, self-confident features such as being identified. It is concluded that these characteristics have positive effects on the characters of the children who read the novels and that they can identify themselves with these characters.

In Ibrahim Ünsal's novels, love of the country he wants to give open characters, creating the consciousness of history, the characters of the children have positive characteristics in terms of development and novels that can be recommended to our children have been found.

Key words: Character Training, Historical Novel, İbrahim Ünsal.

ÖN SÖZ

Karakter, insanın mizacını yansıtmakta ve insan için olmazsa olmaz özelliklerin başında yer almaktadır. Karakter insanı insan yapan ve topluma sağladığı faydalarla açığa çıkan bir kavramdır. Bu kavram çerçevesinde, insanın doğumdan ölüme kadar olan sürede özelliklerini şekillendiren karakter aynı zamanda insanın sergilediği davranışlarının da tümünü kapsar.

Karakter toplum içerisinde insanın nasıl bir varlık olduğunu ortaya koyar. İnsanın karakterine ve yaptığı davranışlara bakılarak onun iyi, kötü, dürüst vb. kişisel özelliklere sahip olduğunu gösterir. İnsanın özelliklerin daha iyi ve olumlu yönde olması için karakteri sağlam bireyler yetiştirmek geleceğimiz için önemlidir. Böyle bir nesil yetiştirmek için karakter eğitimi aile ve çevrenin yanı sıra, eğitimcilerin de önem verdiği konular arasında olmalıdır.

Karakter eğitimi, okulda (veli, okul müdürü, öğretmen, öğrenci, çevre, kitaplar) iş birliği içerisinde öğrenciye sunulması gereken bir programdır. Bu bağlamda; İbrahim Ünsal'ın Tarihî Romanları Karakter Eğitimi Açısından incelenmiştir. Gerçekte yaşamış olan kahramanlarımızın karakterleri üzerinden yeni nesillere dürüst, vatansever, ahlaklı, cesur, merhametli, bilgili, yardımsever, fedakâr, alçak gönüllü ve özellikle vatani için her şeyi göze alabilecek bireyler olarak yetiştirmeleri için yol gösterici olmak hedeflenmiştir. En önemlisi de gençlerimizde tarih bilinci oluşturmak, tarihi sevdirmek ve okuma alışkanlığı kazandırmaktır.

Tez üç bölüm olarak tasarlanmıştır:

Birinci bölümde, çocuk edebiyatı ve karakter eğitimi hakkında bilgi verilmektedir. Çocuk edebiyatının tanımı yapılarak, nasıl tasarlanması gerektiği ve roman türü hakkında genel bilgiler ile karakterin tanımı, karakter eğitimi, amacı, tarihi, ana öğeleri, ilkeleri, yaklaşımı, devingen-açık ve durağan-kapalı karakterler ile karakter eğitiminde karşılaşılan güçlükler üstünde durulmuştur.

İkinci bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, verilerin toplanması ve değerlendirilmesi hakkında bilgiler verilmiştir.

Üçüncü bölümde İbrahim Ünsal'ın hayatı ve eserleri hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonra ise, İbrahim Ünsal'ın Gazi Osman Paşa, Battal Gazi, Şahin Bey, Nene

Hatun, Seyit Onbaşı, Ulubatlı Hasan, Gökçen Efe, Turgut Reis, Fatma Teğmen, Sultan Kılıçaslan, Yemen Cephesi, Doğu Cephesi, Çanakkale Cephesi, Hicaz Cephesi ve Yenikapı Cephesi isimli eserlerinin karakter eğitimi açısından incelenmesi ve kitap künyeleri verilmiştir.

Sonuç ve önerilere yer verilerek, kaynakça ve ekler kısmı ile tez sonlandırılmıştır.

Bu çalışmayı hazırlarken geçirdiğim süreçte ve araştırmanın her aşamasında akademik bilgi birikimi, tecrübesi, mütevazılığı, yardım severliği, her aramamda bıkmadan usanmadan bana içtenlikle cevap vermesi ve güler yüzüyle bana örnek olan değerli danışmanım Doç. Dr. Şerife Akpınar'a sonsuz teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Duygu ve düşünceleriyle, derin bilgisiyle yol gösteren ve ufkumu aydınlatan, bu tezi yazmamda bana örnek olan ve röportaj sırasındaki sorularına son derece nazik ve sabırlı bir şekilde cevap veren değerli yazarımız İbrahim Ünsal hocama sonsuz teşekkür ediyorum. Yardımlarını esirgemeyen sevgili eşi Rahime Baş Uçar Ünsal'a da anlayışları ve destekleri için teşekkür ederim.

Bu süreçte ilgi ve yardımlarını esirgemeyen abim Prof. Dr. İlhan Öztürk'e ablam Dr. Öğr. Üyesi İlknur Korkmaz Öztürk'e ve kardeşim Öğr. Gör. Seyhan Korkmaz Bingöl'e de sonsuz teşekkür ederim.

Çalışmalarım boyunca maddi ve manevi destekleriyle hep yanımda olan, eğitime verdiği önemle bizi bugünlere getiren ve beni hiç yalnız bırakmayan, hayatımız boyunca bize örnek bir rol model olan, fedakâr canım babam Mustafa Korkmaz'a, anlayışı, merhameti ve fedakârlığı ile büyük destekçim olan canım annem Nurten Korkmaz'a teşekkürü bir borç bilirim. Kardeşlerim; Mimar Metin Korkmaz, Diş Hekimi adayı Melih Mert Korkmaz ve Diş Hekimi Nihal Öç Korkmaz'a da teşekkür ederim.

Reyhan KORKMAZ

KONYA-2019

İÇİNDEKİLER

Sayfa No:

ÖZET	vi
ABSTRACT.....	viii
ÖN SÖZ	x
TABLolar DİZİNİ.....	xv
GİRİŞ	1
Araştırmanın Amacı	4
Araştırmanın Önemi	4
Araştırmanın Sayıltıları	5
Araştırmanın Sınırlılıkları	5
Problem Durumu	5
Tanımlar	5
BİRİNCİ BÖLÜM	7
1.1. Çocuk Edebiyatı	7
1.1.1. Çocuk Edebiyatı Nasıl Tasarlanmalıdır?.....	10
1.1.2. Çocuk Edebiyatı Türlerinden Roman.....	14
1.2. Karakter Eğitimi	16
1.2.1. Karakterin Tanımı	17
1.2.2. Karakter Eğitiminin Tanımı	18
1.2.3. Karakter Eğitiminin Amacı	19
1.2.5. Karakter Eğitiminin Ana Öğeleri	20
1.2.4. Karakter Eğitiminin Tarihi	22
1.2.6. Karakter Eğitiminin İlkeleri	26
1.2.7. Karakter Eğitimi Yaklaşımı.....	28
1.2.8. Karakter ve Özdeşim	28
1.2.9. Devingen-Açık ve Durağan-Kapalı Karakterler.....	29

1.2.10. Karakter Eğitiminde Karşılaşılan Güçlükler	30
İKİNCİ BÖLÜM.....	32
2.1. Araştırma Modeli	32
2.2. Evren ve Örneklem.....	32
2.2.1. Verilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi	32
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	33
3.1. Hayatı ve Eserleri	33
3.2. İbrahim Ünsal'ın Eserleri:	34
3.3. Karakter Eğitimi Açısından İbrahim Ünsal'ın Tarihi Romanlarının İncelenmesi ve Kitap Künyeleri	36
3.3.1. Plevne Kahramanı Gazi Osman Paşa'nın İncelenmesi	36
3.3.2. Korkusuz Savaşçı Battal Gazi'nin İncelenmesi	43
3.3.3. Antep Şehidi Şahin Bey'in İncelenmesi.....	48
3.3.4. Yürekli Kadın Nene Hatun'un İncelenmesi	55
3.3.5. Çanakkale Yiğidi Seyit Onbaşı'nın İncelenmesi.....	60
3.3.6. Fethin Sancaktarı Ulubatlı Hasan'ın İncelenmesi	67
3.3.7. Dağların Kartalı Gökçen Efe'nin İncelenmesi	71
3.3.8. Denizlerin Hâkimi Turgut Reis'in İncelenmesi	78
3.3.9. Gazi Kadın Fatma Teğmen'in İncelenmesi.....	86
3.3.10. Selçuklu'nun Kılıcı Sultan Kılıçaslan'ın İncelenmesi	92
3.3.11. Yemen Cephesi / Çöl Sancısının İncelenmesi.....	97
3.3.12. Sarı Kamış Buz Kesiyor / Doğu Cephesi'nin İncelenmesi	104
3.3.13. Acı Göç / Rumeli Cephesi'nin İncelenmesi	110
3.3.14. Ölümsüz Şehitler / Çanakkale Cephesi'nin İncelenmesi	118
3.3.15. Son Kale Medine / Hicaz Cephesi'nin İncelenmesi	124
3.3.16. Bir Millet Tek Yürek / Yenikapı Cephesi'nin İncelenmesi	128

SONUÇ.....	133
ÖNERİLER.....	138
KAYNAKÇA.....	139
EKLER.....	145
EK- 1: Yazarımız İbrahim Ünsal ile Yapılan Röportaj.....	145
EK- 2: Yazarımız İbrahim Ünsal ile Röportaj Gününden Fotoğraflar.....	159
EK- 3: Romanlardan İç Kapak Resimleri Örnekleri.....	160
Ek- 4: Romanlardan Dipnot Örnekleri.....	176
ÖZ GEÇMİŞ.....	179

TABLULAR DİZİNİ**Sayfa No:**

Tablo 1: Çocuk kitaplarının boyutları.....	13
Tablo 2: Çocuk kitabı yazı büyüklükleri	14

GİRİŞ

Karakter eğitimi, çocuklara iyi karakter kazandırmak için gerekli olan nitelikler hakkında eğitim verilmesini temsil etmektedir. Diğer bir deyişle karakter eğitimi “*erdemini geliştirilmesi için kasıtlı çaba*” (Tyra, 2012: 3) şeklinde ifade edilmektedir. Bu nedenle karakter eğitimi bilinçli planlama gerektirmekte (Prestwich, 2004: 140) ve karakter eğitimi veren eğitimciler, bireye güven, dürüstlük, sadakat, adalet, saygı, etik ve vatandaşlık gibi toplumda başarılı olmasına yardımcı olabilecek nitelikleri kazandırmak için dikkatli çalışmalıdır (Katılmış vd. 2011: 855).

Dünyada karakter eğitimi ilk defa 1960’larda vermeye başlanmıştır ve 1960’lar ile 1980’ler arasında yaygınlaşmıştır. Karakter eğitiminin önceleri verilmesinin amacı; genç nüfusun artması, suç oranlarının düşürülmesi ve okul sistemi ile çocukların karakterlerine nitelik kazandırılmasını amaçlamaktı (Prestwich, 2004: 140). Ancak karakter eğitiminin yaygınlaşması, karakter eğitimi verilmesi nedenlerinin de çeşitlenmesi ve karakter eğitiminin öneminin anlaşılmasına olanak sağladı.

Karakter eğitiminin yaygınlaşması ile birlikte, okulların yurttaşlık değerlerini ve ahlaki kanunları çocuklara öğretmekle yükümlü oldukları belirlenerek öğrencilerin iyi insanlar ve vatandaşlar olmasına yardımcı olması nedeniyle karakter eğitiminin önemi ortaya koyulmuş ve karakter eğitimi üstünde çalışmalar yapılmaya başlanmıştır (O’Sullivan, 2004: 640). Karakter eğitimi özellikle demokratik bir toplumda oldukça önemlidir. Çünkü bireylerin demokratik düşünmek için adalet ve güven gibi gerekli becerileri geliştirmesi gerekmektedir (Richardson vd. 2009: 71). Ayrıca, okullar öğrencilerinin ahlaki değerleri hakkında endişe etmekte ve bu nedenle öğrencilerine iyi değerler kazandırmak için karakter eğitimi vermeyi istemektedir (O’Sullivan, 2004: 641).

Bazı araştırmacılar, karakter eğitimi programlarının yalnızca öğrencilerin karakter özelliklerini geliştirmesine yardımcı olabileceğini düşünmektedir. Bununla birlikte, karakter eğitimi programlarının hem karakter gelişimi hem de akademik başarı üzerinde olumlu etkileri olduğunu gösteren çalışmalarda bulunmaktadır (Katılmış vd. 2011: 855). Richardson vd. (2009), karakter eğitiminin olumsuz davranışlar ile akademik performans üzerindeki etkisini inceledikleri çalışmalarında,

olumsuz davranışlar azaldığında akademik performans artmaktadır sonucuna ulaşmışlardır. Hart ve meslektaşları (2009: 105) ise, karakter eğitiminin test puanlarını, duygusal becerilerini, kendilik ve başkaları hakkındaki tutumlarını ve olumlu sosyal davranışları geliştirdiklerini saptamışlardır.

Karakter eğitimi vermenin birçok yolu bulunmaktadır. Karakter eğitimi gerek okullarda müfredat içerisine yerleştirilerek gerekse ayrı bir program hâlinde öğretilmektedir. Karakter eğitiminin öğretiminde kullanılan araç, yöntem ve materyaller de çok çeşitli olabilmektedir. Çocuk edebiyatı çok çeşitli konuları öğretmek için kullanılabilir mükemmel bir kaynaktır ve öğrencilerin karakter eğitimi hakkında tartışmaya ve düşünmeye başlamasına yardımcı olarak karakter eğitiminde de önemli bir araç görevi üstlenmektedir (Smith-D'Arezzo ve Moore-Thomas, 2010; O'Sullivan, 2004; Clare ve Gallimore, 1996; Auciello, 2006). Çünkü edebiyat kendine özgü karakter ikilemlerin öğretilmesi ve spesifik karakter özelliklerinin incelenmesine olanak sağlamaktadır (Prestwich, 2004: 143).

Öğrenciler, çocuk edebiyatı romanlarındaki karakterlerle empati kurabilir ve bilinen her özellik hakkında ya da okuyucu ile karakterler arasındaki bağlantı hakkında daha iyi bilgi sahibi olabilirler. Buna ek olarak resimli kitapların çocukları cezbetmesi ve çocuk edebiyatında görsel imgelerin kullanılması nedeniyle karakterlerine olumlu özellik olarak yansımaları için çocuk edebiyatı oldukça faydalı olabilmektedir. Çünkü öğrenciler çoğunlukla kitaplar yerine bu kitaplardaki karakterler ve resimlerle ilgilidir; bu da kitapların etkililiğini artırmaktadır (Jalongo, 2004: 38).

Çocuk edebiyatı karakter eğitimi öğretmek için kullanmak için güçlü bir araç olsa da tüm çocuk edebiyatı eserleri bu kullanım için uygun olmayabilir. Çocukların okudukları yazın türü genel olarak toplumsal yaşam hakkındaki genel algılarını etkilemektedir (Beckett vd. 2010: 373). Bu nedenle karakter eğitimi için kullanılacak çocuk edebiyatı ürünlerinin seçilmesi de büyük önem taşımaktadır. Karakter eğitiminde özellikle halk edebiyatından millete ait özellik ve duyguların aktarılması oldukça önemlidir. Bu bağlamda tarihi romanlar karakter eğitiminde önemli bir yer tutmaktadır (Özcan, 2008: 584).

Bu doğrultuda hazırlanmış olan bu tezin konusunu karakter eğitimi açısından İbrahim Ünsal'ın tarihî romanlarının incelenmesi oluşturmaktadır. Bu amaç kapsamında İbrahim Ünsal'ın on altı eseri taranarak bilgi verilmekte ve tarihî romanlarındaki açık karakterde olan kahramanlar incelenmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı çocuk edebiyatında son dönemlerin dikkat çeken isimlerinden olan ve gençlere tarihi daha iyi anlamaları için tarihî romanlar yazan İbrahim Ünsal'ın tarihî romanlarındaki açık karakterde olan kahramanların kişisel özelliklerinin çocukların karakterlerine eğitsel yönden olumlu ya da olumsuz ne kattığının incelenmesidir.

Romanlardaki açık karakterde olan kahramanların karakteristik özellikleri belirlenerek çocuklara karakter eğitimi açısından; vatansever, cesur, merhametli, alçak gönüllü, bilgili, zeki, dürüst, korkusuz, nazik, tedbirli, fedakâr, sevecen, çalışkan, lider, kararlı, açık sözlü, vefakâr, güvenilir, inançlı, özgüvenli olma gibi belirlenen bu özellikleri kazandırmak hedeflenmiştir.

Araştırmanın Önemi

Kitaplar insanlara farklı ve daha geniş bakış açısı kazandırır. Kitaplara içerisindeki karakterler ve o karakterlerin farklı olan hayatları insanlara farklı deneyimler kazandırır (Sever, 2003:5).

Geçmişini bilmeyen milletler geleceğine yön veremez ve geleceğini şekillendiremez. Bu nedenle tarihimizi bilmeliyiz ki geleceğimize daha iyi yön verelim ve ufkumuz genişlesin. Tarih kitapları ve tarihî romanlar okumak, vatanın değerini anlamak, vatanın kolay kazanılmadığını ve vatani her zaman korumamız gerektiği bilincini bizlere kazandırır.

Tarihî romanlar, kurgu dâhilinde, çocukların anlayabileceği seviyede ve karakterlerin yerine kendilerini koyabilecek şekilde oluşturulursa çocuklara kahramanların özellikleri daha kolay ve etkili biçimde kazandırılması sağlanacaktır.

Bu çalışma karakter eğitimi açısından çocukların karakterlerine olumlu özellikler katmak, kendini sorgulayan, geçmişini bilen ve geleceğine bilinçli şekilde yön veren, sağlam karakterli, kendine güvenen, nesil yetiştirmek açısından önemli bir yere sahiptir.

Araştırmanın Sayıtları

Çocuk edebiyatında karakterler, karakterlerin bakış açısı ve kazandırdığı değerler çocukları olumlu ya da olumsuz yönde etkilediği varsayılmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Roman kahramanlarının çocuk karakterlerini etkilediği varsayımları doğrultusunda, bu çalışma İbrahim Ünsal'ın tarihî romanlarıyla incelendiği için çalışma evreni sadece onunla sınırlı tutulmuştur.

Problem Durumu

İbrahim Ünsal'ın tarihî romanlardaki ana karakterlerin vatansever, dürüst, mütevazı, yardımsever, alçak gönüllü, bilgili, zeki, merhametli, fedakâr vb. karakteristik özellikleri belirlenerek çocukların karakterlerine etkilerinin ne derecede olduğu yer almaktadır.

Tanımlar

Çocuk Edebiyatı: Çocukların gelişim ve büyümelerine, zevklerine, düşünce, duygu ve hayal yeteneklerine hitap eden, eğitilirken eğlenmelerini sağlayan yazılı ve sözlü verimler şeklinde yapılabilmektedir (Yalçın ve Aytaş, 2002: 5).

Karakter: “Karakter, ruhta iyice yerleşen prensipler veya maksimler (ahlak ilkesi) aracılığıyla her irade fiilinin kesin ve belirgin olması üzerine ruhun istikrar kazanmış hâlidir.” (Kerchensteiner, 1954: 18).

Karakter Eğitimi: Karakter eğitimi çocukların iyiyi bilmeleri, iyiyi istemeleri ve iyiyi yapmalarının sağlanması için yapılan kasıtlı uygulamalar şeklinde tanımlanabilmektedir (Lickona, 1991: 51).

Roman Karakteri: Romanın ana karakteridir. Yazarın yarattığı ve gerçek yaşamdan alıntılarla oluşturduğu kendine has özellikleri olan kişidir (Sever, 2003: 63).

Açık Karakter: Kitapta bütün yönleriyle tanıtılan, ana kahramandır. (Sever, 2012:104).

Kapalı Karakter: Açık karakterin aracılığı ile okuyucuya tanıtılan karakterlerdir. Yani yan karakterlerdir. Kapalı karakterler genellikle kahramanın yönlendirdiği olayların sonucundan etkilenmektedir. (Sever, 2012:104).

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. Çocuk Edebiyatı

Son dönemlerde yapılan bilimsel çalışmalar, insan hayatının özellikle ilk 18 yılının daha sonraki yılları için belirleyici özellik taşıdığını ve bu nedenle çocukluk döneminin çok önemli olduğunu vurgulamaktadır. Çocukluk döneminin etkili geçmesi ve çocukların düşünerek yaratıcı fikirler üretebilmesini isteyenler dil öğretim ve dil çalışmalarına yönelik eğitim politikaları üretmelidir. Çünkü dil, dil öğretimi ve çocuk gelişimi için oldukça önemli bir işlev taşımaktadır ve kültür ile arasında kopmayan bir bağ bulunmaktadır (Cemiloğlu, 2003: 17).

Edebiyat ve dil millî kültürün temel öğelerini oluşturmaktadır. Dil birliği sağlanan ve aynı dili konuşan insanlar arasında köklü sevgi, saygı ve yakınlık bağı oluşmaktadır. Bu nedenle millî kültürün temel öğelerini oluşturan edebiyat ve dil toplumların kişiliğini oluşturmakta ve çeşitlendirmektedir. Millî değerlerin gelecek nesillere aktarılması, düşünme ve iletişimde önemli araç olan edebiyat ve dil, bireylerin kişiliğinin gelişip çeşitlenmesinde ve kişiliklerdeki gelişmelerin dengeli olmasında önemli bir rol oynamaktadır (Kavcar, 1999: 141-142).

Edebiyat dilin bütün olanaklarından faydalanıp insanlara hissettirerek onları eğiten, dille yapılan ve duyarlılık kazandıran sanat dalıdır. Edebiyat sanatı ile bireylerin karşılaştığı toplumsal ve ruhsal problemlerin çözülmesi, yaşamın dar kalıplarının çözümlenmesi ve bireylere yeni ufuklar kazandırılması gerçekleştirilmektedir (Uçan, 2008: 19). Yani edebiyat hayata bir anlam kazandırmaktadır. Ahlaki hayata hazırlamakta ve karşılıksız sevmeyi öğretmektedir (Karaalioğlu, 1964: 11).

Edebiyat yalnızca yetişkinlere özgü değildir. Her ruhun, her zekânın ve her yaşın bir edebiyatı vardır. Çocuklara da seslenen ve çocukları sıradanlığın dışına çıkararak farklı bir dünyayla tanıştıran, tekdüzelikten kurtaran edebiyat da bulunmaktadır. Ayrıca edebiyatın yani yazılı ve sözlü eserlerin normal gelişme ve büyüme gösteren çocukların doğal gereksinimleri yanında ruhsal gereksinimlerini de karşıladığı bilinmektedir (Oğuzkan, 1983: 14).

Çocuk edebiyatı; çocukların gelişim ve büyümelerine, zevklerine, düşünce, duygu ve hayal yeteneklerine hitap eden, eğitilirken eğlenmelerini sağlayan yazılı ve sözlü verimler şeklinde yapılabilmektedir (Yalçın ve Aytaç, 2002: 5). Daha önceleri “çocuk duyarlılığı”, “çocuk için” ve “çocuğa göre” şeklinde isimlendirilen çocuk edebiyatı farklı yazarlar tarafından farklı şekillerde tanımlanabilmektedir (Dilidüzgün, 1996: 22). Bu tanımlardan bazıları şu şekildedir:

Çocuk edebiyatı, “2-14 yaş arası çocukların ihtiyacını karşılayan, bu yaşlardaki kişilerin hayal, duygu ve düşüncelerine yönelik sözlü ve yazılı bütün eserlerdir” (Tür ve Turla, 1981: 9).

Çocuk edebiyatı, “henüz yetişkin olmayan ve eğitilmesi gereken toplumun en genç üyelerinin düşünce dünyasına seslenebilecek sözlü ve yazılı ürünlerin tümüdür” (Ciravoğlu, 1999: 9).

Çocuk edebiyatı, “erken çocukluk döneminden başlayıp ergenlik dönemini de kapsayan bir yaşam evresinde, çocukların dil gelişimi ve anlama düzeylerine uygun olarak duygu ve düşünce dünyalarını sanatsal niteliği olan dilsel ve görsel iletilerle zenginleştiren, beğeni düzeylerini yükselten ürünlerin genel adıdır” (Sever, 2007: 9).

Çocuk edebiyatı “çocuğun duygu, düşünce, hayal, istek ve özlemlerine cevap vermek amacıyla oluşturulan bir edebiyat” türüdür (Çılgin, 2007: 13).

Çocuk edebiyatı tanımları çok çeşitlilik gösterse de her birinin ortak noktası çocuk edebiyatının ahlaki ve hayati değerleri içermesi, çocuğun gelişimine dair değerlere önem vererek, bu değerlerin ön plana çıkmasını sağlayan çocukların düşünce, duygu ve hayallerine yönelik yazılı ve sözlü eserler olmasıdır. Bazı yazarlar, çocuk edebiyatı diye ayrı bir tür edebiyat kolu olmadığını söylemekte ve genel edebiyat kapsamında bir parçayı temsil ettiğini savunmaktadır (Dayıoğlu, 1987: 317). Bazıları ise yetişkinler ile çocuklara verilecek kitaplar arasında farklılık olması gerekliliğini belirtirken, çocukların zihinsel gelişimi için yetişkin edebiyatından farklı eserlere ihtiyacı olduğunu savunmaktadır (Çılgin, 2007: 17). Her ne kadar kavramın varlığı ve genel edebiyat içerisindeki varlığı yazarlar arasında tartışılabilir da genel tanımlamalar ve görüşler ile çocuk edebiyatı şu şekilde açıklanabilmektedir (Yalçın ve Aytaç, 2002: 5-6; Gökşen, 1985: 9; Demiray, 1970: 16):

- Çocuk edebiyatı çocuklara hitap etmektedir.
- Çocuk edebiyatı, çocuklarda edebi eserlere karşı farkındalık uyarmakta ve edebiyat zevkini çocuklara aşılarmaktadır. Yani çocuk edebiyatı estetik bir nitelik taşımaktadır.
- Çocuk edebiyatı, çocukların düşünce ve duygu dünyalarına uygun şekilde eserler üretilmesini öngörmektedir.
- Çocuk edebiyatı, çocukların ufkunu açan, çocukları yaratıcı düşünmeye davet eden ve geleceğe yönelik özel işlev içeren bir edebiyattır.
- Çocuklar yetişkinlere nazaran daha hızlı gelişmektedir. Kendisini dilsel, sosyal, duygusal ve zihinsel olarak kendisini sürekli gelişim ve yenileme süreci içerisinde bulan çocuk, kendi yeteneklerini de bu süreçte keşfetmektedir ve çocuk edebiyatı bu süreçte çocuğa kendisini bulmada rehberlik etmektedir.
- Çocuk edebiyatları gerek görsel gerek yazılı gerekse sözlü materyallerde güçlü bir ilişki içindedir. Bu nedenle gelecek, bugün ve geçmiş arasında özel bir bağlantıya sahiptir.
- Çocuk edebiyatı çağdaş ve seçicidir, önemli ve özel bir işleve sahip olmasıyla bir neslin yetişmesinde görevlidir ve hayatı yakalamada işlev görmektedir.
- Çocuk edebiyatı kendi içinde kurallara sahiptir ve teorik bir düzleme dayanmaktadır.
- Çocuk edebiyatı, diğer tüm disiplinlerle hareket etmeyi ve onlarla ortak çalışmayı gerektirmektedir. Bu nedenle disiplinler arası özellik taşır.
- Çocuk edebiyatı edebiyat içerisinde yalnızca dikkat çekici bir alan özelliği taşımamakta, aynı zamanda en işlevsel edebiyat alanlarından birisi olarak görülmektedir. Bu yönü ile çocuklar tarafından olduğu kadar yetişkinler tarafından da beğeni toplamaktadır.
- Çocuk edebiyatı düşünmeye, tartışmaya ve okumaya değer bir edebiyat türüdür ve farklı okuma tercihleri, farklı gereksinimleri ve farklı becerileri olan bütünüyle farklı bir okur kitlesi için üretilebilmektedir.

Gelecek, bugün ve geçmiş arasında köprü görevi gören çocukların yeteneklerini ortaya çıkaran, çocuklarda dilsel, sosyal, duygusal ve zihinsel gelişime katkıda bulunan ve çocukluk dönemindeki bireylerin özel olarak yazılan önemli bir edebî türdür. Bu tür, çocuk edebiyatında sağlam bir estetik duygusunun oluşmasına katkıda bulunan, disiplinler arası olan, çağın değerlerini bünyesinde bulunduran, kültürel mirası gelecek nesillere aktarır.

1.1.1. Çocuk Edebiyatı Nasıl Tasarlanmalıdır?

Çocuk edebiyatı ile çocuk kitabı kavramları birbirlerini tamamlamaktadır. Çocuk edebiyatı eserlerinin tamamı çocuk kitaplarını, çocuk kitaplarının tamamı da çocuk edebiyatını oluşturmaktadır. Çocuk kitaplarının tasarımı genel olarak çocuğa uygun olmalıdır. Bir çocuk kitabı çocukların değerlendirme, sentez ve analiz yapabilmesine, zihinsel ve dilsel becerilerini geliştirmesine, eleştiride bulunmasına, okuduğunu anlamasını ve anladıklarını düşünmesini sağlayacak nitelikte olmalıdır. Ayrıca çocuk kitaplarının metinleri yaşanan gerçekle alakalı olmalı, okullardaki programları destekleyici özellik taşımalıdır. Bunların yanında bir çocuk kitabı şu özellikleri taşımalıdır (Yalçın ve Aytaş, 2002: 35; Yörükoğlu, 2000: 94):

- Dil becerisinin geliştirilmesi için unsurlar yerleştirilmelidir.
- Çocukların kişiliklerinin gelişimine katkıda bulunmalı ve topluma uyum sağlamalarında etki göstermelidir.
- Estetik duyarlılık duygusunu geliştirmeli ve çocuklar herhangi bir karar alırken estetik duyarlılığını kullanmasını teşvik etmelidir.
- Şiddet unsurları bulunmamalıdır.
- Çocuğun katılımcı ve girişimci olmasını sağlamalı, üretme ve yaratma becerisini geliştirmelidir.
- Çocuğun hayal gücünü, düşüncelerini ve duygularını geliştirmelidir.
- Çocukların kendisini tanımasına katkıda bulunmalıdır.
- Eleştirici, araştırmacı, denemeci, özetle özgür düşünceli bireyleri yetiştirme amacı taşımalıdır.
- Kitabın konusunda insanlık değerleri ve bilim verileri dikkatle işlenmelidir. Çocuklara çevresi ve toplumdaki diğer bireyler gerçekçi

şekilde anlatılarak çocuktaki yardımlaşma ve yurt sevgisi duyguları güçlendirilmelidir.

- Konular düşündürücü, öğretici, eğlendirici ve ilgi çekici biçimde sunulmalıdır.
- Çocuğun gelişim seviyesine uygun konuları içermeli, kavramlar açık ve anlaşılır ve dili yalın olmalıdır.

Çocuk kitaplarında okuma alışkanlığı ve okuma ve kitap sevgisi kazandırma amacı olmalıdır. Bunun yanı sıra çocukların psikolojik ve sosyal gelişme dönemlerinde olduğu düşünülürse bu kitaplar, ilgi çekici ve eğlendirici bir üslupla kültür ve bilgiyi artırmalı, çocuğa yurt ve insan sevgisi kazandırmalı ve çocuğun eğitilmesini amaçlamalıdır (Yücel, 1987: 91).

Çocuk kitaplarının tasarımında olması gereken diğer özellikler iç ve dış yapıyla ilgili özellikler olmak üzere iki alt başlıkta incelenebilir.

1.1.1.1. İç Yapıyla İlgili Özellikler

Bir kitabın dil ve üslubu, kahramanları, planı, teması ve konusu kitabın iç yapısını oluşturmaktadır. Çocuk kitaplarında bu iç yapıların her biri oldukça önemlidir.

Konu, çocuk kitaplarında oldukça önemlidir. Bir çocuk kitabı yazılırken çocukların hayatlarındaki herhangi bir olay konu edinilebilir. Ancak bu konunun aktarım şekli ve aktarılırken çocuğa uygun hâle getirilmesi oldukça önemlidir. Konu seçilirken ve aktarılırken çocukların beklentileri, düşünceleri, ruhsal özellikleri ve ilgi alanları göz önünde bulundurulmalıdır. Böylece konu ile çocuğa ulaşılması daha kolay olacaktır (Tür ve Turla, 1981: 41). Çocuk kitaplarında konunun çocuklar hakkında olması değil, çocuklar için yazılmış olması önemlidir (Yavuzer, 2005: 187).

Konular çocuklara uygun şekilde aktarılırken özellikle onların doğa ve insan sevgisi gibi değerlerini geliştiren, geleceğe ümitle bakmalarını sağlayan ve güvenlerini artıran inançların kullanılması önem göstermektedir. Çocukların saygın ve demokratik anlayışa sahip kişiliğe sahip olması için kitapta milli değerlere de önem verilmelidir (Yalçın ve Aytaş, 2002: 32).

Çocuk kitaplarında içyapıyla ilgili diğer önemli özellikte ana düşüncedir. Ana düşünce yazarın okurla paylaşmak istediği ve kitabı yazmasına neden olan temel mesajı içermektedir. Dolayısıyla bir kitap tasarlanırken eğiticilik ana fikre bağlı olarak ele alınmalıdır. Çocuk kitaplarında ana düşüncenin verilmesinde aracı olan temalar bulunmaktadır. Bu temalar genellikle şu şekildedir: arkadaş, anne-baba ve kardeş sevgisi, inançlara, aileye ve değerlere bağlılık, doğayı geliştirmek, korumak ve sevmek, diğer bireylere karşı saygılı, dürüst ve nazik davranmak, yaratıcı ve atılcı olmak, evcil hayvanlar ve diğer canlı varlıkların bakımına, beslenmesine ve korunmasına ilgi göstermek (Şirin, 1998: 211).

Kahramanlarda çocuk kitaplarının önemli iç unsurlarındandır ve çocukların gelişim özelliklerine uygun olmalıdır. Çocuklar yaşı fark etmeksizin kitaplardaki kahramanlarla kendisini özdeşleştirmektedir. Bu nedenle kahramanlar seçilirken dikkatli olunmalıdır. Ayrıca kitaplardaki kahraman sayısı da önemlidir. Çünkü çok sayıda kahraman olması çocukların olayın tamamını kavramasını zorlaştırabilmektedir. Kahraman ve ana düşüncenin kitaba uygun düzenlenmesi yani plan da bir çocuk kitabında oldukça önemlidir. Yazar duygu ve düşüncelerini kitapta belli bir sıraya göre vermelidir. Plan çocukların ilgi alanı, anlama gücü ve bilgi seviyeleri göz önünde bulundurularak yapılmalı, konu ve ana düşünce arasında bütünlük sağlanarak çocuğun ilgisi canlı tutulmalıdır. Konunun anlatılmasında her yazar kendine ait anlatım biçimini, üslubunu kullanmaktadır. Çocuk kitaplarında dil ve anlatım oldukça önemlidir. Dilin yalın ve duru olması gerekmektedir. Ayrıca karmaşık ve uzun paragraflar kullanılmamalı, yersiz tasvir ve benzetmelere yer verilmemelidir. Bu nedenle paragraf ve cümle kurgusundaki deyim ve sözcüklerin seçiminde de çocukların sözcük hazneleri, kavrayış güçleri ve yetenekleri göz önünde bulundurulmalıdır (Oğuzkan, 2000: 370).

1.1.1.2. Dış Yapıyla İlgili Özellikler

Bir kitabın dış yapı ile ilgili özellikleri kitabın büyüklüğü, yazı puntosu, resimlerin niteliği, sayfa düzeni, kâğıdın cinsi gibi biçimsel özelliklerdir.

Çocuk kitaplarında kitabın büyüklüğü ve içeriksel nitelikler arasında belli bir orantı olmalıdır. Kolaylıkla okunmaya elverişli hazırlanmalı, hacim ve ağırlık

yönünden çocuğun gelişim seviyesi ve yaşına uygun olmalıdır. Mat renkli ve sağlam bir kâğıda basılması gereken çocuk kitapları sayfaları kolay açılacak şekilde dikiş, tutkal ve cilt ile sağlam şekilde basılmalı, ikinci hamur ya da parlaklığı daha az olan kâğıtlar kullanılmalıdır (Kıbrıs, 2002: 33).

Ayrıca kitabın boyutu oldukça önemlidir. Çocuğun seviye ve yaşına göre değişik ebat ve boylarda olabilen çocuk kitapları, içeriği ile uyumlu bir şekilde boyutlandırılmalıdır (Yalçın ve Aytaç, 2002: 29). Genel olarak çocuk kitaplarının çocuk yaş ve okul dönemine göre büyüklükleri aşağıda verilen Tablo 1,1'deki gibidir.

Tablo 1: Çocuk kitaplarının boyutları

Okul dönemi	Kitap boyutu
Okul öncesi dönem	A4 veya A5
İlköğretim 1, 2 ve 3. Sınıf	A4
4. sınıf ve sonrası	A5

Kaynak: Kıbrıs, 2002: 32

Ayrıca çocuk kitaplarında resimler konuya uygun, anlaşılır ve açık olmalı, hayal gücünü geliştiren, anlamı bütünleştiren özellik taşımalıdır. Konular ve metindeki betimlemeler resimlerin renkleri ile betimlenmelidir. Çocuk kitaplarında metni tamamlayıcı, metni yorumlayıcı ve açıklayıcı ve süsleyici olmak üzere işlevi açısından üç tip resim bulunmaktadır. Bunlardan süsleyici resimler, kitabın konusuyla bir bağlantısı olmayan, ancak kitaba görsellik katmak için kullanılmış olan resimlerdir. Çocukların ilgisini çekmek amacıyla kullanılmaktadır. Yorumlayıcı ve açıklayıcı resimler ise metin arasında kullanılan ve metni tamamlayan resimlerdir. Metinler arasına doğru ve etkili bir biçimde yerleştirilerek çocukların zihninde metnin somut bir karşılık bulmasına olanak sağlamaktadır (Şirin, 1998: 214). Resimlerin çizimler ve renkler bakımından sevimli, neşe verici, eğlenceli, açık ve sade olmaları da oldukça önemlidir. Çünkü çocuklar için bu özellikleri taşımayan ve anlam verememesine neden olan resimler, gerçek yaşamından kopuk olduğu için çocukların kitaptan uzaklaşmasına yol açmaktadır. Bu sebeple çocuk kitaplarındaki resimler uzmanlar

tarafından yapılmalı ve resimleme yapılırken pedagojik gelişim göz önünde bulundurulmalıdır (Oğuzkan, 2000: 364).

Biçimsel olarak ise, bir çocuk kitabında satır aralıkları normalden biraz büyük olmalı, noktalama ve yazım işaretleri kullanılırken özen gösterilmelidir. Ayrıca yazıların puntosu 12 puntodan küçük olmamalı, çocukların okuması kolay bir karakter seçilmelidir. Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın belirlediği ölçülere göre yazı puntoları aşağıda verilen Tablo 1,2'deki gibidir.

Tablo 2: Çocuk kitabı yazı büyüklükleri

Sınıf	Punto büyüklüğü
İlköğretim 1. Sınıf	20-24
İlköğretim 2 ve 3. Sınıf	18-20
İlköğretim 4 ve 5. Sınıf	12
İlköğretim 5'ten sonraki sınıflar	<10

Kaynak: Kıbrıs, 2002: 33

Çocuk kitaplarında sayfaların düzeni çekici ve rahat okunmaya müsait olmalıdır (Taşdemir, 2005: 12). Ayrıca sayfanın kenarında bir kompozisyon kâğıdında olduğu gibi geniş boşluklar bırakılmalı, paragraflar oldukça kısa tutularak çocukların dikkati kaybedilmemelidir. Ayrıca sayfalar tek sütun olarak düzenlenmeli, çift sütun tercih edilmemelidir (Oğuzkan, 2000: 363).

1.1.2. Çocuk Edebiyatı Türlerinden Roman

Çocuk edebiyatı çocukların ilgi alanlarını doyurmak için çok sayıda türden oluşmaktadır. Bu türler genel olarak tiyatro, tekerleme, ninni, bilmece, fıkra, anı, biyografi, şiir, roman, hikâye, fabl, efsane, destan ve masal şeklindedir (Güleryüz, 2006: 34-35).

Çocuk edebiyatında roman, genellikle çocukların 10 yaş sonrasında okumaktan zevk aldığı, çok boyutlu düşünmesini teşvik eden sanat ürünleri olarak

tanımlanmaktadır (Güleryüz, 2006: 279). Çocuk gelişimi üstünde oldukça önemli bir katkısı vardır ve genel olarak katkıları şu şekilde sıralanabilir (Civaroğlu, 2000: 79):

- Çocuk romanları, çocukların kendisini roman karakterleri yerine koymasına ve böylece becerilerine keşfetmesine katkıda bulunur.
- Çocuk romanları, çocukların edebiyat, fen bilimler, coğrafya ve tarih derslerinde tanıdığı önemli bireylere ve onların eserlerine ilgisini artırır.
- Çocuk romanları, çevreye ilgi ve alakanın artmasını sağlar.
- Çocuk romanları çocukların ilgi çekici olayları fark etmesine, etkilenmesine ve eğlenmesine katkı sağlar.
- Hayat boyu öğrenme imkânı ile çocuklara katkıda bulunur.
- Çocukların karşılaştırma ve kavrama becerilerinin gelişmesine katkıda bulunur.
- Çocukların okuma ve konuşma yeteneklerinin geliştirilmesine katkıda bulunur.
- Çocukların hayal, düşünce, duygu dünyalarının gelişmesine katkı sağlar.

Çocuk kitapları yukarıda sayılan özelliklerinin yanı sıra okumaya ve kitaba karşı değerler kazandırılmasında çocuklar için oldukça önemlidir. Çocuk kitaplarının çocuklara katkılarına bakıldığında içeriğin uygunluğu, sosyal ve edebi bakışı, insani değerleri, anlatımı, planı, ana ve yardımcı kahramanları, konuları, içerdiği değer ve kavramları ve ana fikri açısından değerlendirilmesinin de ne kadar önemli olduğu anlaşılmaktadır (Şirin, 2000: 46-49; Kıbrıs, 2000: 27-30). Bu nedenle çocuk romanlarının nitelikli olması için gerekli biçimsel ve içeriksel özelliklerin belirlenmesi de oldukça önemlidir ve olması gereken özellikler şu şekilde sıralanabilir (Zengin, 2002: 152-159; Civaroğlu, 2000: 79):

- **Biçimsel özellikler:** Sayfa düzeni çekici ve rahat olmalı, paragraflar, satır arası ve kenar boşlukları iyi ayarlanmalı, cümle düzeni, noktalama ve yazım düzeni kusursuz olmalıdır. Bol resim içermeli ve bu resimler ilgi çekici olmalı, ortalama ve çocuğu yormayacak bir hacimde olmalı, mat renkli kâğıtta en az ikinci hamurdan ve sağlam ciltli olmalı, kapak resimleri çekici ve canlı bir şekilde kitap konusuyla ilgili olmalıdır.

Sayfaları kullanışlı, temizlenebilir ve kalın olmalıdır. Algılama tekniği unsurları kullanılarak resimler yerleştirilmeli, siyah beyaz veya renkli resimler kullanılmalı, kare veya dikdörtgen şekilli ve çocuğun seviye ve yaşına uygun boyutlarda olmalıdır.

- **İçeriksel özellikler:** Romanda kullanılan zaman dilimi çocuğun kavrayabileceği şekilde verilmeli, çocuk olumlu, doğru, güzel ve iyi duygulara yönlendirilmelidir. Doğruluk, özveri, mertlik, diğer bireylere yardım, haksızlıkla savaşıma, hakka saygı, kahramanlık ve incelik gibi değerler içermelidir. İnsanlık, ulus, yurt, doğa ve aile sevgisi ile zenginleştirilmeli, evrensel bir tema ile çocuğun kimliğini ve kişiliğini geliştirmeli, toplumda başarılı ve saygın olması için teşvik etmeli ve doğru ahlaki değerleri vermelidir. Ayrıca konusu net ve anlaşılır, paragrafları kısa, konuşmaları çeşitli, canlı ve hareketli olmalı, kahramanların ruh durumları, konunun geçtiği ortam ve tasvirler iyi biçimde verilmelidir. Üslubu sürükleyici, dili açık ve sade olmalı, bütünden parçaya gidiş içermeli, kelime dağarcığını geliştirmeli, yaş seviyesine uygun bir teknikle anlatılmalı, çocukta gerçek hissi uyandırmalı ve içeriğinde çocuğun yaşına uygun olmayan kelimeler kullanılmamalıdır.

Ayrıca çocuk romanları çocukların bilişsel gelişimine uygun olmalı, ortak miras değerlerine karşı çocukları bilinçlendirmeli, milli değerleri geliştirme, estetik duygularını geliştirmeli, çocuğu katılımcı ve girişimci olmaya teşvik ederek üretme yeteneğini geliştirmeli ve şiddet öğeleri içermemelidir (Yalçın ve Aytaş, 2002: 34).

1.2. Karakter Eğitimi

Bir çocuğun gelişiminin ve eğitiminin kalbinde karakter yaratmak yatmaktadır. Demokratik bir toplumun başarısı için önemli olan “karakter eğitimi”, vatandaşlık erdemini, kanunlara uymayı, başkalarının haklarına saygı duymayı ve ortak çıkar için gerekli duyguları geliştirmektedir. Daha geniş bir biçimde karakter eğitimi, ahlak erdemlerini (dürüstlük, merhamet, empati ve güvenilirlik) ve performans erdemlerini (çaba, gayret ve azim) teşvik etmekle ilgilidir. Karakter eğitimi doğru şeyi yapmak ve mümkün olan en iyi işi yapma ile ilgilidir (Lickona, 1993: 6).

Karakter eğitiminin tanımlanması için öncelikle karakter kavramının tanımlanması gereklidir. Karakterin tanımı ve ardından karakter eğitimi ile ilgili bilgiler alt başlıklar halinde aşağıda verilmiştir.

1.2.1. Karakterin Tanımı

Türk Dil Kurumu'na (2017) göre karakter, *“Bir bireyin kendine özgü yapısı, onu başkalarından ayıran temel belirti ve bireyin davranış biçimlerini belirleyen, üstün ana özellik, öz yapısıdır”*. *“Bireyin kendi kendine egemen olmasını, kendi kendisiyle uyum içinde bulunmasını, düşünüş ve hareketlerinde tutarlı, sağlam kalabilmesini sağlayan özellikler bütünüdür”* ve *“Bir kimsenin veya bir insan grubunun tutumu, uygulanma ve davranış biçimi”* şeklinde tanımlanmaktadır.

Karakter çeşitli yazarlar tarafından farklı şekillerde tanımlanabilmektedir. Bu tanımlardan bazıları şu şekildedir:

“Karakter, ruhta iyice yerleşen prensipler veya maksimler aracılığıyla her irade fiilinin kesin ve belirgin olması üzerine ruhun istikrar kazanmış halidir.” (Kerchensteiner, 1954: 18)

Karakter *“çocukluk çağından itibaren ailenin, okulun, toplumun ve terbiye müesseselerinin insanı daha ziyade iyiliklere ve diğerkâmlığa doğru yönelten ve ona doğruluk yollarını gösteren davranışlar topluluğudur”*. Karakter, *“iç ve dış görünüşüyle kanaatler ve hareketler arasında devamlı olarak bir uygunluk gösteren tavır ve hareket temayülleri”* şeklinde ifade edilmektedir (Adasal, 1977: 877-878).

Karakter, *“bir ferdi veya fertler zümresini başkalarından ayırt eden, alışkanlık haline gelmiş hareket ve tepki tarzlarının bütününe verilen isimdir”* (Topçu, 2005: 121).

Bu tanımlar doğrultusunda, karakter insanın irade, duygu ve zekâ yapısının özellikleri gösterir denilebilir. Karakterin özelliklerinden bazıları sonradan kazanılırken bazıları doğuştan gelmektedir. Ayrıca karakter bir insanın akla uygun ve tutarlı bir şekilde hareket etmesini sağlar ve aynı zamanda o bireyin topluma uyması için gereken temeli de oluşturur (Fromm, 1995: 81). Yani karakter kavramı sosyaldir ve bir insanın çevresiyle olan ilişkilerine bakılarak o insanın karakteri hakkında bilgi edinmek mümkün olmaktadır (Adler, 1973: 173).

Karakterin sosyal bir kavram olması demek, karakter gelişiminde etkili olan bazı etmenler olduğu anlamına gelmektedir. Bu etmenler ile geleceği oluşturan çocukların karakter gelişimleri yönlendirilebilmektedir. Bir toplumda karakterin gelişimi ve olgunlaşması üç şekilde olmaktadır (Adasal, 1977: 898-899):

- Örnek Alma ve Duygusal Benimsemeler Yöntemiyle: Karakter gelişimi ilk olarak görenek ve taklitler ile daha sonra duygusal benimsemeler ile şekillenmektedir. Çocuklar çevrelerinde güçlü, sayılan ve sevilen özellikle öğretmen, anne ve baba gibi kişileri benimser ve örnek alırlar.
- Mantıklı Düşünme Yöntemiyle: Karakter gelişiminde mantıklı düşünme kuralları ve ahlaki değerleri yorumlayan ve bunlardan iyilerini seçmeyi sağlar.
- Ödüllendirme ve Ceza Yöntemiyle: Çocuklar çevrelerinde sergiledikleri davranışlar sonucunda ödüllendirilmeleri ya da cezalandırılmaları ile karakter gelişimine yön vermektedir.

Yani çeşitli etmenlerin etkisi ile karakter sonradan gelişmekte ve olgunlaşmaktadır. Karakter oluşumu kişinin çevresinde başlayarak, katılım ve eğitim ile şekillenmektedir.

1.2.2. Karakter Eğitiminin Tanımı

En genel tanımı ile karakter eğitimi çocukların iyiyi bilmeleri, iyiyi istemeleri ve iyiyi yapmalarının sağlanması için yapılan kasıtlı uygulamalar şeklinde tanımlanabilmektedir (Lickona, 1991: 51).

Karakter eğitimi bütün kültürlerde kabul görmüş temel performans ve ahlaki değerlerini öğrencilerde bilinçli geliştirme çabasını ifade etmektedir. Bu çaba, bireylerin bütün etik değerlere uygun davranmasına, ilgi duymasına ve anlamasına yardımcı olmaktadır (Elkind ve Freddy, 2004: 1). Bunu yaparken de bireylerin hem içinde okul ve sosyal çevresini hem içinde yetiştiği ailesini hem de içten gelen dinamiklerini kuşatmaktadır (Kanger, 2012: 45). Yani, karakter eğitimi, bir insanın pozitif özelliklere sahip hale gelmesi ve olgunlaşmasında rol oynayan, sosyal çevre, okul ve ailenin öğretici, yapıcı ve planlı etkinliklerinin tamamını ifade etmektedir (Sılay, 2010: 3).

Karakter eğitimi yapılan farklı tanımlar çerçevesinde genel olarak değerlendirilecek olursak “Her şeyden önce kapsamlı bir karakter eğitiminin etkili olabilmesi için okul idaresi, öğretmenler veya okul aile birliği üyelerinden bazı kişilere ihtiyaç vardır. Amaç ve beklentiler açık hale getirilerek bunlar üzerinde belli bir uzmanlaşmanın olması gerekir. Okulda verilecek olan karakter eğitimi konusunda öğrenci velileriyle okul personeli arasında belli bir görüş birliğinin olması gerekir. Okulun genel tutum ve yaklaşımı, idareci, öğretmen ve öğrencilerin tavır ve davranışları karakter eğitimi konusunda son derece önemlidir. Günümüzde eğitim programları örtük programın resmi program kadar önemli ve etkili olduğunu kabul etmektedir. Karakter eğitimi konusunda belli, standartların olması hem uygulayıcılar açısından hem de uygulanan eğitimin değerlendirilmesine yardımcı olur. Bir karakter eğitimi programının ne denli etkili olduğu ölçülmeli ve değerlendirilmelidir. Karakter eğitimi aynı zamanda etkin öğretim stratejileri kullanılmalı; farklı kaynaklardan yararlanmalı, okul, aile ve toplum arasında yakın ilişki kurulmalıdır” (Yazıcı ve Yazıcı, 2011: 146-147, Akt. Akçin, 2016: 11).

1.2.3. Karakter Eğitiminin Amacı

Karakter eğitimi toplumun bir parçası olan insanı incelerken, manevi maddi tüm nitelikleri ele almaktadır. Karakter eğitiminin amacı bireylerin veya çocukların gelecekte şu değerler çerçevesinde bir birey olmasını sağlamaktır (Aytan, 2012: 9):

- Aileye bağlılık
- Öz saygı
- Doğaya saygı
- Huzur
- Azim
- Şefkat
- Estetik
- Nezaket
- Özgürlük
- Onur
- Bağlılık
- Zamanı kullanma
- Çalışkanlık
- Kanaatkârlık
- Paylaşma
- Tutumluluk
- Merhamet
- Dayanışma
- Misafirperverlik ve yardımseverlik
- Vatan sevgisi
- Cesaret

- Adil olma
- Saygı
- Bilimsellik
- Güvenilirlik
- Sorumluluk
- Dürüstlük
- Duyarlılık
- Alçakgönüllülük
- Vefa ve hoşgörü
- Dostluk
- Barış
- Özgüven
- İnanç
- Kararlılık
- Sabır

Ayrıca bu değerlerin kazandırılmasının yanı sıra karakter eğitimi ile çocukların hayatın zorluklarıyla başa çıkmayı öğrenmesi, sorumluluk ve saygı gibi karakter özelliklerini geliştirmesi, öğrencilerin öğrendiğini göstermek, paylaşmak ve dinlemek gibi eylemler için cesaretlendirilmesi ve böylece öğrenciye seçim yapmanın öğretilmesini de amaçlamaktadır (Gossett, 2006: 144).

1.2.5. Karakter Eğitiminin Ana Öğeleri

Karakter eğitiminin ana öğeleri programı devam ettirmek, öğrencilerin katılımı, personel gelişimi, yetişkin rol modeller, değerlendirme, tecrübeye dayalı öğrenme, karma öğrenme, ayırt edici özellikleri tanımlamak, karakter eğitimi stratejisi ve toplumun katılımı şeklindedir. Bu öğeler şöyle açıklanabilir (Köylü, 2006: 6; Character Education Informational Handbook and Guide, 2001: 4):

1. Programı devam ettirmek: Karakter eğitimi uygulamak ve etkili bir şekilde sürdürmek için bilgisayar ağları ile irtibat kurma sistemi, öğrenci ve öğretmenlerin sürekli ve kaliteli şekilde kendini geliştirmesi için destek sistemi, personel koordinasyonu ve yeterli bir fon gereklidir.
2. Öğrencilerin katılımı: Karakter eğitiminde öğrencilere yaşlarına uygun şekildeki faaliyetler hazırlamak ve katılımlarını sağlamak gerekmektedir. Böylece öğrencilerin kişisel hedefleriyle bağlantı kurması ve karar verme mekanizmalarının gelişmesi mümkün olmaktadır.
3. Personel gelişimi: Karakter eğitiminin uygulanmasında personelin sürekli olarak gelişimi ve eğitilmesi gereklidir. Müfredat ve ders programının

oluşturulması kadar programların anlaşılması ve tartışılması için de zaman ayrılması gerekir.

4. Yetişkin rol modeller: Çocukların karakter gelişiminde etrafında bulunan insanları taklit ettiği ve örnek aldığı bilinmektedir. Bu nedenle yetişkinlerin olumlu davranışları olmadan karakter eğitiminin etkili olması beklenemez.
5. Değerlendirme: Karakter eğitiminde değerlendirme önemli öğelerden birisidir. Karakter eğitiminin uygulanmasında öğretmen gereksinimlerine uygun araç ve destek varlığı ve öğrenci davranışında oluşan olumlu değişiklikler öğrencinin karakter özelliklerinin anlamını kavramasına yeterliliği değerlendirilmelidir.
6. Tecrübeye dayalı öğrenme: Öğrenciler seçmiş oldukları niteliklerini ve kendi yeteneklerini fark etmek için anlayarak ve yaşayarak öğrenmeli ve bu süreçte karşılıklı etkileşim ve tartışmaya zaman da ayrılmalıdır. Karakter eğitiminde tecrübeye dayalı öğrenme olmaksızın başarılı olmak mümkün değildir. O nedenle eğitim uygulanırken gerçek dünyadan ahlaki örnekler sunulmalıdır.
7. Karma program: Bütün sınıf ve yaş seviyesindeki öğrencilere karakter eğitimi verilmeli, karakter eğitimi tüm eğitim sistemi ile bütünleşmelidir.
8. Ayırt edici özellikleri tanımlamak: Toplumun temsilcileri, eğitimciler ve ebeveynlerle yapılan toplantılarda kullanılacak tanımların nitelikleri ve toplumda var olması gereken karakterin özellikleri konusunda ortak fikir elde etmek karakter eğitimi için oldukça önemlidir. Bu yüzden okul için özellikle cesaret ve azim kavramlarının ne anlama geldiği belirlenmeli ve öğretmenlerle daha sonra tartışılmalıdır.
9. Karakter Eğitimi Stratejisi: Karakter eğitiminde eğitim kurumlarının uyguladığı ve toplum tarafından kabul gören eğitim sistemi ile bağlantı kurabilmek önemlidir. Karakter eğitiminin görevi, kabul gören eğitim sistemi ile uyumlu olmalıdır ki, karakter eğitimi eğitimin her alanı ile bütünleşsin ve başarılı olsun.
10. Toplumun katılımı: Toplumdaki bireyler, öğrenciler, ebeveynler ve eğitimciler karakter eğitimine katılmalı ve ortak fikir birliği aşamasında aynı görüşü paylaşmalıdır.

Özetle karakter eğitiminin ana öğeleri yukarıda verildiği gibidir. Bu öğelerden birinin eksikliği karakter eğitiminin eksik olmasına yol açmaktadır. Şüphesiz bu öğeler içerisinde öğrenci, öğretmen, ebeveynler ve toplumun diğer bireyleri en önemlilerini oluşturmaktadır.

1.2.4. Karakter Eğitiminin Tarihi

Karakter eğitiminin geçmişi çok eski tarihlere dayanmaktadır. Tarih içerisinde karakter eğitimi değişik isimlerle uygulanmış, zaman içerisinde bazen ortadan kaybolmuş, bazen yeniden ortaya çıkmıştır. Karakter eğitimi, ülkelerin kendi yapılarına göre farklılık gösteren devlet-din ilişkisi, yönetim biçimi ve kültürel doku unsurlarından etkilenmiş ve bugünkü haline gelmiştir (Bakioğlu ve Sılay, 2013: 5).

Türk toplumu geçmişten günümüze kadar olan değerlerine sahip çıkmıştır. Sahip çıktığı değerlerini nesilden nesille aktarmayı başarmıştır. Değerlerimizin bugünlere aktarılmasına vesile olan; Orhun Abideleri, Kutadgu Bilig, Atabetü'l- Hakayık vb. Türk edebiyatındaki önemli eserlerimizdir. Kutadgu Bilig eserinde verilen; Adalet değeri, Doğruluk değeri, İyiliksever ve Bilgili olmak değerlerinin eğitimi ile karakterin şekillenmesi de amaçlandığı için karakter eğitimi Türk toplumlarında da çok eski tarihlere dayanmaktadır.

Karakter eğitimi Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD), 1900'lu yılların başında harekete geçmiş ve düzenlenmiş bir grup etkinliği olarak ortaya çıkmıştır. O günden bu yana karakter eğitimi daha programlı ve planlı şekilde ele alınmaya başlamıştır. Karakter eğitiminin asıl başlangıcının 1920'lerde olduğu, bu tarihlerde önce okullarda bu eğitimin amaçlanmadığı belirtilmektedir. Çünkü 1920'lere kadar karakter eğitimi dini eğitimin bir parçası olarak görülmekte ve yalnızca kilise gibi dini kurumlarda verilmekteydi. Ancak 1920'lere gelindiğinde devlet okullarında da karakter eğitimi vermeye başlandı ve karakter eğitiminin asıl yerinin devlet okulları olduğu yönünde programlar hazırlanmaya başlandı. Bu durum karakter eğitiminin dini eğitimden ayrılmasını gerektirdi ve dini eğitim kapsamında karakter eğitimi verilirken, bu durum normal eğitim içerisine entegre edildi (Yazıcı ve Yazıcı, 2011: 120-121).

1940'larda çocuklara okulda verilecek olan ahlak ve karakter eğitiminin grup çalışmaları ve toplumsal katılım temelli verilmesi gerektiği ve demokrasi ve

vatandaşlık kapsamında bu konunun önem arz ettiği belirlenmiştir. Bu durum o dönemde okullardaki vatandaşlık ve demokrasi derslerini artırmış ancak asıl amaç olan karakter eğitiminin arka plana atılmasına neden olmuştur (Ekşi ve Katılmış, 2011: 47).

1950 ve 1960'lı yıllarda karakter eğitimi programı okul müfredatından çıkarılmıştır. Bunun sebebini ise Lickona (1993) şöyle açıklamaktadır:

“Bu yıllar özellikle kişiselliğin dünya çâğındaki artışı ile sorumluluklarımız üzerinde bireysel hak ve özgürlüklerimiz vurgulanarak, değer, özerklik ve kişinin özneliği ortaya konma çalışmaları olmuştur. Personalizm haklı olarak toplumsal baskı ve adaletsizliğe karşı çıktı; fakat aynı zamanda ahlaki otoritenin yasadışı olmasına sebep oldu, objektif ahlaki normları yıprattı, insanların kendini gerçekleştirmeinden ziyade, içine kapanık olmasına neden oldu; sosyal bağılıkları (evlenmek, aile kurmak gibi) yıprattı ve sosyal istikrarı bozucu cinsel gelişmeleri destekledi. Son olarak Amerikan toplumlarında hızlı bir şekilde artan çoğulculuk ve devlet kurumlarında artan laikleşme, karakter eğitimi için gerekli ahlaki uzlaşmaya ulaşmada iki engelin daha ortaya çıkmasına neden oldu. Devlet okulları bir zamanlar asli rolü olarak benimsediği ahlaki ve karakter eğitiminden bu gelişmelerle beraber vazgeçti.” (Aktaran: Destebaşı, 2011: 26).

Ayrıca bu dönemde çıkan Vietnam savaşı da kültürel göreceliğin ağır basmasına neden olmuş ve uzun bir süre karakter eğitimi rafa kaldırılmıştır. Karakter eğitiminin tekrar önem kazanmaya başladığı ve ahlak eğitimi kapsamında davranışsal ve duyuşsal zayıflığın giderilmesinin karakter eğitimi ile mümkün olacağı düşüncesinin ağırlık bastığı 1990'lı yıllar, karakter eğitimi için oldukça önemlidir. Bu dönemde Aspen Bildirisi ve Karakter Eğitimi Bildirgesi karakter eğitiminin gelişmesinde oldukça önemlidir ve karakter eğitiminin tarihinde dönüm noktalarını oluşturmaktadır. (Yazıcı ve Yazıcı, 2011: 122).

1.2.4.1. Aspen Bildirisi

Temmuz 1992'de, kâr amacı gütmeyen Josephson Etik Enstitüsü, Aspen, Colorado'da önde gelen gençlik liderleri, eğitimciler ve karakter eğitimi bilim adamlarının katıldığı 3 günlük zirvesine ev sahipliği yapmıştır. Sonuç olarak, karakter eğitimi için yol gösterici ilkeler sunulmuştur. Bu ilkeler şu şekildedir (Josephson, 2013: 10).

1. Bir sonraki nesil, olağanüstü kritik zamanlarda topluluklarımızın, ulusumuzun ve gezegenin gözlemcileri olacaktır.
2. Böyle zamanlarda, toplumumuzun refahı, ahlaki karakteri olan iyi niyetli vatandaşlarca sağlanacaktır.
3. İnsanlar, iyi yönde ahlaki karakter geliştiremeyebilirler; bu nedenle, gençlerin ahlaki karar verme ve davranış için gerekli olan değerleri ve yetenekleri geliştirmelerine yardımcı olmak için dikkatli çalışmalar yapılmalıdır.
4. Etkili karakter eğitimi, demokratik toplumda, özellikle de saygı, sorumluluk, güvenilirlik, adalet ve adil bakım, yurttaşlık erdemi ve vatandaşlık temelinde temel etik değerlere dayanmaktadır.
5. Bu temel etik değerler, kültürel, dini ve sosyo-ekonomik farklılıkların ötesine geçmektedir.
6. Karakter eğitimi öncelikle ailelerin ve inanç topluluklarının yükümlülüğü olmakla birlikte, okulların ve gençlik hizmet kuruluşlarının da gençlerin karakterini geliştirmeye yardım etme sorumluluğu bulunmaktadır.
7. Bu sorumluluklar, bu grupların iş birliği kurarak çalışmasıyla yerine getirilebilir.
8. Gençliğimizin karakteri ve davranışı toplumun karakterini ve davranışını yansıtır; bu nedenle, her yetişkin, temel etik değerleri öğretmek ve modellemekle yükümlüdür ve her sosyal kurum, iyi karakter gelişimini destekleme sorumluluğuna sahiptir.

1.2.4.2. Karakter Eğitimi Bildirgesi

Karakter Eğitimi Bildirgesi Boston Üniversitesi tarafından 1996 yılında yayınlanmıştır ve karakter eğitimi tanımlayan yedi prensibi ile karakter eğitimi tarihinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu bildirmede belirtilen ilkeler şu şekildedir (Character Education Manifesto, 1996: 325-341).

İlke 1: Eğitim, kaçınılmaz bir ahlak örgütüdür: Tam anlamıyla eğitim, vazgeçilmez ahlaki bir girişimdir. Öğrencilere iyi olanı bilmek ve sürdürmek için rehberlik etme amaçlı sürekli ve bilinçli bir çaba içerisindedir.

İlke 2: Ebeveynler: Ebeveynleri, çocuklarının birincil ahlaki eğitimcileri olarak kuvvetle teyit ediyoruz ve okulların evle bir ortaklık kurması gerektiğine inanıyoruz. Sonuç olarak, tüm okullar öğrencilerine, bütünlük, cesaret, sorumluluk, gayret, hizmet ve tüm insanların haysiyetine saygı gibi kişisel ve sivil erdemleri kazandırma yükümlülüğüne sahiptir.

İlke 3: Erdem: Karakter eğitimi, erdemleri geliştirme ile ilgilidir. Öğrencileri sorumlu ve olgun yetişkinliğe yönlendiren iyi alışkanlıklar ve haklar içermektedir. Erdem, karakter eğitimde en büyük kaygımız olmalıdır.

İlke 4: Öğretmenler, İlkeler, Personel: Öğretmen ve okul müdürü bu girişimin merkezinde yer alır ve bu misyonu göz önünde bulundurarak eğitimi, seçilmiş ve teşvik edici olmalıdır. Aslında, okuldaki tüm yetişkinler, ebeveynler ve topluluk kendilerine yüklenen ahlaki otoriteyi temsil etmeli ve yansıtmalıdır.

İlke 5: Topluluk: Karakter eğitimi, tek bir ders ya da yayınlanan bir slogan değildir; okul yaşamının ayrılmaz bir parçasıdır. Okul, sorumluluk, sıkı çalışma, dürüstlük ve şefkatin modellendiği, öğretildiği, beklendiği, kutlandığı ve sürekli uygulandığı bir erdem topluluğu haline gelmelidir.

İlke 6: Müfredat: İnsan topluluğu, büyük hikâyelerimiz, eserlerimiz, edebiyatımız, tarihimiz ve biyografimizde var olan bir manevi rezervuara sahiptir. Öğretmenler ve öğrenciler birlikte bu rezervuardan hem akademik müfredat içinde hem de dışında yararlanmalıdır.

İlke 7: Öğrenciler: Son olarak, gençler kendi karakterini oluşturmanın can alıcı bir zorunluluk olduğunu fark etmelidirler. Okul tecrübelerinin toplamı başarı ve başarısızlıklarda, akademik ve atletik, entelektüel ve sosyal alanlarda hammadde sağlamaktadır.

1.2.4.3. Türkiye’de Karakter Eğitimi

Ülkemizde milli eğitim sisteminin temel amaçlarında bireylerin evrensel ve milli kültürü özümsemiş, bilimsel ve hür düşünebilen dengeli bireyler olması ve karakter ve kişiliğe sahip olması özel bir yere sahiptir (Meydan, 2012: 187). Ancak her ne kadar milli eğitimde özel bir vurgu yapılmış olsa da ülkemizde şu anda karakter eğitimi programı bulunmamaktadır (Yıldırım, 2007: 67).

Ülkemizde özel bir karakter eğitimi programı olmadığı için, karakter eğitimi bazı dersler içerisine entegre edilerek verilmeye çalışılmaktadır (Aslan, 2011: 49). Genel olarak Fen ve Teknoloji, Türkçe, Hayat Bilgisi, Vatandaşlık, Sosyal Bilgiler ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersler içerisinde verilmeye çalışılsa da karakter eğitimi tam karşılayan bir içerik sunulmamaktadır (Aytan, 2012: 12).

1.2.6. Karakter Eğitiminin İlkeleri

Etkili bir karakter eğitimi verilebilmesi için altı temel ilke bulunmaktadır. Bunlar şu şekilde sıralanabilir (Rusnak, 1997: 4-6).

1. Karakterin gelişiminde okul ve toplumun iş birliği hayati öneme sahiptir. Bu nedenle karakter eğitimi, gençlerin karakterlerinin gelişimini etkileyen ve ileride etkileyebilecek bütün değişkenleri kapsayacak şekilde hazırlanmalıdır. Bunun için de bütün okulun bulunduğu yerdeki toplum ve okul personeli karakter eğitimine katkıda bulunmalıdır.
2. Karakter gelişiminde yetkili ve özgür öğretmenlerin varlığı, karakter eğitimi etkili kılmaktadır. Bu nedenle öğretmenler belirli programlarla sınırlanmamalı ve öğretim yapmaları önlenmemelidir.
3. Öğrencilerin karakter gelişimi veya karakter eğitim uygulamalarında okullar, karakter eğitimi kendi görev ve politikasının bir parçası şeklinde görmeli ve uygulamada titiz davranmalıdır.
4. Okul ortamının olumlu olması karakterin oluşumuna katkıda bulunmaktadır. Bu nedenle karakter eğitimi alan öğrencilere olumlu rol modeller sunulmalıdır. Okulda bulunan yönetici, öğretmen ve diğer personeller tavır ve tutumlarıyla karakter gelişimi süren çocuklara örnek olmalıdır. Ayrıca değerler sistemi ile okul, çocukların karakter eğitimine katkıda bulunacak özelliklere sahip olmalı ve okulun daha önceden yaptığı hazırlıklar, çocukların gelişimine destekçi olan unsurlar içermelidir.
5. Karakter eğitiminde öğrenci eylemlerinin de katılımı oldukça önemlidir. Öğrencilerin eylemlerde bulunabileceği bir ortam, yalnızca değerlerin bilişsel seviyede sunulduğu bir ortamdan daha verimli olacak ve eylem eğitimi olarak sunulan karakter eğitimi, öğrencilere faaliyetler ile yansıtılabilecektir.

6. Son olarak karakter eğitimi bir ders ya da derse ait bir konu değildir. Okullarda bulunan tüm ders ve derslerin konularında karakter eğitimi temel alınmalı ve derslerin her birinde öğrenci karakter eğitimi alabilmelidir.

Yani, karakter eğitiminin başarılı olması için, karakter eğitiminin önemi, okul, toplum, aile ve çocuklar tarafından anlaşılmalı ve yalnızca bir ders olarak görülmeyerek, önemli hazırlıklar ve programlarla her daim çocuklara sunulmalıdır. Character.org tarafından yayınlanan “Karakter Eğitiminin 11 Prensipleri” isimli kitapçıkta ise karakter eğitiminin prensiplerini şu şekilde sıralamaktadır (character.org, 2014: 2-23):

1. Okul topluluğu, iyi karakterin temeli olarak temel etik ve performans değerlerini desteklemektedir.
2. Okul, "karakteri" kapsamlı olarak düşünmeyi, hissetmeyi ve yapmayı içermektedir.
3. Okul, karakter gelişimine kapsamlı, kasıtlı ve proaktif bir yaklaşım kullanmaktadır.
4. Okul, yardımsever (önemseyen) bir toplum oluşturmaktadır.
5. Okul, öğrencilere manevi eylem için fırsatlar sunmaktadır.
6. Okul, tüm öğrencilere saygılı, karakterini geliştiren ve başarılı olmalarına yardımcı olan anlamlı ve zorlu bir akademik müfredat sunmaktadır.
7. Okul, öğrencilerin motivasyonunu beslemektedir.
8. Okul personeli, karakter eğitimi sorumluluğunu paylaşan ve öğrencileri yönlendiren aynı temel değere bağlı etik bir öğrenme topluluğudur.
9. Okul karakter eğitimi girişimi için liderlik ve uzun vadeli destek sağlamaktadır.
10. Okul, karakter geliştirme çabalarında ortak olarak aileleri ve topluluk üyelerini kullanmaktadır.
11. Okul düzenli olarak kültür ve iklimini, personelinin karakter eğiticileri olarak işleyişini ve öğrencilerinin iyi karakter sergileyip sergilemediğini değerlendirmektedir.

Yukarıda verilen 11 prensibe sahip olan okulda etkili karakter eğitimi verilmektedir.

1.2.7. Karakter Eğitimi Yaklaşımı

Karakter eğitimi farklı şekillerde tanımlanmakta ve farklı düşünce okulları ve eğitimciler tarafından farklı bakış açıları ile alınmaktadır. Karakter eğitimine yapılan bu farklı yaklaşımlar genel olarak üçe ayrılmaktadır ve şu şekildedir (Thomas, 1991):

1. Çevre ve Topluma Odaklama- Bireye Odaklama: Bu bakış açısında göre karakter eğitiminde farklı bakış açılarının durumu belirlenmelidir. Karakter geliştirilirken bireye göre mi değer biçilmeli yoksa içinde bulunulan toplum veya grubun şablon ve normlarına uygun mu olmalı sorularını sormaktadır.
2. Ana değerler-Yüksek değerler: Bu yaklaşımda sebat, sadakat, cesaret ve öz disiplin gibi temel değerlere yoğunlaşmakta ve karakter eğitiminde bu değerlerin daha ağırlıklı olduğu öne sürülmektedir. Bu yaklaşıma göre, diğer yaklaşımlarda çok önemli olduğu düşünülen arkadaşlık, nezaket ve özen gibi değerler aracı olarak görülmektedir.
3. Alışkanlık muhakeme: Bu yaklaşım bazı yaklaşımlarda bireyin ahlaki muhakemesi ve düşüncesine vurgu yapılırken, bazılarında davranışların alışkanlık haline getirilene kadar uygulanması gerektiğini öne sürmektedir.

1.2.8. Karakter ve Özdeşim

Kitaplarda bir dünya kurulmakta ve karakterler bu dünyada yaşamaktadır. Bu dünyadaki karakterler ile özdeşim kurularak, o dünyanın bir parçası haline gelmek mümkündür. Özdeşim, “*seyircinin, oyun kahramanının başına gelenleri kendi de yaşıyormuşçasına duyması*” şeklinde tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 2011).

Özdeşleşme ise, bir bireyin kendisini, bir başkası tarafından tasarlanan dünyadaki birinin yerine koyabilmesi demektir. Psikolojik olarak, birey kendi ruhsal dünyasını, dış dünyada algılananlara bu şekilde yansıtmaktadır. Estetik anlamda ise insan kendisini bir sanat yapıtı karakteri yerine koyabilmekte ve kendisini karakterlerden birinin yerini koyarak bunu başarmaktadır (Aslanyürek, 2004: 39).

Çocukluk dönemi özdeşimin en etkili olduğu dönemdir ve çocuklar için çocuk kitaplarındaki karakterlerle özdeşleşmek çok önemlidir. Özdeşleşme, çocuğun rol model olarak gördüğü öğretmen, arkadaş, baba ve anne gibi bireylerle etkileşir ve çocuğun karakter oluşumunda rol oynar. Yavuz (2015: 189)’a göre; “*Çocuk kişiliğinin*

gelişiminde bir modelle kendisini özdeşleştirir. Bu model başlangıçta anne, baba ve yakın akrabayken, zamanla yerini arkadaşına, film ve kitap kahramanlarına bırakır. Bu bakımdan kitap kahramanlarının ahlaki ve sosyal açıdan sağlıklı olması, çocuğun kendisini kötü bir modelle özdeşleştirmesine neden olur. Bu da çocuk kitabı yazarlarının ne denli öneme sahip olduğunu ortaya koymaktadır.”

Özdeşleşmenin çocuk karakteri gelişimindeki önemine bakıldığında, çocuk kitabındaki karakterlerin çocuklara uygun şekilde sunulmasının önemi de anlaşılmaktadır. İyi eser yazmanın temel taşlarını, kahramanın niteliklerini gerçekçi ve doğru betimleme ve doğru karakterize etme oluşturmaktadır. Çocukların kitaptaki pozitif karakterle özdeşim yapması için kitaplarda betimlenen karakterlerin çocuğun yaşına uygun, günlük hayattaki kadar gerçekçi, güvenilir ve inanılır olması gerekmektedir. Çocuk kitaplarındaki karakterler şu özellikleri taşıdığına çocuklar kendilerini sağlıklı özdeşleştirebilmektedir (Şimşek, 2011: 99-100):

- Karakterler yardımsever, çalışkan ve adil gibi olumlu bireysel özelliğe sahip olmalıdır.
- Karakterler kültürel değerlerini ve çevresini korumalıdır.
- Karakter barışı desteklemelidir.
- Karakter doğruluğu ve iyiliği savunmalıdır.
- Karakter ahlaki değerler saygılı ve evrensel olmalıdır.

Özetle bir çocuk kitabında karakter oldukça önemlidir. Çünkü çocuklar karakterlerle birlikte hayatın problemleri ile yüzleşir ve onlara çözümler üretir. Böylece farkında bile olmadan toplumsal değerleri öğrenmiş olur. Bu nedenle kitaplardaki karakterler çocuk için sahiplenilebilir ve kendisinden bir şeyler bulunabilir olmalıdır.

1.2.9. Devingen-Açık ve Durağan-Kapalı Karakterler

Çocuk kitaplarında bir önceki başlıkta da belirlendiği gibi karakterler oldukça önemlidir ve çocuklar karakterlerle özdeşleşmektedir. Oldukça önemli olan bu karakterler açık-kapalı ve devingen-durağan olmak üzere sınıflandırılmaktadır. Bunlar içerisinde açık karakter kitapta bütün yönleriyle tanıtılan, kapalı karakter ise açık karakterin aracılığı ile okuyucuya tanıtılan karakterlerdir. Yani ana kahramanlar açık

karakter, yan karakterler ise kapalı karakterleri oluşturmaktadır. Kapalı karakterler genellikle kahramanın yönlendirdiği olayların sonucundan etkilenmektedir (Sever, 2012: 104).

Bir çocuk kitabında açık karakter de kapalı karakter de kullanılmalıdır. Çünkü açık karakterler kitabın ana kahramanlarını oluştururken, kapalı karakterler onların ön plana çıkmasını sağlayan ve iletecekleri mesajı anlamlı kılan araçları oluşturmaktadır. Buradan kapalı karakterin her zaman zıtlık amaçlı kullanıldığı sonucu çıkarılmamalıdır. Kapalı karakterler yardımcı roller de oynayabilmekte ve ana karakterin karşılaştığı engellerin aşılmasında destekçi olmaktadır (Sever, 2012: 105).

Durağan karakterler bir olay örgüsünde değişmeyen, devingen yani değişken karakterler ise bir olay örgüsünde değişim gösteren karakterlerdir. Bu karakterlerin her ikisi de kitaplarda kullanılmalıdır. Çünkü kitabın taşıdığı mesajı güçlendirmekte ve yanlış bir davranış sonucunda karakterin değişmesi ile mesajı anlamasını kolaylaştırmaktadır. Ancak değişim çok abartılı olmamalı, çocuğa inandırıcı şekilde sunulmalıdır. Aniden değişimler olduğunda çocuklar inanmayıp, güvensizlik sonucu kitabı okumayı bırakabilmektedir (Sever, 2012: 115).

Çocukların gelişim özellikleri çocuk kitapları yazımında dikkate alınmalı, kitaptaki karakterler fiziksel özellikleri, konuşmaları, eylem ve davranışlarıyla, yazar ve diğer karakterin yorumlanmasıyla geliştirilmelidir (Sever, 2012: 95).

1.2.10. Karakter Eğitiminde Karşılaşılan Güçlükler

Karakter eğitimi günümüzde her okul ve çevrede uygulanmamakta ve bu da karakter eğitiminde bazı güçlüklerle karşılaşılmasına neden olmaktadır. Bu güçlükler şu şekilde sıralanabilir (Brannon, 2008: 56):

- Bazı aileler öğretmenlerin kullandığı örnek rollerden rahatsız olmakta ve yanlış rol model kullandıklarını söylemektedir.
- Karakter eğitiminde idareciler isteksiz olabilmektedir.
- Karakter eğitiminin öğretiminde bakış açısında göre farklı felsefi perspektifler kullanılabilmekte ve bu da zorluk çıkarabilmektedir.
- Bazı öğretmenler veya aileler öğrencilerin ahlaki nedenlerine bağlı olarak ya da kendi değerlerini seçmesi ile karakter eğitim yöntemlerini

kullanabilmekte bu da öğretmen ve ailenin yanlış örnek olması sonucunda sorun çıkarabilmektedir.

- Bazı okullarda müfredat, aile, materyal ve zaman ile ilgili güçlükler yaşanabilmektedir.
- Karakter eğitiminde evrensel değerler ve uygulamalar talep edilmekte ve kültürel farklılıklar nedeniyle bu durum sorun olabilmektedir.
- Karakter eğitiminde mantıksal yanlış karakter niteliklerinin ahlaki olarak görülmesi ve çocukların gelişimine katılması, politik vatandaşlık ve etik duygularının birbiriyle karıştırılması da karakter eğitiminde güçlükler neden olabilmektedir.

Özetle karakter eğitimi evrensel ve sosyaldir ve uygulanmasında kültürel, sosyal ve ekonomik nedenlerden güçlüklerle karşılaşılabilir (Cooley, 2003: 200).

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu çalışma nitel araştırma desenine göre şekillendirilmiştir. “*Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır*” (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 39).

Çalışmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. “*Doküman incelemesi, bir araştırma problemi hakkında belirli bir zaman dilimi içerisinde üretilen dokümanlar ya da ilgili konuda birden fazla kaynak tarafından ve değişik aralıklarla üretilmiş dokümanları geniş bir zaman dilimine dayalı analizidir*” (Aktaran: Karadağ, 20014: 4). İbrahim Ünsal’ın tarihî romanları incelenmiştir.

2.2. Evren ve Örneklem

İbrahim Ünsal’ın çocuklara yazdığı tarihî romanlarından Bizim Kahramanlar serisi ve Cepheden cepheye serisi olmak üzere on altı roman çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini bu romanların içinde bulunan açık karakterlerin özelliklerinin bulunduğu bölümlerdir.

2.2.1. Verilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi

Çalışmanın teorik kısmını oluşturmak amacı ile makaleler, tezler, bildirimler, kitaplar ve yabancı kaynaklar taranmıştır. Karakter eğitimi açısından İbrahim Ünsal’ın tarihî romanları incelenmiştir.

Plan dâhilinde karakteristik özellikleri verilerek, çocukların karakterlerine olan katkısı yorumlanarak değerlendirilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İBRAHİM ÜNSAL VE KARAKTER EĞİTİMİ AÇISINDAN TARİHİ ROMANLARININ İNCELENMESİ

3.1. Hayatı ve Eserleri

1955 yılında çocukluğunun geçtiği Tokat'ın Pazar ilçesinde dünyaya gelmiştir.¹ İlkokul ve ortaokulu halasının yanında Tokat'ın ilçesi Pazar'da bitirmiştir. 1960 yılında ekonomik nedenlerden dolayı İstanbul'a göç etmek zorunda kalan ailesinin yanına giderek lise eğitimini burada tamamlamıştır. Üniversite eğitimini ise; İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde tamamlamıştır. Buradan mezun olduktan sonra askerlik görevini tamamlamış ve Belediyede memur olarak çalışmaya başlamıştır. İlerleyen yıllarda Iğdır'a atanarak çok sevdiği öğretmenlik mesleğine başlamış ve İstanbul'un değişik okullarında mesleğini icra etmiştir. 2008 yılında, Bahçelievler Lisesi'nden emekli olmuştur.

Evli ve üç çocuk babasıdır. Hayatının büyük bölümünü İstanbul'da geçiren İbrahim Ünsal 2015 yılından itibaren de Sinop'un Gerze ilçesinde yaşamaktadır.

İbrahim Ünsal, ailesinin İstanbul'a olan göçü nedeni ile liseye kadar olan zamanını halasının yanında geçirmek zorunda kalmıştır. Küçük yaşta annesiz geçen bir çocukluk yazarın yazmaya sevdalanmasındaki en büyük etkisidir. Yazmaya annesine yazdığı mektuplarla başlamış ve ortaokulda, geneli anne temalı olan şiirlerle devam etmiştir. Asıl alanı olan halk şiirinde Karacaoğlan, Gevherî vb. gibi şairleri benimseyen İbrahim Ünsal'ın şiirlerinin nazım şekli koşma ve semai tarzındadır. Aruzla yazdığı şiirleri de vardır. Hikâye ve roman tarzında eserleri de vardır. Emekli olmadan bir yıl önce yayınlanan ilk kitabı “Şeker Emmi” hikâye tarzındadır. Daha sonra anne ile ilgili olan “Annem Hayat Ağacı” adlı uzun hikâye kısa roman tarzında kitabı vardır.

¹ Yazarın hayatı hakkındaki bilgiler, kendisiyle 10 Mayıs 2015 tarihinde Kocaeli'nde gerçekleştirdiğimiz röportajdan faydalanarak düzenlenmiştir.

Değerler Eğitimi ekseninde yazılan üç kitabı bulunan yazarın eserleri; Prens Kim Olacak, Köyde Bir Hafta, Kiraz Ağacındaki Çocuk 'tur. Yazar bu eserlerden sonra yazmaya altı ay kadar ara vermiştir. Edebiyat Öğretmeni olmasının yanı sıra lisedeki Tarih Öğretmeninin etkisiyle tarihe olan ilgisi artmıştır. Liseden beri tarih kitapları okuyan İbrahim Bey'in tarihe olan ilgisi ve Genç Hayat yayınevinin sunduğu proje ile tarihi romanlarını yazmaya karar vermiştir.

Tarihe olan ilgisinin yanında, tarihi roman yazmasında ki asıl amaç; çocuklara tarih bilinci kazandırmak ve vatan sevgisi aşılaktır.

3.2. İbrahim Ünsal'ın Eserleri:

1. Şeker Emmi
2. Annem Hayat Ağacı
3. Prens Kim Olacak
4. Köyde Bir Hafta
5. Kiraz Ağacındaki Çocuk
6. Bu Nasıl Tatil?
7. Hangisi Daha Acil?
8. Her İmlaya Maydanoz
9. Sevgili Öğretmenim
10. Âşıkların Yolunda
11. Sessiz Feryadım / Annem
12. Plevne Kahramanı Gazi Osman Paşa
13. Korkusuz Savaşçı Battal Gazi
14. Antep Şehidi Şahin Bey
15. Yürekli Kadın Nene Hatun
16. Çanakkale Yiğidi Seyit Onbaşı
17. Fethin Sancaktarı Ulubatlı Hasan
18. Dağların Kartalı Gökçen Efe
19. Denizler Hâkimi Turgut Reis
20. Gazi Kadın Fatma Teğmen

21. Selçuklunun Kılıcı Kılıçaslan
22. Çöl Sancısı / Yemen Cephesi
23. Sarıkamış Buz Kesiyor / Doğu Cephesi
24. Ölümsüz Şehitler / Çanakkale Cephesi
25. Acı Göç / Rumeli Cephesi
26. Son Kale Medine / Hicaz Cephe
27. Bir Millet Tek Yürek / Yeni Kapı Cephesi

3.3. Karakter Eğitimi Açısından İbrahim Ünsal'ın Tarihi Romanlarının İncelenmesi ve Kitap Künyeleri

BİZİM KAHRAMANLAR SERİSİ

3.3.1. Plevne Kahramanı / Gazi Osman Paşa'nın İncelenmesi

PELEVNE KAHRAMANI / GAZİ OSMAN PAŞA

Yazar: İbrahim Ünsal

Yayınevi: Genç Hayat

Çizer: Suat Karadağ

Baskı Yeri-Tarihi: İstanbul-2016

Sayfa Sayısı: 190

Türkiye'nin şanlı tarihine bakıldığında kahramanların ve kahramanlıkların hiç eksik olmadığı görülür. Tarihin her devrinde kahramanlar çıkıp aziz Türk milletinin gönlünde taht kurmuştur. Bunlardan biri de Tokat Sancağı'nda bir çiftçinin oğlu olarak dünyaya gelip, paşalığa kadar yükselen, hatta padişahın iki kızını iki oğluyla evlendirerek padişahla hısım olan bir kahraman, Plevne destanını yazan Gazi Osman Paşa'dır. Öyle bir kahramandır ki O'nu sadece Türk milleti değil tüm dünya tanımış ve takdir etmiştir. Rus Çarı dahi kılıcını almayıp Gazi Osman Paşa'ya iade etmiştir. Gazi Osman Paşa'nın nezdinde tüm Plevne Kahramanlarını saygıyla anıyoruz.

Romanda, Osmanlı'nın Gazi Osman Paşa önderliğinde 93 Harbi olarak bilinen Osmanlı-Rus savaşının mücadelesi anlatılmaktadır. Savaş sonunda Gazi Osman Paşa'ya 'Gazi' unvanı verilmiştir. Ayrıca 2. Abdülhamit tarafından, Büyük Osmanlı nişanı ve altın kılıç verilmek suretiyle de ödüllendirilmiştir.

Metindeki Karakterler: Osman Nuri (Gazi Osman Paşa), Mehmet Efendi (Babası), Şakire Hanım (Annesi), Prens Mançikov, Bilge İmam, Grandük Nikola, Gazeteci Forbes, Çar Aleksandır, Şevket Paşa, Hasan Onbaşı

Açık Karakter: Gazi Osman Paşa

Kapalı karakterler; Mehmet Efendi, Şakire Hanım, Prens Mançikov, Bilge İmam, Grandük Nikola, Gazeteci Forbes, Çar Aleksandır, Şevket Paşa, Hasan Onbaşı, Padişah Abdülhamit Han.

Adı geçen bu karakterler her biri başlı başına bir kahraman olmalarına rağmen ana karakter olan Gazi Osman Paşa'nın hayatını tamamlayan karakterler olduklarından kapalı karakterler olarak adlandırılmışlardır.

Karakter Eğitimi Açısından Verilenler: 1833 yılında Tokat Sancağı'nda dünyaya gelen Osman Nuri'nin, babasının işlerinin bozulması sebebiyle İstanbul'a taşınıp burada askerî okulda eğitim görerek teğmen olarak başladığı askerlik hayatını paşa olarak sonlandıran, hayatına Anadolu'nun Karadeniz'e açılan kapısı Tokat'ın yoksul sokaklarında başlayan Gazi Osman Paşa bu romanın ana karakteridir.

Romanda Gazi Osman Paşa'nın fiziki özelliklerinden çok karakter, duygu ve askerî dehasından bahsedilmiştir. Eserde genel olarak ön plana çıkarılan karakterin,

karakter özellikleri bakımından zeki, fedakâr ve duygusal bir karakter olarak çocuklara verilmiş şekilleri aşağıdaki gibidir:

Zeki:

Gazi Osman Paşa, kıvrak zekâsı ve çalışkanlığıyla hep ön plandadır. Aşağıda da belirtildiği gibi Osman Paşa'nın öngörü yeteneği ve üstün zekâsı, çalışkanlığı ve disiplinli olması, çocuklara verilebilecek en önemli kazanımlardır. Disiplin yani düzenli olmaktır.

Başarıda disiplinin de önemli olduğu vurgulanmıştır. Kahramanımızın bu özellikleri çocuklara aşağıdaki cümleler ile aktarılmıştır:

“Daha ilkokuldayken zekâsını kanıtlamış olan Osman Nuri; çalışkanlığı, disiplini ve başarısıyla rüştiyedeki öğretmenlerinin de gözdesi olmuştu” (Ünsal, 2016: 40).

“Osman Paşa sadece kahraman bir komutan değil, aynı zamanda muazzam öngörü yeteneği ve üstün zekâsıyla askeri bir dâhiydi. Ruslarla daha Tuna'yı geçmeden, düşman ordularının Balkanlar'da ilerlemesini önlemek için plan hazırlamış ve bu planı uygulamak için Osmanlı Başkomutanlığından izin istemişti” (Ünsal, 2016a: 52).

Osmanpaşa'nın öngörü yeteneği, savaş sırasında çok işe yaramış ve başarılı sonuçları beraberinde getirmiştir. Öngörebilme, bazı durumları önceden sezinelebilmek ve ona göre strateji belirleyip karar verme özellikleri kimi zaman kişilerin hayatlarını kurtarabileceğinden oldukça önemlidir. Çocuklarımıza bu kavram verilirken hayatlarında her zaman bir planlarının ve stratejilerinin olması gerektiği ve bunları zamanında yerli yerinde kullanarak birçok olumsuz durumdan kurtulabilecekleri öğretilmeye çalışılmıştır.

“Bütün Rus Ordusunun neredeyse yarısını bu küçük kasabanın karşısında safa dizen en önemli güç ve etken ise Mareşal Osman Paşa'nın olağanüstü zekâsı, dehası ve kahramanlığıydı” (Ünsal, 2016a: 82).

Çalışkanlık ve başarı birbirlerini tamamlayan birer kavramdır. Osman Paşa'nın çalışkanlığı disiplinle eşdeğerdir. Disiplinli olmak kavramı; sorumluluk bilincinin

kazandırılmasına, bireylerin hedeflerine başarılı ve daha doğru adımlarla ulaşmasına olanak sağlayacağından ve karakteri olumlu yönde etkileyeceğinden disiplinli olmayı çocuklara kazandırmayı hedeflemekteyiz.

Grandük Nikola eserdeki sözlerinde Gazi Osman Paşa'nın zekâsını şu sözlerle aktarmaktadır:

“Majesteleri; maalesef kabul etmek zorunda kaldık ki Osman Paşa'ya savaş planlarının hiçbiri kar etmiyor. Ne yaparsak yapalım, sanki önceden haber almış gibi çok zekice taktiklerle her türlü oyunumuzu bozuyor. Emrindeki Subay ve Akerler de ölümü göze almışlar. Çok güvendiğimiz en şiddetli hücumlarımızda bile askerlerimizi püskürtmeyi başardılar” (Ünsal, 2016a: 98).

Osman Paşa'nın zekâsını, Grandük Nikola bile kabul ederek takdir etmiştir. Bu durumdan anlaşılacağı üzere Osman Paşa bilgisi ve kullandıkları taktiklerinden dolayı fazlasıyla zeki olduğunu kanıtlamış bir askerdir. Başka devletin komutanından alınan bu övgüler Türk askerinin kolayca yenilgiye uğratılabilecek millet olmadığını bize göstermektedir. Osman Paşa'nın zekâsına ve taktiklerine dair bilgilerin çocuklara verilmesi, çocukların hayatlarındaki mücadelelerinde daha atılgan, kendine güvenen, pes etmemeyi öğrenen bireyler olarak yetişmeleri açısından önem arz etmektedir.

Şevket Paşa eserdeki sözlerinde Gazi Osman Paşa'nın zekâsını şu sözlerle aktarmaktadır:

“İşte zekâsıyla, cesaretiyle, kahramanlığıyla gerçek bir Osmanlı Komutanı... Keşke Osmanlı ordusundaki bütün paşalar, birer Osman Paşa olabilseydi. O zaman bugün burada, Plevne'de sıkışıp kalmaz, bütün dünyaya hükmederdik” (Ünsal, 2016a: 118).

Şevket Paşanın Osman Paşa hakkında söylediği sözler de onun zeki ve kahraman bir komutan olduğunun göstergesidir. Çocuklara verilebilecek en güzel mesaj; zekâ, cesaret ve kahramanlık eşittir dünyaya hâkim olabilmedir.

Fedakâr:

Fedakârlık; kendinden ödün vererek her zaman karşı tarafı ön planda tutmaktır. Eserde Gazi Osman Paşa'nın fedakârlığı ve vatani için her şeyi göze alışığı şu cümleler ile çocuklara aktarılmıştır:

“Şimdi vatan için fedakârlık zamanıdır. Uyumaya, dinlenmeye vaktimiz yoktur. Çok çok zorunlu olmadıkça mola vermiyoruz. Mutlaka Rus ordusundan önce Plevne'ye girmeliyiz” (Ünsal, 2016a: 58).

Vatan için uykudan, ihtiyaçlarımızdan vazgeçerek önce vatan ve kurtuluşu diyerek hareket etmek, vatanın ne derece önemli olduğunun farkında olan bireyler yetiştirmek açısından çok önemlidir. Osman Paşa'nın görevini hakkıyla yerine getirdiğini ve askerlerini de güzel bir şekilde yönettiğini bu cümlelerden anlamaktayız. Vatana olan sevgimiz onun uğrunda gösterdiğimiz fedakârlık ve hizmetlerle doğru orantılıdır. Aynı zamanda görevin önemli olduğu bilinci de çocuklara aşılarmaya çalışılmıştır.

Nazik olmak:

Çevremize gösterdiğimiz saygıdır. Eserde Gazi Osman Paşa'nın Grandük Nikola'ya karşı gösterdiği nazik davranış çocuklara aşağıdaki şu cümleler ile aktarılmıştır:

Eve yerleşmesinden bir saat sonra Grandük Nikola ziyarete geldi. Osman Paşa, savaş meydanlarında da sert bir komutandı ama aynı zamanda son derece nazik bir insandı. Nikola İçeri girince; bu nezaketini, düşman ordularının başkomutanından da esirgemedi; oturduğu yerden doğrulmak istedi. Rus komutan, son derece saygılı ifade ile ona engel oldu. (Ünsal, 2016a: 176).

Gazi Osman Paşa gibi zeki, fedakâr, nazik birisinin önemli bir örnek teşkil etmesi, bu örneğin ortaokul çağındaki çocukların karakterlerini olumlu yönde etkilemesi, bu karakterin örnek alınması ve kendi karakterleriyle bağlantı kurmaları önemlidir. Bireyin çevresine gösterdiği nazik davranışlar onun iyi ve merhamet sahibi bir kişi olduğunun göstergesidir. Merhamet, iyilik ruhumuzu güzelleştirir ve sosyalleşmemizde bizlere yardımcı olur. Çocuklara merhamet, iyilik, nazik olma gibi kazanımlar karakterlerinin olumlu yönde gelişmesi için kazandırılmaya çalışılmıştır.

Bu eserin ana karakteri olan Gazi Osman Paşa'nın zeki, fedakâr ve nazik olma gibi özelliklerinin yanında, Rus Çarı Nikola'nın Gazi Osman Paşa'ya hitaben söyledikleri şu sözler eserde çocuklara verilmiştir:

“Bravo General! Sizin gibi kahraman komutanın kılıcı alınmaz. Misafiriniz olduğunuz sürece burada da Rusya'da da üniformanızla gezip kılıcınızı yine onurla taşıyabilirsiniz. Şundan emin olunuz ki Rusya'da kahraman bir mareşal gibi karşılanacaksınız” (Ünsal, 2016a: 180).

Rus Çarı Nikola'nın Gazi Osman Paşa'yı Mareşal gibi karşılayarak misafir etmesinin nedeni, Osman Paşa'ya duyulan kahramanlık duygusudur. Esir olarak alınan bir komutanın bu şekilde misafir edilmesi onun bir kahraman aynı zamanda da saygın bir kişi olduğunun göstergesidir. Çocuklara, saygınlık ve kahramanlık kavramının yeri geldiğinde insanlara olumlu bir şekilde geri döneceği öğretilmeye çalışılmıştır.

Kitapta Gazi Osman Paşa, haklı olarak kazandığı kahramanlık ve zaferleri, Osmanlı devletine yaptığı hizmetlerinden dolayı Padişah Abdülhamit Han tarafından saygıyla yüceltilmiştir. Çocuklara, burada kahramanlık, yiğitlik, özellikle görevini başarı ile yerine getirme gibi kazanımlar verilmeye çalışılmış ve bu duygular şu cümleler ile aktarılmıştır:

Sağ olasın, var olasın Gazi Paşa! Şu en zayıf zamanında Osmanlı'nın gücünü bir kez daha bütün dünyaya kanıtladın. Şu en karanlık günlerinde, vatanın ufkunda yükselen bir güneş oldun; Milletimizin göğsünü kabarttın, kalbini ağarttın. Alın ömrünce ak olsun. Cenab-ı Hakk, ömrünü uzun eylesin. Milletin sağlığınca adın sağ, Milletin varlığınca adın var olsun” (Ünsal, 2016a: 190).

2. Abdülhamit Han'ın, Gazi Osman Paşa'yı gururlandırması ile askeri alanda yapılan hizmetlerin manevi yönden de karşılıksız kalmayacağı öğretilerek çocuklar yüreklendirilmiştir.

Gazi Osman Paşa'nın kahramanlıklarını kendi tarihimiz dışında, diğer Avrupa devletlerinin de tanıdığını ve bu kahramanlığı iftiharla dile getirdiğini görmekteyiz.

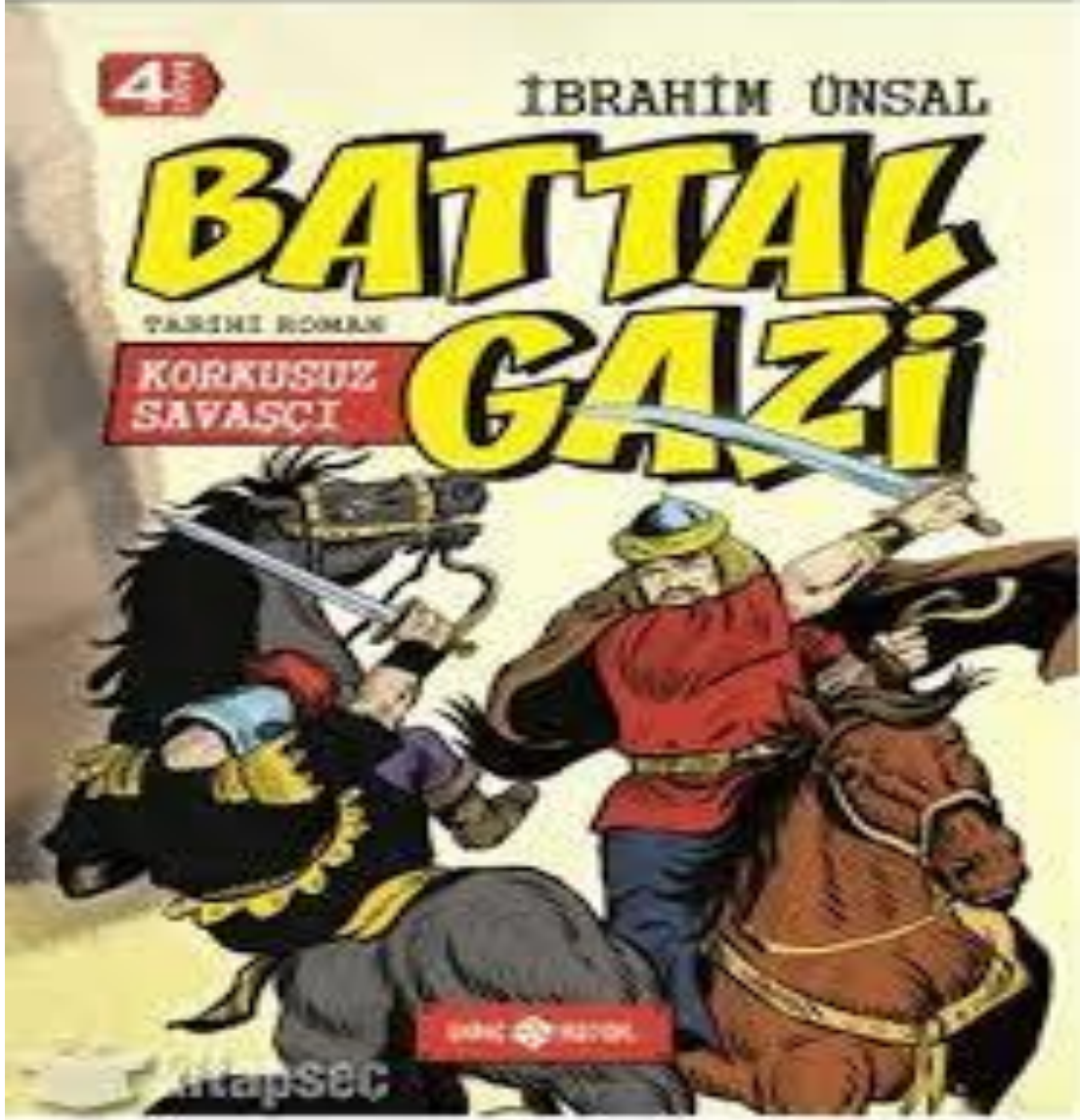
Romanın açık karakteri olan Gazi Osman Paşa, çocukların karakterleri ile ilgili özdeşim kurabilmeleri açısından olumlu özellikler taşımaktadır. Rus Çarı'nın Osman Paşa hakkındaki övgü dolu sözleri ise, karakterin ülkeler arasında saygın bir kişilik

olarak yansımından, çocukların kahramana bakış açısından dolayı ve karakter eğitimi bakımından önemli bir özellik olmuştur.

Çocuklar roman kahramanları ile özdeşim kurduklarında Gazi Osman Paşanın kişisel özelliklerini daha iyi hissetmelerini ve bu hissi karakterlerine olumlu yönde yansıtma larını hedeflemekteyiz.

3.3.2. Korkusuz Savaşçı / Battal Gazi'nin İncelenmesi

KORKUSUZ SAVAŞÇI / BATTAL GAZİ

Yazar: İbrahim Ünsal

Yayınevi: Genç Hayat

Çizer: Suat Karadağ

Baskı Yeri-Tarihi: Ankara-2016

Sayfa Sayısı: 190

Güzel ve yiğit Anadolu'nun her bölgesinde tarihin her devresinde bir kahraman çıkmış, bu kahramanların hayatı kimi zaman bir hikâye, kimi zamanda bir destan halinde kuşaktan kuşağa aktarılmıştır. Battal Gazi destanı da bunlardan biridir. Bu eserde anlatılan, inancın, fedakârlığın ve yiğitliğin vücut bulduğu Hüseyin Gazi oğlu Cafer'in hayatıdır.

Battal Gazi romanı destansı bir yapıya sahiptir. Kurgulanarak ve tarihimizden esinlenerek romana aktarılmıştır. Romanda Cafer'in (Battal Gazi) Bizanslılarla verdiği kahramansı mücadelesi anlatılmaktadır.

Metindeki Karakterler: Cafer (Battal Gazi), Hüseyin Gazi (Babası), Saide Hatun (Annesi), Ömer Bey (Malatya Emiri), Aşkar (Cafer' in Atı), Semas, Abdusselam, Mihribabil, Elenora, Rebi, Ahmer (Ahmet Turabi), Maria, Haşim, Abdulvahap, İmparator Leon, Emeti Ana,

Açık Karakter: Cafer (Battal Gazi)

Kapalı Karakterler: Hüseyin Gazi (Babası), Saide Hatun (Annesi), Ömer Bey (Malatya Emiri), Aşkar (Cafer' in Atı), Semas, Abdusselam, Mihribabil, Elenora, Rebi, Ahmer (Ahmet Turabi), Maria, Haşim, Abdulvahap, İmparator Leon, Emeti Ana.

Adı geçen bu karakterler her biri başlı başına bir kahraman olmalarına rağmen ana karakter olan Cafer'in (Battal Gazi) hayatını tamamlayan karakterler olduklarından kapalı karakterler olarak adlandırılmışlardır.

Karakter Eğitimi Açısından Verilenler: Bu kitapta Malatya serdarı Hüseyin Gazi'nin oğlu olarak dünyaya gelen, dolunay aydınlığındaki esmer güzeli yüzü benlerle bezeli olan ve çelikten yiğit olarak anlatılan Cafer'in hayatı anlatılmıştır. Battal Gazi, görenlerin yıkılmaz bellediği on dördünde bir yiğittir. Yenilmez bir pehlivandır, sırtı toprak, karnı güneş görmemiştir. Yaşına göre iri yarı, çelik gibi bir vücuda sahip, bütün bunlara karşın daima güleç çocuksu bir çehresi bulunmaktadır.

Kitapta genel olarak Battal Gazi'nin babasının tuzağa düşürülerek şehit edilmesinden sonra, babasının intikamını almasıyla başlayan, Malatya serdarlığına yükselmesiyle devam eden ve kallesçe uykusunda şehit edilmesine kadar süren hayatı anlatılmaktadır. Fiziki olarak iri yapılı, güçlü ve kuvvetli, yakışıklı ve çekici

olduğundan bahsedilmektedir. Karakter, kişilik ve duygusal olarak birçok özelliğe sahip olup bu özellikler üzerinden çocuklara doğrudan cümleler ile verilmektedir. Bu özellikleri şu şekildedir:

Bilgili:

Bilgili olmak; belli konuda bir fikri, bir düşüncesi olmak demektir. Tabii bu bilgiler ve düşünce bakımından ufkun geniş olması üzerinden çocuklara okumanın ve eğitimin önemli olduğunun vurgusu yapılmıştır. Kahramanımızın bu özellikleri çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“İlimde de neredeyse müderrislik yapabilecek seviyeye gelmişti. Bu arada en namli âşıklerle bile atılabilecek kadar iyi bir ozan olmuştu. Sazda da sözde de hatırı sayılır bir ün edinmişti” (Ünal, 2016b: 30).

Bilgi, çağımızı aydınlatan ışık gibidir. Savaş zamanında bu bilgilerin yerli yerinde kullanılarak önemli stratejilerin geliştirilmesi hayati noktada önemlidir. Eğitim ve öğretimin her dönemde önemli olduğu bilinci çocuklara kazandırılmaya çalışılmıştır.

Güçlü:

Güçlü olmak; insanın cesaretinin ve bileğinin gücünün harmanlanarak ortaya çıkan durumudur. Kahramanımızın güçlü olması özelliği çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

... “on dördünde bir yiğit... Bir yenilmez pehlivan ki sırtı toprak görmemiş. Cafer ki ondaki kuvvet onda ki cesaret kimsede yok. Yarışta geçilmez, güreşte yenilmez...” (Ünal, 2016b:13).

“Malatya Emiri Ömer Bey; Bu yiğidin ilk adını ben vermişim. Şimdi isterim ki bu yiğit, şu heybetli cüssesinin yanı sıra bileğinin ve yüreğinin yiğitliğine de uygun bir isimle anılsın, bundan böyle ismi Battal olsun” (Ünal, 2016b: 30).

“Hey gözü kara Battal. Ne güçlü ne cesur bir yiğit olduğunu elbet ben de bilirim” (Ünal, 2016b: 38).

“Battal artık on sekiz yaşında bileği bükülmez, kılıcı yenilmez benzersiz bir yiğitti” (Ünal, 2016b: 48).

Bileğinin güçlü ve yenilmez olması, her Müslüman Türk kahramanı için önemli bir özeldir. Çocukların kahramanlarındaki güç simgesi, onlara daha azimli ve çalışkan olmayı öğretmektedir. Buradaki en önemli durum ise; bu güç simgesinin güreş yapılarak verilmiş olmasıdır. Çocukların spor dallarına yönelmesi, sporun hayatlarında vazgeçilmez unsur olması ve sporun insanı dinç kılacağı gibi duygular çocuklara aşılanmaya çalışılmıştır.

Zeki:

Zeki olma; anlama ve kavrama yeteneğinin çok hızlı olmasıdır. Olayların hızlı ve çabuk anlaşılması ve bu yeteneğin tehlike anında idrak edilmesi, birçok tehlikeyi önlemesi açısından önemlidir. Kahramanımızın bu özelliği çocuklara şu cümlelerle aktarılmıştır:

“Aman yiğitlerim, dikkatli olun! Bizans’ın hilesi boldur. Hep temkinli olun, hep tetikte bulunun. Gerçi Battal için böyle bir uyarıya hiç gerek yoktu. Evet, yiğitti, korkusuzdu, gözü pekti ama aynı zamanda da olabildiğince kıvrak zekâlıydı. Bir tehlike karşısında nasıl davranması gerektiğini o anda idrak edebilirdi” (Ünal, 2016b: 66).

Zeki olmak birçok meziyeti de beraberinde getirir. Battal Gazi’nin düşmanını iyi tanınması, gelebilecek tehlikeleri öngörerek o anda nasıl davranacağını bilmesi, zekâsı sayesinde. Kahramanın bu özellikleri, çocukların temkinli davranmalarına ve olaylara çok yönlü bakabilmelerine olanak sağlayarak kişiliklerine olumlu özellik katmaları açısından önemlidir.

Onurlu:

Onurlu olmak; insanın kendisine gösterdiği saygıdır. Kahramanımızın bu özelliği çocuklara şu cümlelerle aktarılmıştır:

“Huzurunda, Serasker Abdüsselam’ın bile süklüm püklüm olduğu Malatya Emir’inin karşısında Battal dimdik duruyordu. Dimdik ve onurlu... Ateş gibi parıldayan gözler ve kendinden emin bir ifadeyle Emir’in yüzüne bakarak, O’na verdiği sözü hatırlattı” (Ünal, 2016b:88).

“Şehit babamın mübarek kanı yerde kalmamış, tam da toprağa akıtıldığı yerde bedeli ödetilmiştir. İntikam borcundan kurtulan boynumu, Hak yolunda kurban etmeye hazırım Ömer Bey'im” (Ünal, 2016b: 86).

Çocuklara öz saygı ve kimse önünde eğilmemeleri gerektiği, başlarının her zaman dik ve kişiliklerinin mert olması gerektiği gibi kazanımlar verilmeye çalışılmıştır.

Saygılı:

Saygı; kişinin kendinden başka kimselere karşı gösterdiği olumlu davranıştır. Kahramanın bu özelliği çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

...kollarını göğsünde çaprazlama bağlayarak Bey'in önünde eğildi. Son derece saygılı bir üslupla dileğini tekrarladı:

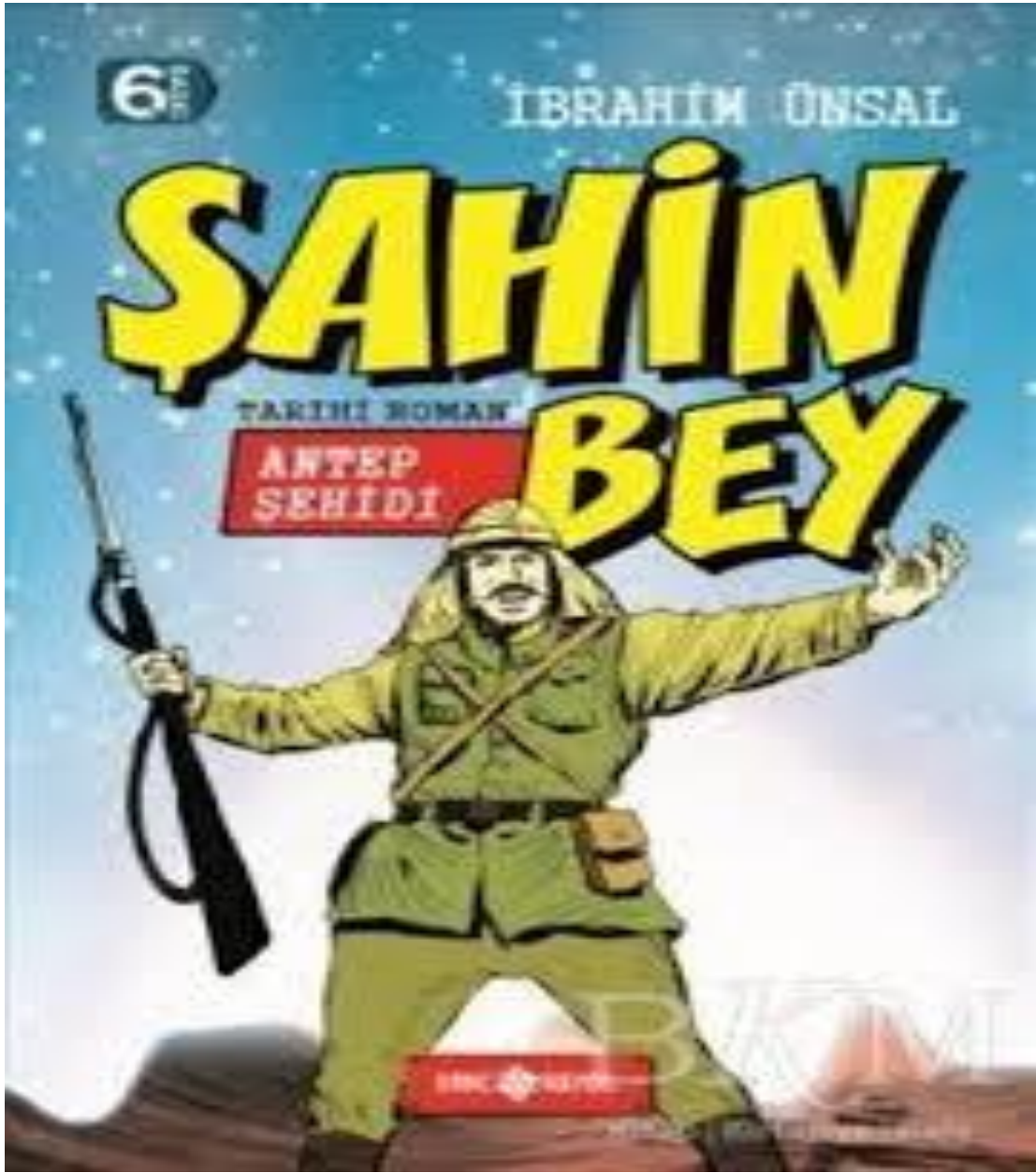
“Vaat ettiğiniz üzere babamın hakkı olmaktan başka bileğimin, yüreğimin hakkı olan Serdarlığı talep ediyorum Ömer Bey'im”.

“Malatya Beyi, Onun bu saygıda kusursuz tavır ve üslubundan hoşnutluğunu hissettiren bir gülümseyişle bu talebe onay verdi” (Ünal, 2016b:87- 88).

Saygı kişilik oluşmasında önemli yer tutmaktadır. Ailesine ve çevresine saygılı bireyler yetiştirmek toplumumuz ve geleceğimiz açısından çok önemlidir. Göstermiş olduğumuz saygı karşısında değer görmek ve sevilme gibi kazanımları çocuklara kazandırmayı hedeflemekteyiz.

Romanımızın açık karakteri olan Cafer Bey (Battal Gazi) karakter özellikleri bakımında olumlu özelliklere sahiptir. Battal Gazi'nin bilgili, güçlü, onurlu, saygılı olması romanı okuyan çocukların kendilerine rol model olarak alacakları kahramanın bu özelliklerini benimsemeleri ve karakterleri üzerinde olumlu etki göstermesi kaçınılmazdır. Çocuk okuduğu romandaki kahramanın yerine kendini koyarak ve hayal gücünü geliştirerek karakterini bu duygular çevresinde geliştirmeye çalışır.

3.3.3. Antep Şehidi / Şahin Bey'in İncelenmesi

ANTEP ŞEHİDİ / ŞAHİN BEY

Yazar: İbrahim Ünsal

Yayınevi: Genç Hayat

Çizer: Suat Karadağ

Baskı Yeri-Tarihi: Ankara-2016

Sayfa Sayısı: 159

Anadolu yüzyıllardır Türklüğün ve İslam'ın kalesi ve savunucusu olmuştur. Kahramanmaraş, Şanlıurfa ve Gaziantep. O Antep ki esareti kabul etmeyen koca yürekli yiğit insanların yaşadığı Güneydoğu Anadolu kentidir.

Bu kitapta birinci Cihan harbinde parsel parsel işgal edilen Anadolu'nun esarete başkaldıran Antep'inin, Gaziantep'in yetiştirdiği bir kahraman Yetim Mehmet Sait (Şahin Bey)'in hayatı anlatılmaktadır.

Metindeki Karakterler: Mehmet Sait (Şahin Bey), Vali Yunus Bey, Sinan Paşa, Ahmet Paşa, Murat Paşa, Ayşe gelin, Alibeyoğlu Abdulkadir, Zeynep, Memiş dayı, Hıdır emmi, Nurettin, Harbiye Nazırı Cemal Paşa, Gazi Hasan, İdris emmi, Latife kadın, Esmâ gelin, Doktor Mecit Bey, Kasapoğlu İbrahim, Orman Memuru Emin, Hamdi, Kahveci Şefik Efendi, Kâmil Hoca, Selahattin, Boynooğlu Memik, Yılanoğlu Molla, Bekereci Ahmet, Ferit Bey, İncözade Hüseyin, Hacı Hilmi.

Açık karakter: Mehmet Sait (Şahin Bey)

Kapalı karakterler: Vali Yunus Bey, Sinan Paşa, Ahmet Paşa, Murat Paşa, Ayşe gelin, Alibeyoğlu Abdulkadir, Zeynep, Memiş dayı, Hıdır emmi, Nurettin, Harbiye Nazırı Cemal Paşa, Gazi Hasan, İdris emmi, Latife kadın, Esmâ gelin, Doktor Mecit Bey, Kasapoğlu İbrahim, Orman Memuru Emin, Hamdi, Kahveci Şefik Efendi, Kâmil Hoca, Selahattin, Boynooğlu Memik, Yılanoğlu Molla, Bekereci Ahmet, Ferit Bey, İncözade Hüseyin, Hacı Hilmi.

Adı geçen bu karakterler her biri başlı başına bir kahraman olmalarına rağmen ana karakter olan Şahin Bey'in hayatını tamamlayan karakterler olduklarından kapalı karakterler olarak adlandırılmışlardır.

Karakter Eğitimi Açısından Verilenler: Kitapta 1877 yılında Antep ilinde dünyaya gelen, küçük yaşta yetim kalan bir çocuğun gönüllü bir er olarak başlayıp subaylığa kadar yükseldiği bir kahramanlık destanı anlatılmaktadır. Yemen, Trablusgarp, Balkanlar ve en son Antep'te noktalanmış bir hayat hikâyesi ele alınmıştır. Antep'in Fransızlar ve onların himayesindeki Ermenilerin işgali ve zulmüne başkaldırışının sembolü olan Şahin Bey'in doğumundan orduya katılımı ve Antep'teki şehit olmasına kadar geçen hayatı etrafında kurgulanan bu eserin ana karakteri Şahin Bey'dir.

Kitapta Şahin Bey'in fiziki olarak yaşlılarına göre iri yapılı ve güçlü, görünüş olarak yakışıklı ve çekici olduğundan bahsedilmektedir. Karakterin duygusal ve kişilik olarak birçok özelliği bulunmaktadır. Bu özellikleriyle birlikte eserde okuyucuya verilmek istenen mesajlar gerek Şahin Bey gerekse diğer karakterlerin konuşmaları üzerinden şu şekilde iletilmiştir:

Kitapta Şahin Bey “*Ben er değil miyim? Ben Türk değil miyim ki vatanım tehlikedeyken senin dizinin dibinde oturayım? Ben Müslüman değil miyim ki dinim benden cihat beklerken, ben senin gözyaşlarına sığınayım?*” (Ünal, 2016c: 22) diyerek, din ve vatan sevgisinin üzerinde başka bir sevginin olamayacağını anlatmıştır.

Şahin Bey'in annesi Ayşe Hatun'da “*Git Sait'im... Ben seni bu günler için doğurdum. Madem Vatan imdat bekler. Koş hadi. Şahin ol uç, hangi cepheye uçacaksan. Gözün arkada kalmasın, bir de bizim için üzülmeysin sakın.*” (Ünal, 2016c: 31) ifadesi ile vatan sevgisinin evlat sevgisinden önemli olduğunu vurgulamıştır.

Ayrıca kitapta Şahin Bey'in ağzından “*Tek başıma da kalsam teslim olmayı kabul etmiyorum. Asilere teslim olmaksızın vatanım için şehit olmayı tercih ediyorum.*” (Ünal, 2016c: 38) ifadesi ile Türk milletinin esir olmaksızın şehit olmayı tercih ettiği, esaretin bir Türk için kabul edilebilir olmadığı belirtilirken Hıdır Emmi ağzından “*Çoğunuz ümidini kesmiş ya vatanın kurtuluşundan... Yanlıştasınız derim. Bu memleketin çocukları bile böyleyken, hiç korkmayın... Göreceksiniz, tez vakitte fırlayıp kalkacak hasta yatağından... Binlerce on binlerce Şahin Bey'i ile hesabını soracak kendisini bu hale düşürenlerden*” (Ünal, 2016c: 55) ifadesi ile hangi şart altında olursa olsun Türk'ün asla ve asla ümidini kaybetmemesi gerektiği vurgulanarak çocuklara vatan sevgisi aşılanmaktadır.

Bunun yanı sıra yazar Antep şehidi Şahin Bey'in şu özellikleri eserde doğrudan verilerek çocuklara bu karakterlerin önemli olduğu vurgulanmıştır:

Zeki ve Yetenekli:

Yetenek; insanlarda doğuştan var olan özellikleri ifade eder. Bu özelliklerin zamanla çevreyle etkileşimiyle gün yüzüne çıkmasıdır. Kahramanın bu özellikleri çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“O vakitler, Rüştüyeden mezun olanların sayısı bir elin parmaklarınca azdı”.

“Sait zekiydi, yetenekliydi, çalışkandı. Birçok yönden yaşlıtlarına göre üstün olduğunu, daha ilk mektepteyken kanıtladı”

“Ondaki bu özellikler değme babayiğitlerde yoktu. O, bunu da mahalledeki yaşlıtlarıyla oynadığı cenk oyunlarında ispat etti... Bu oyunların başkahramanı oydu. (Ünal, 2016c: 19).

Çocuklara verilmeye çalışılan kazanımlar arasında kahramanın yetenekli oluşu ve bu yeteneğini oyunlarda sergilemesi çocukların yeteneklerini açığa çıkarmaları yönünde yol gösterici olmuştur. Şahin Bey’in diğer kahramanlarımız gibi zekâsı ve çalışkanlığı karakter eğitiminde önemli bir yere sahip olduğunu göstermiş ve eğitimin her zaman önemli olduğu vurgusu yapılmıştır.

Güçlü ve Cesur:

Güç ve cesaret, her zaman birbirini tamamlayan birer kavram olmuştur. Kahramanımızın güçlü ve cesur olması savaşın seyrinde önemli değişikliklere yol açmıştır.

Kahramanın bu özellikleri çocuklara yol gösterici olması, vatan sevgisini aşılması gibi kazanımlar çocuklara şu cümlelerle aşağıda aktarılmıştır:

“Üstelik yaşının üstünde bir güç ve cesarete sahipti” (Ünal, 2016c: 19).

“Fetih ordusu için bir yandan bu tehlikeli saldırılara karşı koyarken bir yandan da surlarda gedik açmaya çalışmak, bilek kadar cesaret de gerektiriyordu. Güç ve cesaret... İşte bu ikisi birden Mehmet Sait’te fazlasıyla vardı” (Ünal, 2016c: 21).

“Şimdi Şahin Bey, koskoca bir düşman ordusuna karşı tek başınaydı. Büyük bir kayayı siper edinmiş, hiç ara vermeden tetiğe basıyor, tek kişilik müdafaasını yiğitçe, kahramanca sürdürüyordu”. (Ünal, 2016c: 132).

Kahramanın cesurca ve tek başına verdiği mücadelesi takdire şayandır. Bu kahramanca sergilenen yiğitlikle çocuklara asla pes edilmemesi ve sonuna kadar mücadelenin devam ettirilmesi gerektiği duygusu verilmiştir.

Güvenilir:

Güven, insanlarda önemli bir yere sahip olan bir duygudur. Kazanılması güç kaybedilmesi çok kolaydır. Kahramanımızın bu özelliği çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Birliğindeki erler, bütün komutanlardan daha çok onu seviyor, ona güveniyorlardı. Sadece erlerin değil komutanların da en güvendiği askerdi Sait Başçavuş. En tehlikeli vazifeleri, hiç tereddüt etmeden ona veriyorlardı. O da üstlendiği her görevde kendisine duyulan itimadın hakkını layıkıyla veriyordu” (Ünal, 2016c: 33).

Çocuklara sorumluluk ve güven duygusunun önemi verilmeye çalışılmıştır.

Fedakâr:

Fedakârlık; vatani için ailesinden, sevdiğinden, evladından vazgeçmektir. Vatani için savaşta göğsünü çekinmeden siper eden kahramanımızın fedakârlığı çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Sait giderken anacığı da Zeynep’i de ağlayıp sızlanmadılar. Gözyaşlarını, yüreklerinde gizleyip erittiler; dışarı vermediler. Önce karşısında, sonra arkasında yolcu ettikleri yiğit gibi yiğitçe dimdik durarak uğurladılar Sait’i, vatanın o an için bilinmez bir cephesine...” (Ünal, 2016c: 32).

“Emin olun bugüne kadar böylesini görmedim. En tehlikeli vazifelere gözünü kırpmadan atılıyor. Mükemmel bir askerin bütün özelliklerine sahip: Kuvvetli, zeki, Cesur, atak... Ne demek lazım gelir bilmem ki... Yerine göre Aslan... Yerine göre şahin...” (Ünal, 2016c: 34).

“Ben öyle bir zamanda feda ediyorum ki kendimi... Vatan için seve seve ölüme nasıl koşulduğunu herkes görecek, anlayacak. Şahin’in şehadeti bir bayrak olacak Antep için. Dillerden, yüreklerden düşmeyecek, vatan kurtulana dek. Her bir Antep’li

için yeni bir kuvvet olacak... Bir Şahin'in kendisini feda etmesiyle herkes bir şahin olacak Antep' te... Bu sayede Antep, Türk' ün kalacak ilelebet" (Ünal, 2016c: 133).

"Şahin Bey son bir hamleyle, süngüsünü en öndeki Fransız askerinin göğsüne sapladı. O anda da birkaç düşman süngüsü birden bedenine saplandı. Allah'ın adını zikrederek son nefesini verdi" (Ünal, 2016c:134).

Vatanın aileden, en önemlisi canından bile önemli olduğu, vatan için son nefesimize kadar savaşmamız gerektiği gibi duygular bu yiğit kahramanımız üzerinden çocuklara kazandırmayı hedeflemekteyiz.

Vatansever:

Vatan, bağımsızlığımızın, birliğimizin, toprağımızın olduğu yerdir. Bu vatani ancak bağımsızlığı düşünen bireyler koruyabilir. Kahramanımızın da bir vatan aşığı, vatansever olduğu görülmektedir. Kahramanımızın bu özelliği çocuklara şu cümlelerle aktarılmıştır:

"Ama bilmenizi isterim ki beni şehit olmaktan alıkoyamayacaksınız... Bu büyük vatanseverlik karşısında, Yarbay önce ne cevap vereceğini bilemedi" (Ünal, 2016c: 39).

"Ama o, esir kaldığı sürece, ası dayanma, esaret şartlarına dayanma gücünü, vatan sevgisinden alıyordu" (Ünal, 2016c: 62).

Hürriyetimiz ve vatanımız için var gücümüzle savaşmamız ve güzel vatanımızda başımız dik bir şekilde yaşamamız gerektiği, bunların da vatan sevgisiyle olabileceği kazanımlarını çocuklara edindirmeyi hedeflemekteyiz.

Mahcup ve Mütevazı:

Şahin Bey'in mahcup ve mütevazı tavrı, büyük bir kahraman olmasına rağmen övgü dolu sözler karşısında böbürlenmemesi, yüzünün kızarması ve utanması bu kahramanın alçak gönüllü olduğunun göstergesidir. Kahramanımızın bu özellikleri çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

"Şahin Bey dayanamadı bu coşkun sevgi gösterisi karşısında. Aslında böyle bir durumda mahcubiyetten yüzü kızaracak kadar tevazu sahibiydi" (Ünal, 2016c: 98).

“Başkan, ayağa kalkarak kucakladı Şahin Bey’i. Sonra da ilk iş olarak, tanıyan tanımayan herkese, misafirlerinin nasıl bir yiğit, nice bir kahraman olduğunu anlattı. O anlatırken Şahin Bey’in yüzü ten renginden ala, al dan da mora geçti mahcubiyetten” (Ünal, 2016c: 105).

Mahcubiyet ve alçak gönüllülüğün erdemli bir davranış olduğu ve bu özelliklere sahip olduğumuzda hayatta her zaman bir adım önde olabileceğimiz, çevremizde sevilen, değer gören bir insan olabileceğimiz gibi özellikler çocuklara kazandırılmaya çalışılmıştır.

Sevecen:

Sevecen olma; sevgi duygusunun içinde yer alan, karşıdakine üzülme ve onu koruma isteğinin oluşması gibi karmaşık bir duygudur. Kahramanımızın bu özelliği çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Yapamazsın sözündeki sert vurgu, vatansever ihtiyarın gözlerini yaşarttı. Bunu gören Şahin Bey, birden yumuşadı. Üslubundaki sertlik, yerini babacan bir sevecenliğe bıraktı” (Ünal, 2016c: 114).

Kahramanımızın sert görünüşünün altında sevecen, sevgi dolu bir kalbinin olduğunu göstermektedir. Bu sevecen, babacan gibi tavırlar, karşımızdaki insanın bize bakış açısını belirleyebileceği için çocuklara her zaman yufka yürekli ve karşımızdaki insanlara karşı sevgi dolu olmamız gerektiği kazanımı verilmeye çalışılmıştır.

Eserin ana karakteri olan Mehmet Sait, namı diğer Şahin Bey, bu eşsiz özellikleriyle okuyucu üzerinde derin bir etki bırakmaktadır. Yemen de onun için;

“Sait Başçavuş gibi yiğit...”

“Sait Başçavuş gibi Yürekli...”

“Sait Başçavuş gibi vatanını seven...”

“Amma Sait Başçavuş gibi akıllıca...”

“Amma velakin, Sait Başçavuş gibi işini bilir...”

şeklindeki söylemler Şahin Bey’in karakter ve kişiliğini özetlemekte ve okuyucuya kesin bilgi vermektedir (Ünal, 2016c: 34).

3.3.4. Yürekli Kadın / Nene Hatun'un İncelenmesi

YÜREKLİ KADIN / NENE HATUN

Yazar: İbrahim Ünsal

Yayınevi: Genç Hayat

Çizer: Suat Karadağ

Baskı Yeri-Tarihi: Ankara-2016

Sayfa Sayısı: 159

Kahraman denince nedense hep akıllara erkekler gelmektedir. Oysa Anadolu’da her fert bir kahramandır. İşte bunlardan biri de Dadaş diyarı yiğit Erzurum’dan çıkan yürekli bir Türk kadını olan Nene Hatun’dur. Nene Hatun deyince belki akla ilk olarak yaşlı bir kadın gelebilir. Ancak Nene Hatun yeni gelin olmuş genç bir kadındır. Cesaret ve korkusuzluğu ifade eden “yürekli” sözcüğü, Nene Hatun için kullanıldığında, cesaret, engin bir vatan sevgisi, mertlik ve yiğitliği de kapsamaktadır. Nene Hatun Türk kadınının bir simgesidir ve bu kitapta yürekli kadın Nene Hatun’un hayatı ve Osmanlı - Rus savaşında Erzurum ve orada bulunan Aziziye Tabyasındaki kahramanlığı anlatılmaktadır.

Metindeki karakterler: Nene Hatun, Gülizar, Zehra, Emine, Fadik, Hüseyin Çavuş (Babası), Fatma Hatun (Annesi), Ahmet Muhtar Paşa, Grandük Nikola, Mehmet, Hasan, İsmail Paşa, Kazım Paşa, Şemarül Paşa, Rıfat Paşa, Seyit Efendi, Ali Efendi, General Loris Milikov, Necip, Amasyalı Mustafa, Sivaslı Halil, Bahri Yarbay, Hasan Tahsin Paşa, Kerim

Açık Karakterler: Nene Hatun

Kapalı Karakterler: Gülizar, Zehra, Emine, Fadik, Hüseyin Çavuş (Babası), Fatma Hatun (Annesi), Ahmet Muhtar Paşa, Grandük Nikola, Mehmet, Hasan, İsmail Paşa, Kazım Paşa, Şemarül Paşa, Rıfat Paşa, Seyit Efendi, Ali Efendi, General Loris Milikov, Necip, Amasyalı Mustafa, Sivaslı Halil, Bahri Yarbay, Hasan Tahsin Paşa, Kerim

Yukarıda adı geçen ve geçmeyen tüm Erzurum halkı birer kahramandır. Ancak bu roman kahraman Türk kadını Nene Hatun üzerine kurgulandığı için diğer karakterler kapalı karakterdir.

Karakter Eğitimi Açısından Verilenler: Bu kitapta Erzurum’un bir köyünde yaşayan genç bir kadının, Rusların Doğu Anadolu’ya göz dikmesiyle birlikte ailesiyle Erzurum’a göç etmesi, Erzurum’un savunulmasında askerlerle birlikte halkın verdiği istiklal mücadelesinin simgesi haline gelen Nene Hatun’un hayatı anlatılmaktadır. Nene Hatun’un fiziki özelliğinden bahsedilmemesi geleneklere uygun bir davranıştır. Bir kadın kahramanın vatani için neler yapabildiğinin okura aktarılması karakter ve

duygusal olarak özelliklerinin bilinmesi açısından önemlidir. Kitapta Nene Hatun'la ilgili yapılan tasvir şu şekildedir:

Zeki, Akıllı:

Nene Hatun'da bulunan zekâ ve akıl, her Türk kadınına simgeleyen birer semboldür. Kahramanımızın bu özelliği çocuklara aşağıdaki şekilde aktarılmıştır:

“Nene, güzellikte olduğu gibi akıl, zekâ yönünden de çeperli’ de birinci idi. Yaşıtlarına göre çok daha olgundu. Memleket meselelerine kafa yorar, kendisinden çok ülkesini, milletini düşünürdü...” (Ünal, 2016d: 17).

Nene Hatun aklıyla kız çocuklarımıza örnek olmayı başarmıştır. Zekâsını ise; her zaman vatanı ve milleti için kullanmıştır.

Çalışkan:

Çalışkan olmak, yeni bir şey üretmek için zaman harcayıp zekâ ve bilek gücü kullanarak bir ürün ortaya koymaktır. Kahramanımızın bu özellikleri aşağıdaki verilen cümlelerle aktarılmıştır:

“Ablam diye demiyorum. Demediğimi bilirsin zaten. Onun da bir eşi var mı ki koca Çeperli’ de. Bırak Çeperliyi. Koca Erzurum’ da bir Nene daha var mıdır ki? Öyle çalışkan, Öyle akıllı... Ve hem de öyle yürekli” (Ünal, 2016d: 26).

“Nene Hatun, dediğini yaptı. İki gün içinde girmedeği ev bırakmadı koca mahallede. Büyük evlerin geniş salonlarında grup grup bir araya getirdi mahalledeki kadınları. Babasında. Erinden edindiği bilgileri, yüzlerce kadına, kıza aktardı birçok toplantıda” (Ünal, 2016d: 63).

Nene Hatun, çalışkanlığı ve zekâsıyla eşi benzeri olmayan yiğit bir hatundur. Çalışkanlığı dilden dile dolaşmıştır. Gece gündüz demeden halkı bilinçlendirmek için çalışmış, mitingler düzenleyip Türk kadınlarını savaş konusunda bilgilendirmiş ve yüreklendirmiştir. Türk ulusunun çalışkanlığı ile övüldüğünün bir kanıtıdır Nene Hatun.

Geleceğimizi emanet edeceğimiz gençlere bir yol gösterici olmuştur. Çalışarak, asla pes etmeyerek bir yerlere varılacağını çocuklarımıza, özellikle genç kızlarımıza çok güzel örnek olarak anlatmıştır.

Vatansever:

Vatanımızı, milletimizi çıkarsız şekilde seven, koruyan ve vatan için gözünü kırpmadan ölüme yürüeyebilen kişilerdir. Kahramanımızın bu özelliği çocuklara aşağıdaki cümleler ile aktarılmıştır:

“Mesela iki yıl kadar önce gelin olmuş bir genç kadın var... Gazi kızı, şehit gelini, şehit bacısı... ‘Nene Hatun’ diyorlar ben böylesini görmedim paşam! ... Ordumuz Erzurum’a geldiğinden beridir bir an boş durmuyor. Mahallesinde girmedığı ev, konuşmadığı kadın, kız kalmadı. Geçen gün bir toplantıda yaptığı konuşmayı bizim hanım dinlemiş. Öve öve bitiremedi. Ne dediyse bana da anlattı ki övdüğü kadar var hani. Bilgili, akıllı, cesur, çok büyük bir vatansevermiş Gazi Paşam. Şimdi mahallesini de aşmış. Başka mahallelerde de coşkulu konuşmalar yaparak halkı bilinçlendirip direnişe teşvik etmekteymiş.” (Ünal, 2016d: 76).

Vatan aşılması zor bir kale gibidir. Nene Hatun vatani kolay kolay düşmana teslim etmemek için çok uğraşmıştır. Vatani uğruna her şeyini feda etmeye hazırdır. Çocuklara, vatanın bölünmez olduğu ve kolay elde edilmediği kazanımları aşılarmaya çalışılmıştır.

Kararlı:

Nene Hatun, vatani için verilen azmin, kararlılığın ve onu kimsenin vazgeçiremeyeceğinin temsilidir. Kahramanımızın bu özelliği çocuklara aşağıdaki cümleler ile aktarılmıştır:

“Hiç üzerime gelme baba. Ben kararımı verdim. Urus Erzurum’a saldırdığı an beni de bulacak karşısında...” (Ünal, 2016d: 104).

“Ben, düşmanın üstüne yürürken; kalbim bütün şehitlerimizin ve gazilerimizin öcünü alabilecek olmanın heyecanı ile çarpacak. Cümle şehit ve gazilerimizin öcünü almak için de savaş meydanında ben olacağım ben... Nene Hatun bunları, öyle bir öfkeli ve heyecanlı ifade ile söylüyordu ki Hüseyin Çavuş, onu vazgeçirmeye çalışmanın ne kadar beyhude bir çaba olduğunu iyice anlayıverdi” (Ünal, 2016d: 105).

Nene Hatun Kurtuluş savaşımızda üç aylık yavrusunu beşikte bırakıp vatani için savaşmaya, askerlere yardıma koşmuştur. Nene Hatun kararlılığına üç aylık bebeği bile engel olamamıştır. Romanın okuyucusu gençlerimize, vatandan ne olursa olsun asla vazgeçilemeyeceğini, bu kararlı duruşuyla ifade etmiştir. Karar vermek bile başlamanın yarısı sayılmaktadır. En azından bunun bilincinde olabilecek nesiller adına Nene Hatun karakter eğitiminde önemli bir rol üstlenmiştir.

Yiğit:

Yürekli, bilekli, delikanlı gibi kavramları simgeleyen yiğit kelimesi, Nene Hatunu da simgelemektedir. Kahramanımızın bu özelliği çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Hele aralarına biri vardı ki... Savaş meydanları böyle bir cesur, böyle bir yiğit kadın kahramanı kaç kez görmüş olabilirdi ki...” “Nene Hatun’du bu yiğitler yiğidi kahraman Türk kadını...” “Neredeyse iki eli birden çalışıyordu Nene Hatun’un. Bir eli tetik çekerken, diğeri ardı ardına düşmana hançer savuruyordu” (Ünal, 2016d: 126).

Nene Hatun, sadece erkek kahramanları simgelediği düşünülen yiğit kelimesinin kadınlara özgü bir özellik de olabileceğini bizlere kanıtlamış delikanlı, yiğit bir kahramandır. Kadınların, sınırlı bir hayat çizgisinde olmadıklarını, kadın da olsa savaş anında yapabilecekleri bir şeylerin olduğunu, gelecek kuşaklardaki biz kadınlara çok güzel anlatmıştır.

İbrahim Ünsal’ın Yürekli Kadın Nene Hatun romanındaki ön sözünde söylediği gibi: *“Nene Hatun bir simge isimdir. Türk kadınına özgü vefakârlığın, fedakârlığın, yiğitliğin, kahramanlığın, vatanseverliğin simgesidir Nene Hatun.”*

Türk kadınına atfedilen bu güzel sözlerin, bu romanı okuyan her genç kızımızın bir Nene Hatun olabilme ihtimalini yükselteceği, onların karakterlerinin şekillenmesinde çok önemli bir payı olabileceği düşünülmektedir. Bu kahramanımızın kız çocuklarımızı yüreklendirmesini, kendilerini bir kadın olarak değerli hissetmelerini sağlamasını, başarının kadın veya erkek olmakla alakasının olmadığına inanmalarını ve yaşam boyunca ön planda olmaları gerektiği duygularını kız çocuklarımıza kazandırmasını hedeflemekteyiz.

3.3.5. Çanakkale Yiğidi / Seyit Onbaşı'nın İncelenmesi

ÇANAKKALE YİĞİDİ / SEYİT ONBAŞI

Yazar: İbrahim Ünsal

Yayınevi: Genç Hayat

Çizer: Suat Karadağ

Baskı Yeri-Tarihi: Ankara-2018

Sayfa Sayısı: 175

Türk tarihinin derin ve altın sayfaları arasında yer alan nice kahramanlar vardır ki, bu kahramanlarımızın isimleri üstün kişilik özelliklerinin yanında, olağanüstü kuvvetleriyle hatırlanır ve tanınırlar. Bunlardan biri de Havranlı Koca Seyit'tir. Topçu eri Havranlı Koca Seyit'i tanıyanlar için bu isim, maddi ve manevi anlamdaki olağanüstü gücün bir temsilcisi olmuştur. Çanakkale geçilmez sözünü hayata geçiren en büyük kahramanlardan olan Seyit Onbaşı'nın hayatından seçilen kesitler onun ne büyük bir vatansever, nasıl yiğit ve güzel insan olduğunu göstermesi bakımından önemlidir.

Roman da Seyit Onbaşı'nın hayatı ve Çanakkale'de Aziziye Tabyasında göstermiş olduğu kahramanlıklar anlatılmaktadır.

Metindeki Karakterler: Seyit Onbaşı, Çopuroğlu Abdurrahman (Babası), Emine Hatun (Annesi), Hacı İzzet, Emine (Yavuklusu), Mahmut Muhtar Paşa, Amiral Carden, Sivaslı İsmail, Aydınlı Halil, Bigalı Mehmet Çavuş, Hilmi Bey, Amiral Robeck, Cevat Paşa, Yüzbaşı Nazmi Bey, Hakkı Bey, Niğdeli Ali, Fahri Bey, Mustafa Kemal, Osman emmi

Açık Karakter: Seyit Onbaşı

Kapalı karakterler: Çopuroğlu Abdurrahman (Babası), Emine Hatun (Annesi), Hacı İzzet, Emine (Yavuklusu), Mahmut Muhtar Paşa, Amiral Carden, Sivaslı İsmail, Aydınlı Halil, Bigalı Mehmet Çavuş, Hilmi Bey, Amiral Robeck, Cevat Paşa, Yüzbaşı Nazmi Bey, Hakkı Bey, Niğdeli Ali, Fahri Bey, Mustafa Kemal, Osman emmi

Yukarıda bahsedilen kahramanların hiçbiri unutulmayacaktır. Seyit Onbaşı gibi kahramanların hayat hikâyesinin anlatıldığı bu eserde yukardaki isimler her ne kadar tanınıyor olsalar da birer kapalı karakterlerdir.

Karakter Eğitimi Açısından Verilenler: Balıkesir Havran Çamlık köyünde dünyaya gelen Abdurrahman oğlu Seyit vatan sevgisi ve inanç ile mermiyi tek başına tek seferde kaldırmıştır. Kitapta Seyit Onbaşı'nın bu vatan sevgisi ve inancı cümleler arasında doğrudan verilmiştir ve şu şekildedir:

Mert, Yiğit:

Seyit Onbaşı, sözünde duran, yiğit ve mert kelimelerinin karşılığıdır. Bu özelliklerini de her zaman göstermiştir. Saygıda kusur etmemesi, her zaman ölçülü davranması kimseyi kırmaması, cömert olması gibi kavramları çocuklara öğretmede önemli yere sahiptir. Kahramanımızın bu özellikleri çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Evet, bir ağa oğlu değildi Seyit. Varlıklı da değildi ailesi. Ama yiğit, mert ve çok iyi bir gençti. O güne dek, kimseyi kırıp gücendirdiği görülmemişti köyde. Sevgisinde cömert, davranışlarında hep ölçülüydü. Büyüğüne saygıda asla kusur etmezdi. Herkes de böyle bilir böyle tanırды Seyit’i...” (Ünal, 2018: 41).

Bu özellik kitapta takım çavuşu ağzından şu şekilde ifade edilmekteydi: *“Senin nasıl bir yiğit olduğunu hepimiz biliriz Seyit. Vatan için neler yaptığına, yapabileceğine de hepimiz şahidiz. Siperleri onarıırken nasıl canla başla çalıştığını biliriz. Üç beş kişinin yapacağını tek başına yaptın. Hepimiz yoruldukça dinlenirken, sen gece gündüz demeden kazma kürek salladın. Allah sana farklı bir kuvvet vermiş. Yorulmak nedir bilmezsin. Vatanımızın kurtuluşunda bu kuvvete daha çok ihtiyaç vardır Seyit. Bunu bilesin de zihnini başka şeylerle bulandırmayasın...”* (Ünal, 2018: 51).

Yiğit, çalışkan, kuvvetli, vatani için gecesini gündüzüne katarak var gücüyle çalışması gibi özelliklerinin çavuşu tarafından fark edilmesi ve dillendirilmesi önemlidir. Bu özelliklerin başka biri tarafından söylenmesi kahramanı daha da cesaretlendirmiş ona daha da güç vermiştir. Takdir, insanların başarıya ulaşmasını kamçılayan bir kavramdır. Çocukların karakterlerine yön verecek mertlik, yiğitlik gibi kavramlar roman kahramanımızda fazlasıyla vardır.

Bu özellikler çocuklarımıza tesir edilecek şekilde verilmiştir. En önemlisi yapılan davranışın fark edilmesi ve bu davranıştan övgüyle söz edilmesi, yapılan işin boş iş olmadığı ve manevi yönden insanı doyuma ulaştırdığı için karakter üzerinden verilen bu özellikler çocukları olumlu davranışlara yönlendirecektir.

Kuvvetli:

Kuvvetli olma; sağlam ve fiziksel özellik açısından gücünün yerinde olmasıdır. Kahramanımızın bu özelliği çocuklara şu cümlelerle aktarılmıştır:

“Topun yanına geldiğinde, büyük bir sorunla karşılaştı. Mermiyi kaldıracak olan vincin kolu kopmuştu” (Ünal, 2018a:121).

“Tamı tamına 215 okka. Kaç kişi bir araya gelir de kaldırabilir ki bu ağırlığı?” (Ünal, 2018a: 122).

“Olmuştu. Seyit daha ilk hamlesinde başarmış, sırtında yaklaşık 251 okkalık top mermisiyle ayağa kalkmıştı (Ünal, 2018a: 123).

“Üçüncü atışta isabet ettireceği içine doğuyordu Seyit’in... Yine bir dua okuyup Allah’a yalvardı. ‘Bismillah!’ diyerek ateşledi topu... Savaş gemisi Ocean’ı dümen tertibatından vurmuşlardı” (Ünal, 2018a: 127).

Seyit Onbaşı’nın bilek gücü, kararlılığı ve Allah’a olan inancının birleşimiyle savaşın seyrini değiştirmiş, meci diye tabyasını ve diğer tabyaları kurtarmıştır. Seyit Onbaşı’nın kararlı oluşu, asla pes etmemesi, üçüncü seferde mermiyi topa koyuşu ve gemiyi vuruşu yüzlerce, binlerce canı kurtarmıştır. Karakter eğitiminde kuvvetin yanında kararlılığın önemi ve bir işten asla vazgeçilmemesi gerektiği duygusunu çocuklarımıza kazandırmayı hedeflemekteyiz.

İnançlı:

İnançlı olmak; Allah’ın birliğine tüm yüreğiyle inanmaktır. Kahramanımızın bu özelliği çocuklara aşağıdaki şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Dizleri üzerine dikilip ellerini gökyüzüne açtı. Tepeden turnağa bütün vücudunu titreten bir iştihakla dua etti: Ey rahmeti ve merhameti sonsuz Rabbim. Vatanımızı muhafaza eyle. Milletimize yardım et. Seyit kuluna Vatani, milleti için çıkar bir yol göster. Kutsal topraklarımıza göz diken şu kâfirler karşısında beni çaresiz bırakma ey Yüceler Yücesi Allah’ım” (Ünal, 2018: 121). Bu ifadedeki titreyen iştirak ifadesi Seyit Onbaşı’nın inancını vurgulamaktadır.

Seyit Onbaşı içindeki iman, Allah’a gönülden bağlı olması ve dua ile vazifesini yerine getirmiştir. Önemli olan da elinden geleni yapıp gerisini Allah’a bırakmasıdır.

Burada Müslüman bir insanın Allah'a olan inancı, bağlılığı ve sonsuz güveni olması gerektiği, fiili olarak duasını yapıp kavli duasını da Allah'a bırakması gerektiğini çocuklara kazandırmayı hedeflemekteyiz.

Alçak Gönüllü:

Alçak gönüllülük, yaptığı işte gururlanmamaktır. Kahramanımızın bu özelliği çocuklarımıza şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Tevazu, Seyit'in en belirgin kişilik özelliklerinden biriydi. Övünmek diye bir şeyi zaten bilmezdi de övülmekten de asla hoşlanmazdı.” (Ünal, 2018: 129).

“Koca Seyit'in, Balkan Harbi'nde, Çanakkale'de Kurtuluş Savaş'ında gösterdiği başarıları, yiğitlikleri, fedakârlıkları Havranda kimse duymamıştı. Seyit'in kendi ana babası, kendi eşi bile. Koca Seyit, vatanı için yaptıklarından asla söz etmeyecek kadar mütevazı bir kahramandı” (Ünal, 2018a: 167).

Seyit Onbaşı'nın içindeki mütevazılık; alçak gönüllü bir insan olmasındandır. Savaşta gösterdiği başarının, kahramanlığının çok büyük övgüleri ve ödülleri hak ettiği bir durumda bile o hep sessiz kalmış, asla başarısından söz etmemiştir. Çocuklara aktarılmak istenen alçak gönüllü olma ve mütevazı olma gibi kavramların örnek alınması hedeflenmiştir.

Karakterin şekillenmesinde, alçak gönüllülüğün öğretilmesindeki asıl amaç, çocukların daha vefalı, daha yardım sever olmaları, en önemlisi de vatanını ve milletini seven bir nesil yetiştirmektir. Çocukların karakter eğitimi açısından gösterişsiz ve alçak gönüllü olmalarının her zaman insana kazanç sağlayacağını bilmeleri ve karakterlerini bu yönde geliştirmeleri gerektiği duygusunu kazandırmayı hedeflemekteyiz.

Vatansever:

Vatanseverlik; vatanı için canını dişine takıp savaşmaktır. Seyit Onbaşı bunu ispatlayan koca yürekli bir kahramandır. Kahramanımızın bu özelliği çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır.

Seyit Onbaşı'nın vatanseverliği kitapta Cevat Paşa ağzından; *“Üzülmene, mahcup olmana hiç sebep yok onbaşı. Hiç şüphem yoktur ki karşında vurman lazım*

gelen bir düşman gemisi olsa, yine kaldırırdın o mermiyi. Bunu başarabilmek için bilek kuvvetine değil, yürek kuvvetine ihtiyaç var. Vatan sevgisiyle dolu bir yüreğin kuvvetine. O yürek de sende var işte. Bu sebepten derim ki şimdi üzülmene hiç lüzum yoktur. Bilirim ki bin kere mecbur kalsan, bininde de kaldırıp taşırsın sen o mermiyi.” (Ünal, 2018: 138) şeklinde verilmiştir. Mermiyi yürek kuvveti ile kaldırdığı ve mecbur kaldığında inancı ile mermiyi yine kaldırdılabileceği vurgusu da inanç ve vatan sevgisinin gücünü anlatmaktadır.

Burada çocukların karakterlerine doğrudan etkileyecek en önemli kavramlar; vatanseverlik ve inançtır. Çocuklara tevekkül etmeyi ve vatan sevgisini öğretmiştir.

Mustafa Kemal’in ağzından ise; *“Hayır Onbaşı! Herkes yapamaz. Bunu yapabilmek için senin gibi ulvi bir vatan sevgisine, kuvvete, inanca; kısacası, senin ismince koca bir yüreğe sahip olmak lazımdır, Koca Seyit. Bütün bunların da herkeste olması mümkün değildir. Sağ ol Seyit Onbaşı. Var şimdi vazifenin başına git. Bu millet seni hiç unutmayacak.”* (Ünal, 2018: 143) ve

“Evet, Seyit Onbaşı. Sen yiğit ve kahraman bir askersin. Pekâlâ, ispatladığın bu hakikati duymaktan utanmana da hiç lüzum yoktur. İnsan vatani için yaptığı büyük işlerden ancak gurur duymalı” (Ünal, 2018: 142) ifadeleri ile Seyit Onbaşı’nın yiğitliği, vatanseverliği doğrudan verilmiştir.

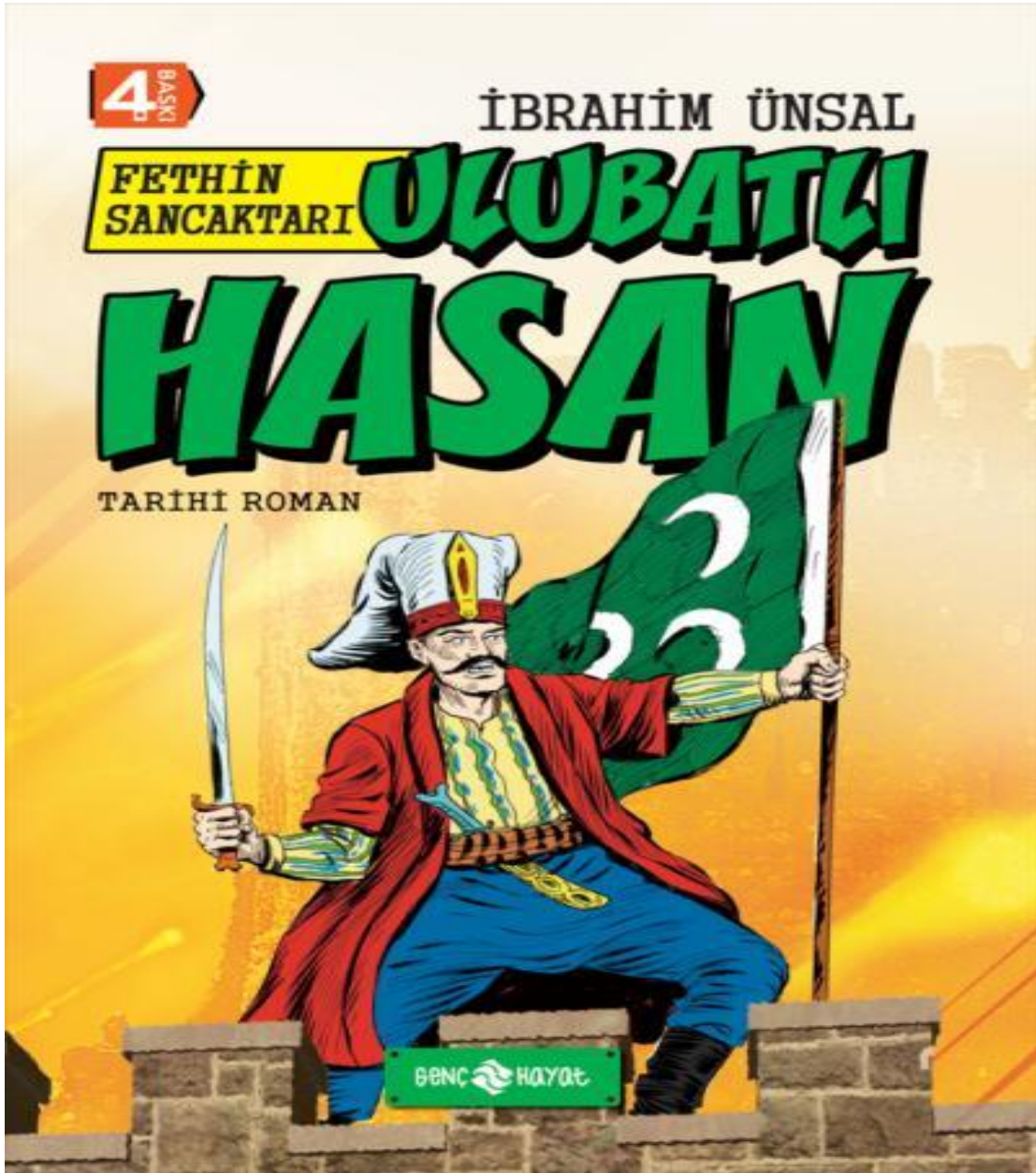
Mustafa Kemal’in, Seyit Onbaşı hakkında söyledikleri bir vatansever olan kahramanımızın asla unutulmayacağıdır. Büyük komutanlar tarafından söylenen bu övgü dolu sözler kahramanın yanı sıra, romanı okuyan çocukların da gururlandırılmasına teşvik eder. Bu duygular ileride vatani için savaşa hazır yürekte insanlar yetişmesine vesile olacaktır. Vatanseverlik gibi önemli bir duyguyu çocuklarımıza aşılamaı hedefleyerek vatanımızı ve milletimizi gelecek nesillere daha güzel bırakacağımızı düşünmekteyiz.

Romanın karakterlere olumsuz yanı:

Koca Seyit şu yaşına kadar vatanından ve milletinden yaptığı kahramanlıklar karşılığında hiçbir istekte bulunmamıştır. Mustafa Kemal’in ısrarı üzerine sadece bir istekte bulundu: *“Ben, ormandan odun keserim Gazi Paşam. Kömür yapıp satarım. Başka bir geçim kaynağım da yoktur. Ama korucular rahat vermezler. Paşa, anlamıştı*

Seyit'in derdini. Hemen, karşısındaki bulunan Nahiye müdürüne emir verdi: ... Seyit'e kimse dokunmayacak. O vatan için canını ortaya koymuş. Biz, birkaç kuru odunu ona çok mu göreceğiz" (Ünal, 2018: 166). Buraya kadar olan ifadeler yerli yerinde ve bir kahramanın küçücük bir isteği Atamız tarafından yerine getirilmiştir. Ama asıl acı olan şu anki durumunu bile Seyit'e borçlu olan müdür onu tanımıyordu ve bu kahraman unutulmuştu. Karakter eğitiminde bu unutulmuş çocuklara olumsuz etki edebilecek bir durumdur. Yapılan kahramanlıkların unutulması kahramanın tanınmaması ve en önemlisi de bir gelirin olmaması çocukların vazgeçişlerine neden olacaktır. İster istemez çocuklarda değersizlik duygusu uyandıracak ve yapılan iyiliğin karşılığında (Seyit Onbaşı yaptığı kahramanlıktan, iyilikten karşılık asla beklememiştir) sonunun hüsrarla sonuçlanacağı bir gelecek olması çocukların benliğini kaplayacaktır. Bu duygular çocuklarda olumsuz karakter oluşmasına neden olacaktır.

3.3.6. Fethin Sancaktarı / Ulubatlı Hasan'ın İncelenmesi

FETHİN SANCAKTARI / ULUBATLI HASAN

Yazar: İbrahim Ünsal

Yayınevi: Genç Hayat

Çizer: Suat Karadağ

Baskı Yeri-Tarihi: Ankara-2017

Sayfa Sayısı: 167

Bazı insanlar vardır ki adeta özel bir görev için doğmuşlardır. Doğdukları andan itibaren adeta bir görev için yetişirler. Bu görevlerini yerine getirdikten sonra artık bu dünyada işleri kalmamıştır. Tarihe bir iz bırakıp sevenlerinin gönlünde bir taht kurarak giderler. Arkalarından yazılanlar bazen bir destansı hikâyedir. Bu destanlar bazen abartılı olabilmektedir. Ancak aslında bir gerçeklik vardır. Hikâye bu gerçeklik etrafında şekillenir. Tüm Anadolu’da olduğu gibi Bursa yöresinde de her yetişkin erkek çocuğun hayalini Ulu Hünkâr’ın ordusunda büyük bir kahraman olmak süslemektedir. Eserde fethin sancaktarı Ulubatlı Hasan’ın hayatı ve İstanbul’un fethindeki üstün başarısı anlatılmaktadır.

Metindeki Karakterler: Ulubatlı Hasan, Rüştü, Hamza, Ağanoğlu Ahmet, Ağanoğlu Mustafa, Sultan Mehmet han, Çandarlı Halil Paşa, İshak Paşa, Safiye Hatun, Şahanoğlu Rüstem, Saruca Paşa, Firuz Bey, Zağanos Paşa, İmparator Konstantin.

Açık Karakter: Ulubatlı Hasan

Kapalı karakterler: Rüştü, Hamza, Ağanoğlu Ahmet, Ağanoğlu Mustafa, Sultan Mehmet han, Çandarlı Halil Paşa, İshak Paşa, Safiye Hatun, Şahanoğlu Rüstem, Saruca Paşa, Firuz Bey, Zağanos Paşa, İmparator Konstantin

İstanbul’un fethinde bulunan ve büyük müjdeye nail olan tüm şehitlerimizi rahmetle anıyoruz. Yukarıda ismi geçen ve geçmeyen tüm kahramanlar bu tarihi romanda Ulubatlı Hasan’ın hayatının anlatılmasına yardımcı karakterler olarak görüldüğü için kapalı karakterlerdir.

Karakter Eğitimi Açısından Verilenler: On beşinci yüzyılın ilk yarısında Bursa’nın Ulubat köyünde dünyaya gelen Ağanoğlu Ahmet’in küçük oğlu Hasan’ın hayali de Padişahın ordusunda bir kahraman olarak isim yapmaktı. Hasan’ın hayali İstanbul’un fethinde surlara ilk sancağı diken kahraman olarak gerçekleşmişti. Bu kahraman gencin yaşlılarına göre fiziki olarak daha iri ve kuvvetli olmasının yanında karakter ve kişilik bakımından incelendiğinde kitapta doğrudan verilen özellikler ve veriliş şekilleri şu şekildedir:

Kuvvetli ve cesur:

Kuvvetli olmak; fiziki özellik açısından güçlü olmaktır. Cesur olmak ise; korkusuz olmaktır. Kuvvetli ve cesur olmak diğer kahramanlarımızda olduğu gibi Ulubatlı Hasan'ın da karakter özellikleri arasındadır. Kahramanın bu özellikleri çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Oğlumdur diye söylemiyorum; ama dediğince olmasa da epeyce bir kuvvetlidir. Hani yaşına göre diyorum. Akranları arasında, ona güç yetirecek yoktur. En azından bu köyde yoktur. Sonra sizin de dediğiniz gibi çok cesurdur. Gözünü budaktan esirgemez” (Ünal, 2017a: 26).

“Kuvvet, cesaret ve çeviklik zaten Hasan'ın doğal özelliklerindendi” (Ünal, 2017a: 41).

Babasının Hasan'ın bilek gücünden bahsetmesi, gözünün kara olmasının yani cesur olmasının anlatılması Hasan gibi, romanı okuyan çocukların da yüreklenmesine neden olacaktır. Cesaret ve güçlü olma gibi kazanımların çocuklarımızın karakterlerine etki etmesini hedeflemekteyiz.

Yiğit, Sadık:

Yiğitlik, her kahramanın olmazsa olmazı, gücü, korkusuzluğu ve yürekli olmasıdır. Bir Türk kahramanında bulunan bu özellikler onu yenilmez bir savaşçı yapmıştır. Sadık olma ise; ne olursa olsun vatanını, milletini, komutanını satmamaktır. En küçük menfaat uğruna vatanını satmamak her zaman vatana sadık olmak gerekir. Her zaman itaatkâr olmaktır. Kahramanımızın yiğitlik ve sadık olma gibi özellikleri çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır.

“Kuvvet, hız, yetenek, zekâ, cesaret gerektiren her alanda Hasan; yenilmez, geçilmez, bükülmez bir yiğit olmuştur” (Ünal, 2017a: 42).

“Yüreğinin, bileğinin kuvvetine diyecek yoktur, Paşam. Gözünü budaktan esirgemez bir yiğittir. Son derece de dürüst ve merttir”.

“Hünkârımıza canı pahasına bağlıdır. Devlet-i Aliyye uğrunda, ucu ölüme de çıksa, her bir vazifeye koşmak için hazır olduğunu, kaç kere kendisinden duymuşumdur...” (Ünal, 2017a: 92).

Yiğit ve delikanlılık, aynı zamanda çocukların mert bir kişilik sahibi olmalarını desteklemektedir. Sadık ve güvenilir olmak, emanete ihanet etmeyen düzgün karakterli bireyler yetişmesini sağlayacaktır.

Doğruluk:

Doğruluk, yalın olmak, her şeyi olduğu gibi anlatma ve içten olmaktır. Kahramanın bu özelliği çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Ulubatlı Hasan, içi dışı bir insandı, Doğrucuydu. Riya nedir bilmezdi. Asla yalan söylemezdi. Onun da dara düştüğü anlar olurdu elbet. Bazılarının yalana mazeret sayabildiği durumlarda bile Hasan, sağlam kişiliğinden ödün vermezdi. Ne olursa olsun, nice zor durumda kalırsa kalsın, ‘lakin’ diye başlayıp ‘yalan söylemeye mecbur kaldım’ kolaylığına sığınmazdı.” (Ünal, 2017a: 73).

Yalana hiçbir zaman başvurmamak gerekir, yalan konuşmak insana her zaman zarar verir. Burada yalananın kötü bir şey olduğu, doğruluğun güzel bir kavram olduğu, çocukların karakterlerini doğruluk yönünde geliştirmesi gerektiği gibi kazanımlar çocukların karakterlerinin şekillenmesi açısından önemlidir.

Burca bayrağı diken, İstanbul’un fethinde önemli görevleri olan bu yiğit kahraman çocuklara yol göstericiliğinin yanında Fatih Sultan Mehmet’le olan birlikteliğinin de simgesi olmuştur. Çocuklara birlikteliğin kazandırılması gerekliliğinin önemi de vurgulanmıştır.

Ulubatlı Hasan’ın kişisel özelliklerinin çocukların karakterlerine olumlu yönde yansıtılması hedeflenmiştir.

3.3.7. Dağların Kartalı / Gökçen Efe'nin İncelenmesi

DAĞLARIN KARTALI / GÖKÇEN EFE

Yazar: İbrahim Ünsal

Yayınevi: Genç Hayat

Çizer: Suat Karadağ

Baskı Yeri-Tarihi: Ankara-2016

Sayfa Sayısı: 182

Kurtuluş savaşında Anadolu'nun her bölgesi kendine has kahramanını çıkarmıştır. Efeler vatanı Ege Bölgesi'nin dışında "Efe" denince, çoklarının aklına ilk gelen isimlerden biri değildir Gökçen Efe. Efe denince ilk akla gelen isimler; Yörük Ali, Çakırcalı, Demirci Mehmet Efe'dir. Gökçen Efe İzmir'in işgal edilmesinden sonra, canıyla, kanıyla, bütün varlığıyla Türk milletine hizmet etmiştir. Bu kitapta dağlar kartalı Gökçen Efe'nin hayatı anlatılmaktadır.

Metindeki Karakterler; Gökçen Efe, Mustafa Kemal Paşa, Şevket Turgut Paşa, Padişah Vahdettin, Damat Ferit Paşa, Kazım Karabekir Paşa, Ali Fuat Paşa, Albay Bekir Sami Bey, Şefik Bey, Rauf Bey, Çerkez Ethem, Yüzbaşı Fethi, Mustafa Efe, Yörük Ali Efe, Hüseyin Efe, Demirci Efe, Ali Efe, Kemerdereli Ahmet Efe, Hacı Halil Emmi, Tahir Emmi, Şükrü Dayı, Mehmet emmi, Hasan, Halil Efe, Elif (Gökçe'nin eşi), Hatice (Gökçe'nin kızı), Hüseyin (Gökçe'nin oğlu), Ali (Gökçe'nin kardeşi), Sarı Yusuf, Kara Hüseyin Efe, Mehmet Çavuş, Süleyman Efe, Mustafa Ali Efe, Müftü Abdurrahim Kamil Efendi, Ovacıklı Osman, Teğmen Hıfzı, Poslu Mestane Efendi, Mürsel'i İsmail Efe.

Açık Karakterler: Gökçen Efe

Kapalı Karakterler: Mustafa Kemal Paşa, Şevket Turgut Paşa, Padişah Vahdettin, Damat Ferit Paşa, Kazım Karabekir Paşa, Ali Fuat Paşa, Albay Bekir Sami Bey, Şefik Bey, Rauf Bey, Çerkez Ethem, Yüzbaşı Fethi, Mustafa Efe, Yörük Ali Efe, Hüseyin Efe, Demirci Efe, Ali Efe, Kemerdereli Ahmet Efe, Hacı Halil Emmi, Tahir Emmi, Şükrü Dayı, Mehmet emmi, hasan, Halil Efe, Elif (Gökçen'in eşi), Hatice (Gökçen'in kızı), Hüseyin (Gökçen'in oğlu), Ali (Gökçen'in kardeşi), Sarı Yusuf, Kara Hüseyin Efe, Mehmet Çavuş, Süleyman Efe, Mustafa Ali Efe, Müftü Abdurrahim Kamil Efendi, Ovacıklı Osman, Teğmen Hıfzı, Poslu Mestan Efendi, Mürselli İsmail Efe.

Adı geçen bu karakterler her biri başlı başına bir kahraman olmalarına rağmen ana karakter olan Gökçen Efe'nin hayatını tamamlayan karakterler olduklarından kapalı karakterler olarak adlandırılmışlardır.

Karakter Eğitimi Açısından Verilenler: Gökçen'in efe olması, cesaret ve yiğitliğinin delili olarak görülmektedir. Kitapta yiğitliği ve cesareti ile birlikte diğer karakterleri doğrudan verilmiştir ve şu şekildedir:

Yiğit, Vatansever:

Vatanı ve milleti için canını hiçe sayarak canının son damlasına kadar vatan için savaşmak vatanseverliktir. Yiğitlik ise; yürekli olma, davranışlardaki tutarlılık ve korkusuz olmaktır. Kahramanımızın bu özellikleri çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“En iyi efelerden biridir. Bileği kuvvetli, Yüreği sağlam Efedir. Mazlumun dostu, zalimin düşmanıdır. Kendisini tanıyan herkesin sevgisini, saygısını kazanmıştır”. “Yüreğindeki vatan sevgisine gelince... Uzun zamandır görmedim ama bilirim... O sağlam yüreği, şu vakitte, vatani için köz köz olmuş yanmaktadır” (Ünal, 2016e: 28-29).

“Çıkarını, çıkmazımı bilmem emmi. Bildiğim odur ki vuruşacağım. Kendi namıma söylüyorum: Bine karşı bin kalsam da vuruşacağım. Keşke bin canım olsaydı da binini de adasaydım memleketime. Ama biri de o, bini de değil mi? O halde bu can feda olsun vatanıma!” (Ünal, 2016e: 42).

“Sen bir, ben iki... Gerisi nice olursa, emmi... Sayıyı şimdiden kestirmek zor... Bu iş, ne çok şey ister, bilirsin. Ama her şeyden önce yürek ister ki; O yürekte cesaret gerektir, iman gerektir ve de memleketi candan üstün tutacak bir vatan sevgisi gerektir. Kimseyi silah zoruyla dağa zorlayacak değiliz. Her şeyden önce, vatan sevgisiyle gönüllü olmak gerektir.” (Ünal, 2016e: 45).

Vatan için her zaman eli kulağında bekleyen yiğit kahraman Gökçen Efe'dir. Vatanını canından bile üstün tutmuş ve nefesinin sonuna kadar savaşmıştır. Bu yiğitlik ve vatanseverliğin gönüllü olarak yapılacağını belirtmiştir. Vatan sevgisinin zorla değil gönülden olacağı vurgusu çocuklara gönüllülüğün esas olmasıyla vatan sevgisi olabileceği duygusunu kazandırmıştır.

Kahramanımızda vatan sevgisi o kadar içtendi ki yukarıdaki cümlede de söylendiği gibi *“Bine karşı bin kalsam da vuruşacağım”* diyerek vatani için canını sakınmadan savaşarak, yiğitçe şehadet şerbetini içeceğini söylemiştir. Bu söz bile

çocuklara vatan için nelerin göze alındığını anlatmaya yetmiştir. Vatan için her şeyi göze alabilecek karakterde insan yetiştirmek hedeflenmiştir.

Güçlü, Korkusuz:

Güçlü olma; fiziki özelliklerinin ve bilek gücünün kuvvetli olmasıdır. Korkusuzluk ise; cesaretli ve gözünün kara olmasıdır. Kahramanımızın bu özellikleri çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Ama ölümsüz olmasa da eşi benzeri olmayan bir yiğittir Gökçen Efe, değil mi? Hiçbir şeyden korkmaz. Ölüm ona oyun gibi gelir ki mitralyöz üstüne bağrını açıp da koşar.” (Ünal, 2016e: 70).

Bir insan korkusuz olmalı ki vatani için her şeyi göze alabilsin. Gökçen Efe'nin korkusuzluğu savaşta bile ölümü umursamadan bedenini siper etmesi, çocukların korkusuz ve daha atılgan bireyler olarak yetişmelerinde önemlidir.

Tedbirli:

Tedbirli olmak; yapılacak bir iş konusunda ileride olabilecek olumsuzluklara karşı önlemini almaktır. Kahramanımızın bu özelliği çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Gökçen; eşsiz cesaretine, efsaneleşen korkusuzluğuna rağmen hiç de tedbirsiz davranmazdı. Kendisini değilse bile, yerine göre, yanındakileri tehlikeye atabilecek bir hareket ve karardan özenle sakınırdı. O vakitte oraya bir yabancının, hele hele kendilerine düşmanlık güdecek birinin gelmeyeceğini bildiği halde, yine tedbiri elden bırakmadı.” (Ünal, 2016e: 74).

Tedbir, her zaman tehlikeyi bir adımda olsa bizden uzaklaştırır. Tedbirin önemi ve gerektiği zaman hayat kurtarabileceği gibi kazanımlar çocuklara verilmeye çalışılmıştır.

Gökçen Efe'nin tedbirli oluşu, çevresindekileri ve vatanını tehlikeye atmaması, çocuklarımıza karakterlerini olumlu gelişmesi açısından verilebilecek en güzel örnektir.

Akıllı:

Akıllı olmak; bir olayı kavrama ve kavradıklarını anlayabilme, düşünceye dökebilme yetisidir. Kahramanımızın bu özelliği çocuklara aşağıdaki şu cümleler ile aktarılmıştır

“Bu nasıl bir efedir ki; Yüce Rabbim, yaratırken hiçbir meziyeti ondan esirgememiş. Bileğinin kuvveti, yüreğinin sağlamlığı kadar aklını da tamam kılmış maşallah. Her bir şeye akıl erdirir. En müşkül meseleyi bile kolayla çevirmesini bilir. Nerede, nasıl bir hüküm vermek lazımsa aklında hazır sanki” (Ünal, 2016e: 78).

Akıl, insana verilen en güzel hediyedir. Akli başında olmak ve aklının hepsini kullanabilmek de bir meziyettir. Yiğit kahramanlarımızın hepsinde biz bu akli ve gerektiği yerde nasıl kullandıklarını görmekteyiz. Savaşta geliştirilen hayat kurtarıcı stratejiler olsun, zor zamanlarda durumu lehimize çevirecek fikirleriyle olsun kahramanlarımız tam da birer dehalardır. Aklin önemi çocuklarımıza verilmeye çalışılmıştır.

Mütevazı:

Mütevazı olmak; gösterişten uzak, olabildiğince kendi gibi davranan ve alçak gönüllü olmaktır. Kahramanımızın bu özelliği çocuklara şu cümlelerle aktarılmıştır:

“Ovacıklı Âşık, giriş nağmesini iki misli uzattı. Yeterince çevre alındığını görünce, sazının sesini kısıtı; söze başladı:

“Seyredin koçaklar uçmakta biri

Ezelden buralı Gökçen geliyor

İzmir’i gâvurda bildikten beri

Gönlü de yaralı Gökçen geliyor”

“Âşık Osman’ın oturduğu kayanın her iki yanında efeler dizilmişti. Ovacıklının hemen sağ bitişiğinde dimdik, Gökçen duruyordu. Onun hemen yanında da Hara Hüseyin...”

“Hüseyin Efe, rediflerin ikincisinde, başını yan çevirip Gökçen’in yüzüne baktı. Çatışmaların en şiddetli anında bile rengi değişmeyen o yiğit yüz, bir çocuk mahcubiyetiyle kızarmıştı.” (Ünal, 2016e: 138).

Kahramanlarımızda görülen mütevazılık onlarla bütünleşmiş bir özellik olmuştur. Gökçen Efe’nin adına söylenen şiirler bile onu mütevazılığından alıkoymamıştır. Edep, alçak gönüllülük, en önemlisi de yüzün kızarabilmesi gibi kazanımları çocuklara karakter eğitimi ve olumlu özellik geliştirmeleri açısından kazandırmayı hedeflemekteyiz.

Lider:

Liderlik bir işi bilsen de başında sana bu işi uygulatabilecek tecrübeli birinin bulunmasıdır. Kahramanımızın bu özelliği çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Gökçen Efe, bir liderde olması gereken bütün özelliklere sahipti. Bunların arasında, olabildiğince sakin ve mantıklı düşünmek de vardı.” (Ünal, 2016e: 142).

Liderlik vasfı herkeste olabilecek bir özellik değildir. Bu özellik akıl, mantık ve tecrübe ile olabilecek bir özelliktir. Liderlik özelliği çocuklara kazandırılmaya çalışılmıştır.

Kitabın 4 Eylül 1923’te Gökçen Efe için âşıkların saz eşliğinde söylediği sözlerde verilmiş ve doğrudan Gökçen Efe’nin karakter özellikleri çocuklara yansıtılmıştır (Ünal, 2016e: 180-182).

*“Batudan karanlık sararken yurdu
Kartal yuvasından doğdu Gökçen’im
Işığı Tire’den Aydın’a vurdu
Şavkıyla ‘zulmeti’ boğdu Gökçen’im
Halka dolu gibi kurşun sıkıldı
Nice koç yiğitler hapse tıkdı
Karpat’ta Efe’nin evi yıkıldı
Ama yıkılmaz bir dağdı Gökçen’im
Yetmiş kızanını peşine takıp
Dağdan keferenin üstüne akıp
Karakollar basıp köprüler yıkıp*

*Kâfiri vuran bir çığdı 'Gökçen'im
Duydu ki Bizans 'ın artığı azmış
Gördü ki birkaçı harime sızmış
Gökçen ki tarihe kaç destan yazmış
Bir daha şavkıyıp çağıdı Gökçen'im
Pusuya yatınca bir çalı dibi
Cennetten el verdi ol' Yüce Nebi
Yerden göğe ağan bir yıldız gibi
Cennet-i A' laya ağdı Gökçen'im
Cennet- i A' laya ağdı Gökçen'im”*

Gökçen Efe'den Âşıklar meclisinde bile söz edilmesi ve onun adına sözler söylenmesi, Gökçen Efe'nin hala adının geçmesi ve kahramanlıklarının unutulmaması, onun ne kadar yiğit bir kahraman olduğunu ortaya koyuyor. Bu özellikler kahramanlarımızın çocuklara sevdirmesi ve karakter özelliklerinden yararlanarak çocukların karakterlerinin gelişmesinde önemli yere sahiptir.

3.3.8. Denizlerin Hâkimi / Turgut Reis'in İncelenmesi

DENİZLERİN HÂKİMİ / TURGUT REİS

Yazar: İbrahim Ünsal

Yayınevi: Genç Hayat

Çizer: Suat Karadağ

Baskı Yeri-Tarihi: Ankara-2016

Sayfa Sayısı: 183

Türkün şanlı tarihinde tarihe ismini altın harflerle yazdırmış, Türk milletinin gönlüne taht kurmuş nice kahramanlar vardır. Bu eserde Osmanlı İmparatorluğu'nun en parlak zamanında denizlerde hüküm sürmüş, cesareti, savaçılığı, dinine ve devletine bağlılığıyla ün yapmış, padişahın teveccühünü kazanmış, Frenklerin Dragut dediği Turgut Reis'in, Ege'nin kıyısından bir batı Anadolu Yiğidinin, bir gemide nefer olarak başlayıp derya beyliğine yükselişi ve Akdeniz'de düşmana karşı kazandığı sayısız zaferleri anlatılmaktadır.

Metindeki Karakterler: Turgut Reis, annesi, babası, Osman Reis, Turgut Reis'in adamları Hasan ve Ahmet, Barbaros Hayrettin Paşa (Hızır Reis), Sultan Süleyman Han, Kral Şarlken, Amiral Andrea Doria, Sarışın bir kadın ve kızı, Vezir-i Azam Ayas Paşa, Leventler Ahmet, Hasan, İlyas, Amiral Janetino Doria, Genç Subay, Fransız Elçi, Amiral François de Borbon, Serdolozlu Murat ve Mehmet, Hasan ve Cafer Reisler, Cerbe Emiri, Sokullu Mehmet Paşa, Rüstem Paşa, Sinan Paşa, Piyale Paşa, Dördünce Vezir Mustafa Paşa, Vezir-i Azam Semiz Ali Paşa.

Açık Karakterler: Turgut Reis

Kapalı Karakterler: Turgut Reis'in annesi ve babası, Osman Reis, Turgut Reis'in adamları Hasan ve Ahmet, Barbaros Hayrettin Paşa (Hızır Reis), Sultan Süleyman Han, Kral Şarlken, Amiral Andrea Doria, Sarışın bir kadın ve kızı, Vezir-i Azam Ayas Paşa, Leventler Ahmet, Hasan, İlyas, Amiral Janetino Doria, Genç Subay, Fransız Elçi, Amiral François de Borbon, Serdolozlu Murat ve Mehmet, Hasan ve Cafer Reisler, Cerbe Emiri, Sokullu Mehmet Paşa, Rüstem Paşa, Sinan Paşa, Piyale Paşa, Dördünce Vezir Mustafa Paşa, Vezir-i Azam Semiz Ali Paşa.

Romanda haklarında fazla bilgi bulunmamasına rağmen bu karakterlerden bazıları okur tarafından bilinen ve tanınan kişilerdir. Bu kişiler başlı başına bir roman konusu olabilirler (Barbaros Hayrettin Paşa, Sultan Süleyman Han gibi). Ancak bu eserde ana karakter Turgut Reis'in hayatının anlatılmasında yardımcı konumda bulunmaktadırlar.

Karakter Eğitimi Açısından Verilenler: Çocukluğundan itibaren denize olan tutkusu ve vatan sevgisi ile öne çıkarılan, katıldığı savaşlardaki başarısı, esareti, esaretten kurtuluşu, kahramanlıkları, yaşadığı hayatı ve ölümü ile romanın başından

sonuna kadar sürükleyici bir karakter olan Turgut Reis okuyucuyu değişik duygulara yönlendirecek şekilde kitapta konu edinilmiştir. Turgut Reis kişilik ve karakter özellikleri bakımından romanın başından sonuna kadar ciddi bir kişilik ve karakter deformasyonu yaşamadığından romanda durağan karakter özelliği taşımaktadır. Turgut Reis'in küçüklüğünden itibaren kendisinden büyüklerle güreştiğini, ok atmada, kılıç ve bıçak kullanmada usta olduğu bilinmektedir. Kitapta karakter eğitimi için Turgut Reis'in kişisel özellikleri doğrudan verilmiştir ve şu şekildedir:

Tutkulu:

Tutkulu olmak; bir şeye karşı yoğun şekilde hissedilen bir duygudur. Denizlerin Hâkimi Turgut Reis'in de denize duyduğu aşk, sevgi gibidir. Kahramanımızın bu özelliği çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Ne gönül yarasıdır derdim ne geçim tasası... Siz de bilmez misiniz ki, benimkisi sadece deniz sevdası...” (Ünal, 2016f: 21).

Turgut Reis, denize olan sevdası nedeniyle bir levent olmuş ve asla denizlerden vazgeçmemiştir. İnandığının hep arkasından gitmiştir. Burada önemli olan kazanımlar; tutku ve vazgeçmemektir. Kalbinin sesini dinlemek ve gerçekten inandığın, istediğin bir şeyin peşinden gitmektir. Bir işi severek isteyerek yaparsan o işte her zaman başarı gösterirsin. Tutkulu olmak, vazgeçmemek ve inandığının arkasından gitmek gibi kazanımlar çocuklara kazandırmayı hedeflemekteyiz.

Kararlı:

Yapılan ya da yapılacak bir işi sonuna kadar yapabilme ve devamını getirebilme yetisidir. Kahramanımızın bu özelliği çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Evet denize sevdalıyım. Hayatımın geri kalanını denizlerde yaşamak istiyorum. Ama sadece bunun için istemiyorum denizci olmayı. Bugüne kadar zulüm gören Müslümanların intikamını almakta, bundan sonraki zulme de engel olmakta payım olsun istiyorum” (Ünal, 2016f: 25).

Romanın başlığı olan *“BEN DENİZCİ OLACAĞIM”* cümlesi ile başlaması Turgut Reis'in kararlılığının en güzel kanıtıdır. Karar vermek duygusu romandaki örneklerle çocuklara özenli şekilde gösterilmiştir. Karar vermek, başlamanın yarısıdır.

İnsanlara zaman kaybettirmez, seçeceği mesleğinde karar vermiş olması onun ileriki zamanlarda daldan dala konmasını engeller ve seçtiği mesleğinde onu başarıya götürür.

Çehov'un söylediği gibi “En kötü karar, kararsızlıktan iyidir.”

Karar vermenin önemi ve devamlılığı çocuklara verilmeye çalışılmıştır.

Açık sözlü:

Duygu ve düşüncelerini dile getirirken söyleyeceklerinde açık olma ve olduğu gibi söylemedir. Kahramanımızın bu özelliği çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Lafi dala budağa sardırmaktan hoşlanmazdı. Ne söyleyecekse, hiç çekinmeksizin dikine söylerdi” (Ünal, 2016f: 35).

“En güçlü paşaların bile karşısında titrediği Kanuni Sultan Süleyman’a dedi ki: “Hünkârım; Trablus seferinden önce bana bir vaatte bulunmuşsun. Vaadini yerine getirmeni bekliyorum. Trablus Beylerbeyliği benim hakkımdır” (Ünal, 2016f: 161).

Açık sözlülük güven ve yalan söylememekle eş değerdir. Turgut Reis’in açık sözlü olması, onun kahramanlığına ve kişiliğine önemli katkı sağlamıştır. Asla kişiye göre davranmamış ve niyetini açıkça söylemiştir. Çocuklara, açık sözlü olmak suretiyle, çekinmeden ve karşısındaki kişi kim olursa olsun fikirlerini açıkça belirtmeleri gerektiği, açık sözlü bir kişiliğe sahip olduğunda herkes tarafından takdir ve beğeni kazanılacağı duyguları verilmeye çalışılmıştır.

Dürüstlük, kendine olan güven, herkes tarafından sevilme, erdemli olma gibi duygular çocukların karakterlerinin gelişmesinde önemli kazanımlardır.

Özgürlüğüne Düşkün:

Özgürlük insanın düşüncesinde, hayat tarzında dışa bağımlı olmadan kendi duygu ve düşüncelerini uygulayabilmektir. Turgut Reis’in de özgürlükten, özgür düşünceden yana olduğunu görmekteyiz. Kahramanımızın bu özelliği çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Turgut Reisin olabildiğine özgürlükten, bağımsızlıktan yana kişiliği, bu bütünleşmeye engel oldu... Seninle bir olmak benim için bir şereftir. Ben devlet

vazifesinden başka, hangi isim altında, ne şekilde olursa olsun hürriyetim üzerinde tek bir gölge dahi kabul edemem” (Ünal, 2016f: 54).

Özgür olmak cesaret ve öz güvenle eş değerdedir. Özgür düşünen kişi mutludur ve daha yaratıcıdır. Özgür düşünmek dışa bağımlılığı azaltır ve kendin olabilme imkânını sunar. Bu tür düşünceye sahip bireyler geçmiş yerine anı yaşamayı severler, başkaları tarafından yönetilmek onlara göre değildir. Özgür düşünen bir insanın yanında farklı düşünmeyi ve kendimizi iyi ve anlaşılır bir şekilde ifade etmeyi öğreniriz. Kısacası insan kendi olmayı öğrenir.

Turgut Reisin de özgürlüğüne düşkün olması özelliğinden yararlanılarak, yukarıdaki sıraladığımız kazanımları çocukların karakterlerine olumlu yönde kazandırmayı hedef etmekteyiz.

Lider:

Liderlik; ideallerinin ve hayallerinin arkasından gidebilmektir. Liderlik, insanları motive ederek özgür bir kişilik olmaya yönelir. Turgut Reis’in de böyle bir karakter olduğunu görmekteyiz. Kahramanımızın bu özelliği şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Turgut’un en önemli özellikleri arasında, özgürlükçü bir ruha ve liderlik vasıflarına sahip olmak da vardı. Emir alan değil, emir veren; idare edilen değil, idare eden olmak istiyordu” (Ünal, 2016f: 28).

“Sizler de sağ olun reis kardaşlarım. Cenab-ı Hakk, bu kardaşınızı mahcup etmez inşaallah. Bu Allah’ın takdiridir. Neyin ne olacağını şimdiden bilemem. Lakin bildiğim de vardır elbet... İnşallah Rabbim nasip ederse elimden, geldiğince bu itimadınıza, iltifatınıza layık olmaya çalışacağım...” (Ünal, 2016f: 60).

Yolunuzu kaybettiniz diyelim, size önderlik edebilecek bir yol gösterici, hayatınızda karşılaştığınız zorluklarda yöntemleriyle ve yaşanmışlıklarıyla örnek olacak bir yöneticinin olması bizler açısından her zaman lehimize olabilecek bir durumdur.

Turgut Reis, ideallerinin peşinde koşan, hayatta kazandığı tecrübeleri insanlara anlatabilen ve uygulayan, insanları yönetebilen kabiliyete sahip olan bir kişilik geliştirmek açısından önemli bir örnek teşkil eder.

Merhametli:

Merhamet; sevecenlik ve içinde acıma hissini barındıran bir duygudur. Kahramanımızın bu özelliği çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Esir pazarında para edecekler ise güvertede sıraya sokulmuşlardı. Bunların arasında genç ve oldukça güzel sarışın bir kadın da vardı... Altı yedi yaşlarında bir kız çocuğu, kadının eteğine yapışmış ağlıyordu. Turgut Reis... Ona neden ağladığını sordu. Çocuk korkudan titreyen sesiyle hıçkırarak cevap verdi:

“Dragut öldürecek bizi. Denize atacak.” ...” (Ünal, 2016f: 70).

“Anne, bak bize yalan söylemişler. Dragut hiç de korkunç biri değilmiş. Bize de dokunmayacakmış işte”.

“Babacan bir yüz ifadesiyle çocuğa gülümsedi... Sonra yardımcısına emir verdi; Ana-kız misafirimizdir. Nerede isterlerse orada indiririz. O zamana kadar kendilerine iyi bakılsın... Sonra kendisine gülümseyen çocuğun saçlarını okşadı...” (Ünal, 2016f: 71).

Merhamet duygusunun tam karşılığını Turgut Reis bize çok güzel bir şekilde yaptığı iyiliklerle anlatmıştır. Eserde Turgut Reis’in esirlere gösterdiği özen ve şefkati görmekteyiz.

Müslüman Türk kahramanlar, af dileyen hiç kimseye el kaldırmaz ve kılıç çekmezler. Af dileyen düşmanları bile olsa bu durum değişmez. Bu zihniyette olan kahramanlar, Türkleri merhametli, içerisinde acıma duygusunun var olduğu millet olarak dünyaya tanıtmışlardır. Turgut Reis, esir olanlara özellikle kız çocuğu ve annesine büyük özen ve şefkat göstererek kendisine verilen Dragut isminin özelliklerini taşımadığını göstermiştir. Kız çocuğunun gözünde bir kahraman ve yardım sever bir Türk olarak kalması, diğer milletten olan insanların Türkleri tanıdıklarından farklı bir millet olduklarını kanıtlamıştır.

Merhamet, yardım severlik, zorda kalana el uzatma gibi kazanımlar, çocukların vicdanlı birisi olarak yetişmesinde önemlidir. Merhamet duygusu ile yetişen çocuklarımız, zulüm nedir bilmeyerek karakteri düzgün bir nesil olarak yetişeceklerdir. Bu duyguların kazandırılmasında Turgut Reis çocuklara olumlu özellikler aşılması açısından son derece değerli bir karakterdir

Cesur ve Yiğit:

Cesur ve yiğit olmak, korkusuz, sözünün eri, yürekli sözlerinin karşılığıdır. Bu özellikleri de Turgut Reis'te fazlasıyla görmekteyiz. Kahramanımızın bu özelliği çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Sen Türkleri de Turgut Reisi de tanımamışsın. Bizim yiğitliğimiz, bileğimizden çok yüreğimizdedir. Bileğimize vurulan zincir yüreğimize ne yapar ki?” (Ünal, 2016f: 28).

Kitapta Andrea Doria rakibi için *“Aldırma Turgut Reis senin ne cesur ve yiğit bir denizci olduğunu çok iyi biliyorum.”* (Ünal, 2016f: 103) ifadesinde bulunmaktadır. Rakibi dahi cesur ve yiğitliğini takdir etmektedir.

“Hızır Reis, Turgut Reis'in nasıl korkusuz, mert, zeki ve yetenekli bir denizci olduğunu çok evvelden duymuştu...” (Ünal, 2016f: 34).

Barbaros Hayrettin Paşa; *“Evvelce dedim bir daha derim: sana itimadım tamdır Turgut Reis. Lüzum gördüğün yerde benim müsaademe gerek duymadan istediğin gibi hareket edebilirsin”* (Ünal, 2016f: 83).

“Bilesiniz ki Turgut Reis benden yeğdir. Devlet-i Aliyye için benden daha yararlıdır. Şu koca Akdeniz'de onun üstüne bir başka reis yoktur” (Ünal, 2016f: 128) ifadeleri ile kitapta Turgut Reis'in cesur ve yiğitliğine vurgu yapmaktadır.

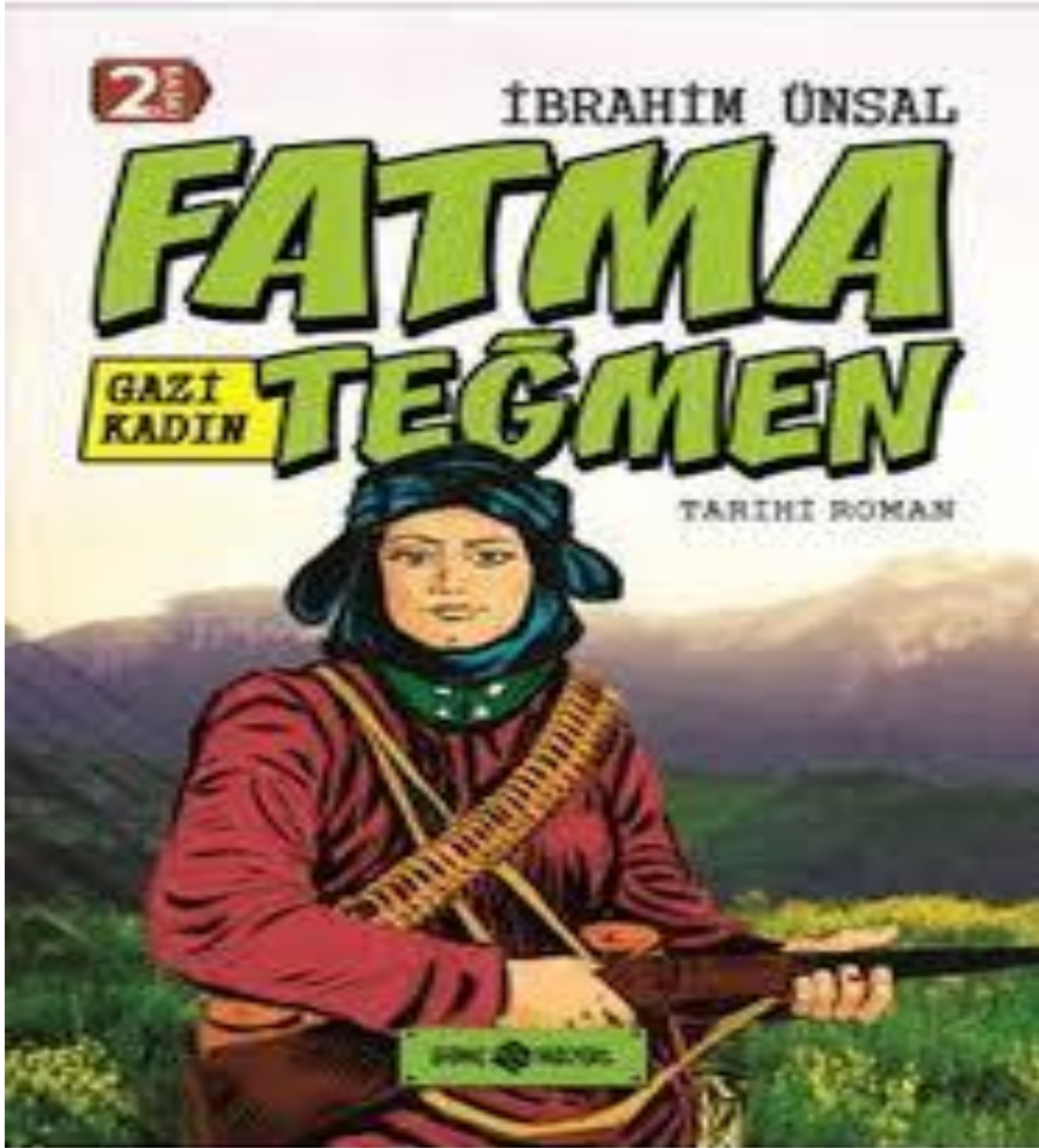
Kitapta Sultan Süleyman Han'ın ağzından *“Barbaros'tan sonra deryada senden daha tecrübelisi kalmamıştır Turgut Reis. Yiğitlikte, kahramanlıkta üstüne olmadığını da bütün cihan bilir”* (Ünal, 2016f: 158). *“Unuttuğunuz bir şey vardır paşalar. Trablus'ta kimin olduğunu bilmez gibi konuşursunuz. Donanma-yı Hümayun bölgeye varıncaya kadar Turgut Paşa, ne yapacağını iyi bilir. Kimse beyhude yere endişelenip*

kendisini üzmesin.” (Ünal, 2016f: 164) ifadeleri ile de Turgut Reis’in cesur ve yiğitliği aktarılmaktadır.

Eserin ana karakteri olan Turgut Reis sahip olduğu özellikler ile okuyucu üzerinde derin bir etki bırakmaktadır. Sultan Süleyman Han’ın, Barbaros Hayrettin Paşa’nın, Hızır Reis’in ve en önemlisi de rakibi olan Andrea Doria’nın Turgut Reis Hakkında söyledikleri tecrübeli, cesur, yiğit, mert, zeki, yetenekli gibi sözler çocukların karaktere bakış açısını ve karakterleri açısından örnek alacakları bir kahraman olduğunu gösterir.

3.3.9. Gazi Kadın / Fatma Teğmen'in İncelenmesi

GAZİ KADIN / FATMA TEĞMEN

Yazar: İbrahim Ünsal

Yayınevi: Genç Hayat

Çizer: Suat Karadağ

Baskı Yeri-Tarihi: Ankara-2016

Sayfa Sayısı: 183

Tanıdığımız bütün kahramanlar, kendine has kişilik özelliklerinin yanı sıra hepsi için ifade edilebilecek bazı ortak özelliklere de sahiptirler. Engin bir vatan ve millet sevgisi, vatan ve millet için sınırsız fedakârlık, devlete sadakat, ulusal değerlere bağlılık, evrensel değerlere saygı, insan sevgisi, güçlüye karşı zayıfı koruma güdüsü, zalime karşı mazlumdan yana taraftarlık, alçakgönüllülük, vefakârlık, çalışkanlık, yiğitliğin gerektirdiği cesaret ve çok büyük bir manevi kuvvet, bu ortak özelliklerden bazılarıdır. Kurtuluş Savaşı'nın Gazi Üsteğmeni Kara Fatma, bu özelliklerin hepsine en üst seviyede sahip olan ve her Türk'ün mutlaka tanınması gereken çok büyük kahramandır.

Metindeki Karakterler: Fatma Seher (Kara Fatma), Gevher, Samsunlu Hakkı, Mustafa Kemal, Muzaffer Bey, Rauf Bey, Bekir Sami Bey, Abdulkerim Paşa, Pire Mehmet, Laz Tahsin, Emin Efendi, Ali, Berber Sadi, Murat Ağa, Tophaneli Süleyman, Fahri ve Ferhat, Cemal, Şerife, Gazi Kemal, Miralay Halit Bey, Teğmen Nuri, Tevfik Efendi, Hatice Hala, Şirin Bey, Müfide Hanım, Karaca İbrahim, Yüzbaşı Necati

Açık Karakter: Fatma Seher (Kara Fatma ya da Üsteğmen Kara Fatma).

Kapalı Karakterler: Gevher, Samsunlu Hakkı, Mustafa Kemal, Muzaffer Bey, Rauf Bey, Bekir Sami Bey, Abdulkerim Paşa, Pire Mehmet, Laz Tahsin, Emin Efendi, Ali, Berber Sadi, Murat Ağa, Tophaneli Süleyman, Fahri ve Ferhat, Cemal, Şerife, Gazi Kemal, Miralay Halit Bey, Teğmen Nuri, Tevfik Efendi, Hatice Hala, Şirin Bey, Müfide Hanım, Karaca İbrahim, Yüzbaşı Necati.

Adı geçen bu karakterler her biri başlı başına bir kahraman olmalarına rağmen ana karakter olan Fatma Teğmen'in hayatını tamamlayan karakterler olduklarından kapalı karakterler olarak adlandırılmışlardır.

Karakter Eğitimi Açısından Verilenler: Özellikle kadın kahramanlara karşı, tarih ve edebiyat sahasında bugüne değin haksızlıklar yapılmıştır. Pek çok erkek kahraman hakkında değişik türden birçok kitap yayımlanmışken, nedense kadın kahramanlar hep ihmal edilmiştir. Bu kitapta kadın kahramanlardan olan Kara Fatma'nın hayatı anlatılmıştır. Fiziki olarak orta boylu ve zayıfça şeklinde tarif edilen ve şehit subay eşi olan Fatma Üsteğmen'in karakter özellikleri kitapta şu şekilde verilmiştir:

Kararlı:

Kararlılık, verilen sözün, yapacağı işin, her zaman arkasında olmaktır. Diğer erkek kahramanlarımızda olduğu gibi Fatma Teğmen'in de bu özelliğe sahip bir kişilik olduğunu görmekteyiz. Kahramanımızın bu özelliği çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Ben bir Türk kadıyım Paşam. Memleket elden gitmekte iken şu günde, Türk'ün erkeği, kadını mı olurmuş? Vatan için erkekler ne yapabiliyorsa ben de yapabilirim” (Ünal, 2016g: 38).

Kahraman Fatma Teğmen, “kadındır yapamaz” denilen işleri gösterdiği kararlılıkla erkeklerden daha güzel bir şekilde yerine getirmiş ve vatani için erkek gibi savaşarak kararlılığını bizlere ispatlamıştır.

Kız çocuklarımıza kadınların kendilerini arka plana atmamaları ve atılğan olmaları, kadınların da bir fikirlerinin olduğu ve bu fikirlerini hayata geçirmeleri, gücünün ve cesaretinin azımsanmayacak derecede olduğu ve verilen kararın arkasında olunması gerekliliği kazandırılmaya çalışılmıştır. En önemlisi de kadınların da savaşabildiği bilincinin kazandırılmasıdır.

Vatansever:

Fatma Teğmen, vatanın geleceği, başka milletlere boyun eğmeme, topraklarımızda hür bir şekilde yaşama gibi duyguların karşılığı olan vatansever kelimesinin adeta karşılığıdır. Kahramanımızın bu özelliği çocuklara şu cümlelerle aktarılmıştır:

“Mustafa Kemal'in bu vatansever, bu yiğit kadına söylediği son sözleri, lokantada bulunan herkes duydu: Sağ olasın Fatma! Vatan müdafaasındaki mücadelede Allah; bileğine, yüreğine kuvvet versin. Belli ki, çoğu erkekten daha gözü kara bir kadınsın. Şu hâlde sana da Kara Fatma namı yaraşır.” (Ünal, 2016g: 42).

“Ben gözümü vatan için karartmışım bir kere. Bu uğurda hiçbir şeyi görmez olmuşum. Vatan sevgisinin yüreğimdeki ışığı bana yeter kumandanım” (Ünal, 2016g: 141).

Fatma Teğmen'in içindeki vatanseverlik duygusu her şeyin önündedir. Kadınlarla birlikte gece gündüz demeden Kafkas cephesinde savaşarak vatanseverliğin sadece erkeklere özgü olmadığını kanıtlamıştır. Savaşıkça rütbeleri artmıştır ve üsteğmenliğe kadar yükselmiştir. Kız çocuklarımıza kadının gücünü göstermiş ve kadınların her şeyi yapabilecekleri düşüncesini yaygınlaştırmıştır.

Fatma Teğmen örnek alınarak vatansever olma, güçlü olma ve çalışmanın önemi gibi kazanımları çocuklara edindirmeyi hedeflemekteyiz.

Korkusuz:

Korkusuzluk; içini vatan aşkıyla doldurmuş olmak, gözünü budaktan sakınmamak anlamlarına gelir. Kahramanımızın bu özelliği çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Bak Fatma bacım... Anladım ki çok yürekli, gözü kara birisin. Hiçbir şeyden korktuğun, çekindiğin yoktur. Cesur olmak, özellikle vatan yolundaki mücadelede elbette çok mühimdir. Ancak başarıya ulaşmak için tedbiri de elden bırakmamak gerekir. Fatma kelimenin tam anlamıyla korkusuz biriydi. Ama aynı zamanda, bu özelliğine güvenerek bir yanlışta ısrar etmeyecek kadar da mantıklı ve akıllıydı.” (Ünal, 2016g: 50-51).

“Sen ne söylersin kardaşım? Kaç gündür tanırsın bilmem ya... Belli ki yeterince bilememişsin ablamı... Ama ben çok iyi bilirim. Yiğitlikse yiğitlik... Cesaretle cesaret... Akılsa akıl. Bunlardan maada ne ata binmede ne de silah kullanmada hiçbirimiz onun eline su dökemeyiz.” (Ünal, 2016g: 58).

Cesaretli ve korkusuz olmak vatan için savaşmanın önemli özelliklerindedir. Fatma Teğmen aracılığıyla korkusuzluk, cesaret ve yürekli olma gibi kazanımları kız çocuklarımızın karakterlerine kazandırılmaya çalışılmıştır.

Kahraman:

Kahraman; savaşta komutanına, milletine yardım eden, tehlikeli bir olayda bile göğsünü siper eden kişidir. Kahramanımızın bu özelliği çocuklarımıza şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Tebrik ederim, Kumandan... Eline, Bileğine, yüreğine sağlık... İnşallah, zaferimizi bildirirken, senin adını başa yazacağım raporumda. Mustafa Kemal de bilsin, ne büyük bir kahraman olduğunu” (Ünal, 2016g: 128).

“İyi düşün, dikkatli ol çavuş. Senin yiğitliğini kahramanlığını bilirim. Senin için vatanın candan aziz olduğundan da hiç şüphem yoktur. Lakin sineni vatana siper ederken, Gözünü de lüzumundan fazla karartmamalısın. Sakın ola ki tedbiri elden bırakmayasın” (Ünal, 2016g: 138).

“Kara Fatma’yı tanırım, Kemal Paşa. Onun ne büyük bir kahraman olduğunu da bilirim. Kendisiyle konuştuktan sonra anladım ki, onun hakkında duyduklarım hiç de abartılı değilmiş. Adını Dünya savaş tarihine yazdırmış pek çok kahramanı iyi tanırım. Ancak itiraf etmeliyim ki, böylesini ne duydum ne de bildim. Milletim adına kıskanmadım desem yalan olur. Bir Milletın kadınları bile böylesine vatansever; böylesine yiğit, cesur ve fedakârısa; o milleti tarih sahnesinden hiçbir kuvvet silemez diye düşündüm. Kara Fatma’ya hatıratımda da yer vermeyi düşünüyorum. İsterim ki, bu kahraman Türk kadınıni benim milletimin kadınları da tanısınlar. Tanısınlar da gerçek vatansever nasıl olurmuş, bilsinler.” (Ünal, 2016g: 148-149).

“Finale kalanların sekizi de gerçekten iyi nişancılarıdı. Hepsi de son derece isabetli atışlar yapmışlardı. Ama üç merminin üçünü de hedef tahtasının tam merkezine isabet ettiren tek kişi oldu. O tek kişi müsabakanın son nişancısı Kara Fatma’ydı” (Ünal, 2016g: 151-152).

Fatma Teğmen’in kahramanlıkları sıradan bir kahramanlık olmayıp Mustafa Kemal’in bile dikkatini çekecek türdendir. Bir kadın kahraman olacaksa korkusuz, cesur ve yiğit olmalıdır ki diğer kadınlara da örnek olsun. Vatanseverlik ve kahramanlık kazanımlarını özellikle kız çocuklarımıza kazandırmayı hedeflemekteyiz.

İnançlı:

İman etmek; dua etmek ve her şeye gücü yeten Allah’a inanmaktır. İnancından asla vazgeçmeyen kahramanımızın bu özelliği çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Ezan vakti yakındır çocuklar. O felaketli günlerden milletimizi kurtardığı için Yüce Rabbimize ne kadar şükretsek azdır. Vatanımızın bir daha o felaketi yaşamaması için de her vakit dua etmeliyiz.” (Ünal, 2016g: 160).

Çocuklara inançlı olma, şükretme ve dua etme duyguları kazandırılmaya çalışılmıştır.

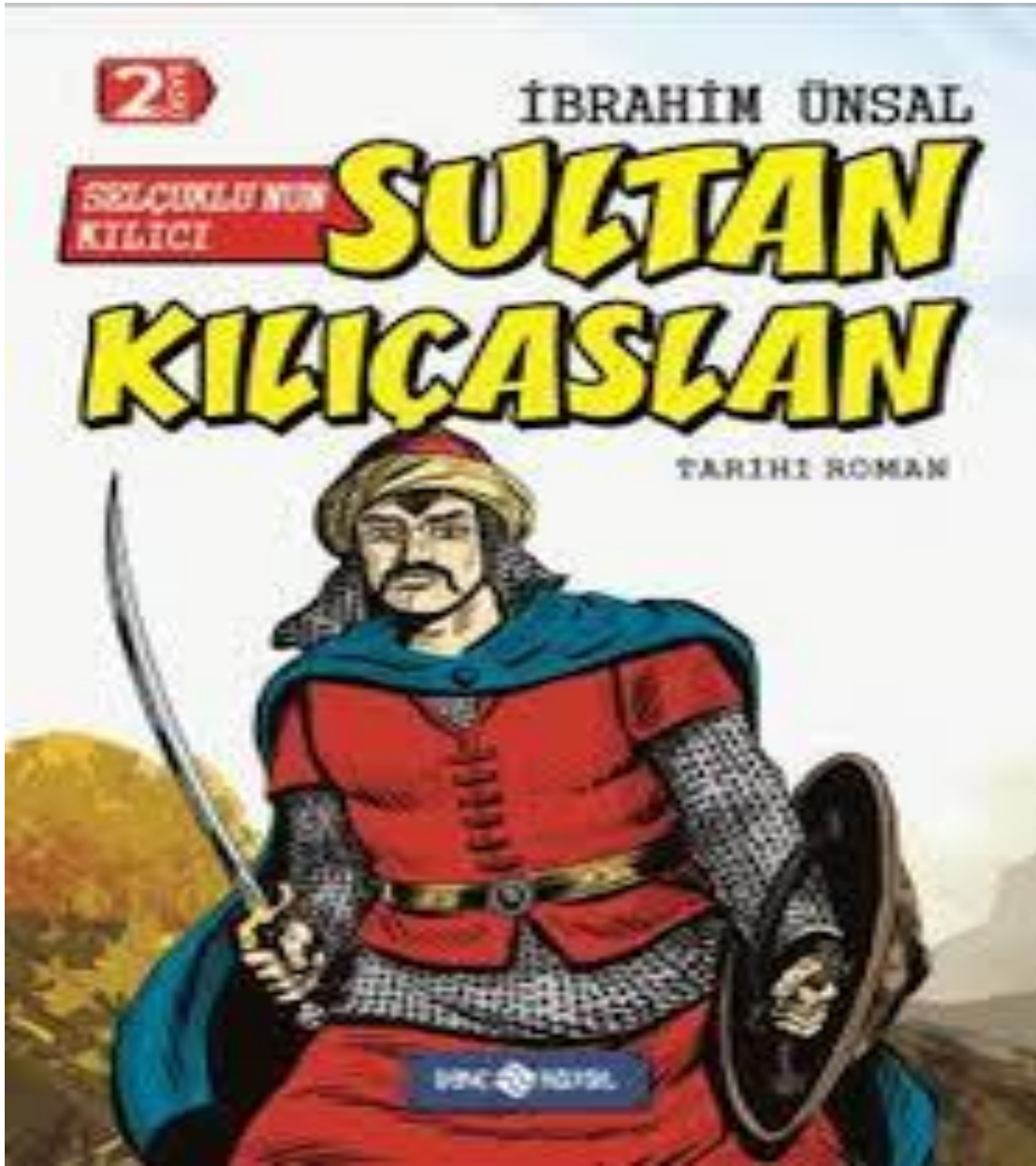
Romanın karakterlere olumsuz yanı:

Fatma Teğmen diğer kahramanlarımız gibi vatani için yaptıkları karşılığında bir şey istememiştir. Romanda belirtildiği üzere Fatma Teğmen kendisine verilen üsteğmenlik maaşını Kızılay kurumuna bağışlamıştır. “... Kendisine emanet kalan ve yeğenin çocukları olan altı yavrucağa bakabilmek için 1944 yılında anılarını yazarak bir kitapçık haline getirdi. Tek başına yoğun çabalar göstererek bu kitapçığı satmak suretiyle o çocukları kimseye muhtaç etmedi” (Ünal, 2016g: 178).

Buraya kadar söylenenler Fatma Teğmen için iftihar edilecek derecede sözlerdir. Yiğit ve kahraman bir Türk kadınının nasıl olacağını biz Türk kadınlarına ispatlamıştır.

Asıl acı olan durum ise; “Kara Fatma vefat etmiş. Hem de nerede biliyor musunuz? Bir lütuf olarak yatırıldığı darülaceze köşelerinde... Dahası hasta ve perişan olarak...” (Ünal, 2016g: 181). Bu durum böyle vatansever bir kahramana yakışmadı. Seyit Onbaşı ile aynı kaderi yaşamıştır. Bu yaşananların çocukların karakterlerinde olumsuz davranış olarak yer etmemesi ve vatani için canını feda edecek olanların bu idealden vazgeçmemeleri temenni edilmektedir.

3.3.10. Selçuklu'nun Kılıcı / Sultan Kılıçaslan'ın İncelenmesi

SELÇUKLUNUN KILICI / SULTAN KILIÇASLAN

Yazar: İbrahim Ünsal

Yayınevi: Genç Hayat

Çizer: Suat Karadağ

Baskı Yeri-Tarihi: Ankara-2016

Sayfa Sayısı: 167

İnsanları yücelten iki büyük meziyetin bulunduğu söylenmektedir; erkeğin cesur, kadının namuslu olması bu meziyetlerdir. Bu iki meziyetin yanında hem erkeği hem kadını şereflendiren bir meziyet daha bulunmaktadır. O da icabında tereddütsüz canını feda edebilecek kadar vatanına bağlı olmaktır. Türkler, bu meziyetlere sahip olan kahraman bir millettir. Bundan dolayıdır ki Türkler öldürülebilir, lakin mağlup edilemezler.

Metindeki Karakterler: Kutalmışoğlu Süleyman Şah, Melikşah, Tutuş, Kılıçaslan, Davut, Berkyaruk, İnal Bey, Kasım Bey, Porsuk Bey, Toğan Bey, İlbey Gazi, Gündüz Bey, Eylik Koca, Ersungur, Sevindik, Çakaoğul, Yağan Bey, Konuralp Bey, Aleksi Kommen, Papa Urbain, Mikhael, Piyer Lermite, Jean ile Victor, Yoksul Gotye, Bohemont, Kont Godfuruva, Dük Robert, Danişment Gazi, Kayseri Emiri Hasan Bey,

Açık Karakter: Anadolu Selçuklu Devleti'nin ikinci hükümdarı olan Sultan Kılıçaslan bu romanın açık karakterdir.

Kapalı Karakterler: Kutalmışoğlu Süleyman Şah, Melikşah, Tutuş, Davut, Berkyaruk, İnal Bey, Kasım Bey, Porsuk Bey, Toğan Bey, İlbey Gazi, Gündüz Bey, Eylik Koca, Ersungur, Sevindik, Çakaoğul, Yağan Bey, Konuralp Bey, Aleksi Kommen, Papa Urbain, Mikhael, Piyer Lermite, Jean ile Victor, Yoksul Gotye, Bohemont, Kont Godfuruva, Dük Robert, Danişment Gazi, Kayseri Emiri Hasan Bey.

Adı geçen bu karakterler her biri başlı başına bir kahraman olmalarına rağmen ana karakter olan Sultan Kılıçaslan'ın hayatını tamamlayan karakterler olduklarından kapalı karakterler olarak adlandırılmışlardır.

Karakter Eğitimi Açısından Verilenler: Irk ve millet olarak Türkler, geniş imparatorluklar içinde yaşayan kavimlerin en asili ve başta gelenidir. Dini, sosyal ve örfi faziletleri, tarafsız kimseler için birer takdir ve hayranlık kaynağıdır. Bu romanda Kılıçaslan'ın hayatı ve Bizanslılara karşı verdiği kahramanca mücadelesi anlatılmaktadır. Bütün Hıristiyan âlemine diz çöktürmesini bilen Selçuklu'nun keskin kılıcı, Türk tarihinin büyük kahramanı Sultan Kılıçaslan, yine bir Türk ordusuna yenilmiştir. Bu kahramanın karakter özellikleri ve kitapta verilmişleri şu şekildedir:

Zeki, Cesur:

Zeki olmak; çalışkan olmanın yanı sıra olayları çabuk kavrayabilme, olayları birbiri ile ilişkilendirebilme ve aralarında bağlantı kurabilme yeteneğidir. Cesur olmak, aynı zamanda gözünü kırpmadan, canı pahasına yapılan her adımın da adıdır. Kahramanımızın bu özellikleri çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Evet, Sultanım... Ben de aynı kanaattayım... Hakanlığın gereklerini yerine getirmesi için başka ne lazım gelir? Zekâ mı, cesaret mi, kuvvet mi? Başka her neyse ben hepsinden yana Kılıçaslan’a kefilim... Mühim olan yaşça değil; bilgi ve fikir bakımından kemale erebilmektir. Görüşüm odur ki, Kılıçaslan Beyimiz tahtı bihakkin dolduracak kadar kemale ermiştir” (Ünal, 2016h: 45).

“Kılıçaslan; son derece üstün bir zekâyâ, kavrama ve algılama yetisine sahipti.” (Ünal, 2016h: 76).

“Böyle bir saldırıdan kurtulmak için pek çok meziyete sahip olmak gerekir... Cesaret, çeviklik, soğukkanlılık... Hançer savurmada, kılıç kullanmada olağanüstü bir ustalık... Ne bileyim, daha nicesi, nicesi... Allah ömrünü uzun, kudretini daim eylesin Sultanımız, bu meziyetlerin cümlesine sahiptir. Ben onun gibisini görmedim. Bundan böyle göreceğimi de hiç sanmıyorum.” (Ünal, 2016h: 97).

“Cesaretinizi. Kahramanlığınızı bilenlerin başında gelirim. Ama ne kadar zeki ve akılcı olduğunuzu da bilirim.” (Ünal, 2016h: 154).

“Genç Sultan’ın çok cesur ama bir o kadar da akıllı olduğunu duydum. Akıllı bir insan, bir avuç askeriyle şu muazzam ordunun karşısına çıkmayı aklından geçirir mi” (Ünal, 2016h: 157).

Zekilik ve cesaret birbirinin vazgeçilmezidir. Zeki olan bir insanın gösterdiği cesaret boşuna değil, zaman içinde kazandığı tecrübe ve bilgilerindedir. Kılıçaslan’ın cesareti, asker sayısının az olmasına rağmen ordunun karşısına çıkacak kadar gözü kara olmasıdır. Çocuklara vatan sevgisinin yanında cesaret, tecrübe gibi kazanımlar öğretilmeye çalışılmıştır.

Özgüvenli:

Özgüven; insanın kendisine duyduğu güven ve verdiği değerdir. Kısacası özgüven, kendin olmaktır. Kahramanımızın bu özelliği çocuklara şu cümlelerle aktarılmıştır:

“Kılıçaslan’ın Sultan’a verdiği karşılık, genç birinden ziyade hayatı savaş meydanlarında geçmiş tecrübeli bir komutanın özgüven ifadesini taşıyordu.”

“Yaşımı, tecrübesizliğimi hesaba katmadan itimat ederek beni yola vurdunuz Sultanım. Bilirim, gereği yoktur ya... Yine de söylemek isterim... Hiç meraklanmayasınız. İnşallah tez vakitte alacağınız haberlerle, itimadınızın beyhude olmadığını bütün cihana ispat edeceğim” (Ünal, 2016h: 47).

Kahramanın, kendisine verdiği değer ve güven duygusu etrafındaki insanların da cesaretli olmasını sağlar. Bu özgüven, çocukların kendi değerlerinin farkına varmasında, özgüvenlerinin yüksek olmasında ve karakterlerinin gelişiminde önemlidir.

Kahraman, özgüven, sorumluluk, her zaman kendine inanma, başarı, yeterlilik duygusu, hayata olumlu bakış açısı ile bakma gibi kazanımları çocuklara öğretmemizde rol model olmuştur.

Ray Robinson’un dediği gibi, *“Bir şampiyon olabilmek için hiç kimse size inanmadığında kendinize inanmanız gerekir.”* İnanmak eşittir başarıdır.

Bilgili:

Bilgi; bir insanın bir şey hakkında öğrendiği, topladığı bilgilerin tümüdür. Eğitim yoluyla öğrendiklerini ve tecrübesini savaşta uygulayan bilgiye sahip Kılıçaslan’ın bu özelliği çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Şu andan itibaren bütün mesuliyet ve yetki sendedir Kılıçaslan. Nasıl bir mükemmel eğitimden geçtiğini iyi bilirim. Her bakımdan yaşın gereğince olması gerekenin çok üstünde bilgiye ve görgüye sahipsin. Ben, bütün bunlara zekânı ve kabiliyetlerini de ekleyerek hareket vaktini öne çektim.” (Ünal, 2016h: 67).

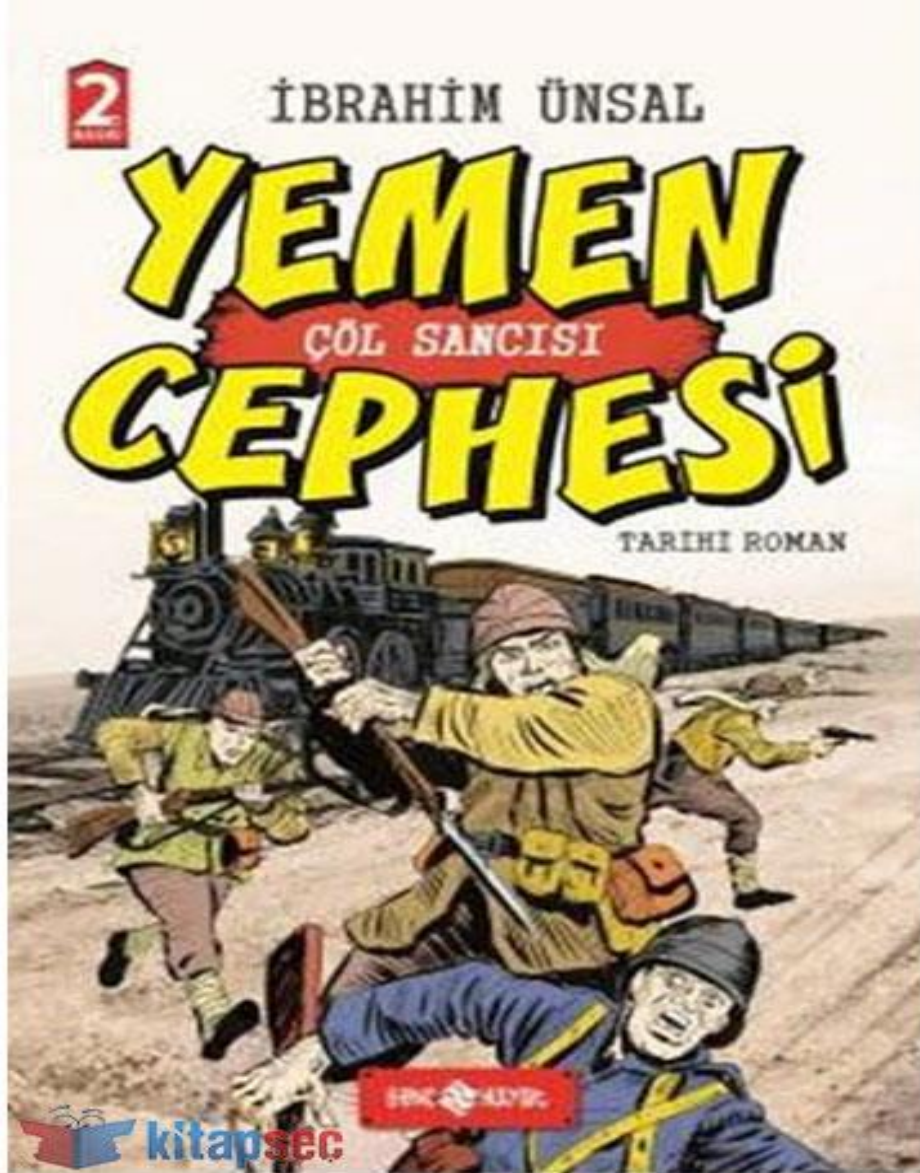
Bilginin önemi, öğrendiği bilgiyi hayata geçirme gibi kazanımlar çocuklara öğretmeyi ve karakterlerinin olumlu şekilde gelişmesini hedeflemekteyiz.

Usta Savaşçı:

Zor savaşlarda kahramanın bileğine ve kılıcına güvenerek kahramanlığını sergilemesidir. Kılıçaslan'ın yiğitliği, yenilmez kahramanlığı, gücü çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Süvari, bir usta savaşçı vardı ki, kılıcının havaya her kalkışında bir düşman askeri yere yuvarlanıyordu. Verdiği emirlerden bu yiğit süvarinin başkomutan olduğunu haçlılar da anlamıştı. Ve onlar da biliyordu ki, Türk ordularının savaş meydanlarındaki başkomutanı, Sultan'ın bizzat kedisidir.” (Ünal, 2016h: 138).

Savaşmak ve savaş esnasında gösterilen yetenek ve güç, usta savaşçı olduğunun göstergesidir. Böyle bir güce sahip olmak her zaman düşmanı korkutmuştur. Aynı zamanda düşmanın da kahramanın önemli biri olduğu ve hafife alınmaması gerektiğinin farkında olması da Kılıçaslan'ın kahramanlığı açısından önemlidir. Karakter gelişiminde iyi bir yere gelinecekse her zaman yeteneğin geliştirilmesi gerektiği ve çalışarak başarıya varılacağına önemi vurgulanarak çocuklara kazandırılmaya çalışılmıştır.

CEPHEDEN CEPHEYE SERİSİ**3.3.11. Yemen Cephesi / öl Sancısının İncelenmesi****ÇÖL SANCISI / YEMEN CEPHESİ**

Yazar: İbrahim Ünsal

Yayınevi: Genç Hayat

Çizer: Suat Karadağ

Baskı Yeri-Tarihi: Ankara-2016

Sayfa Sayısı: 167

Bu roman, 1916 yılında Samsun İli Bafra İlçesi Söğütlü Köyü'nde başlayan ve 1918 yılında Mısırda esir kampında sona eren, Yemen de şehit olmuş bir subayın bir hatta iki yetiminin Yemen'de birbirlerini bulup kavuşmalarının anlatıldığı bir eserdir. Bu eserde Yemen ve daha nice cephede yokluk içinde mücadele eden Türk askerinin destansı mücadelesinin, memleket hasretinin, kazanırken nasıl kaybedildiğinin hikâyesi yer almaktadır. İki yetim kardeş üzerine kurgulanan bu eser aslında tüm Türk milletinin en sıcak şekliyle yüreğinde hissettiği çöl sıcağı ve yemen türküsünün yazıya dökülmüş halidir:

Eli Yemendir gülü çemendir,

Giden gelmiyor acep nedendir.

Metindeki karakterler: Muallim Ferit, Gazi Hıdır, Mehmet Cemal oğlu Sani, Hüseyin Talip oğlu Muhsin Ekrem, Nazlı ve Zeynep, Sani' nin annesi Macide Hanım, babası Mehmet Cemal, Ahmet Muhtar Paşa, Mülazım Ahmet ve eşi Zehra, Mülazım-ı evvel İsmail Avni (Sadi), Mustafa oğlu İzzet, Sadullah oğlu Mehmet Ali, Yusuf Kamil oğlu Mehmet Selim, Molla İbrahim oğlu Mustafa, Şerafettin oğlu Seyitali, Teğmen Vakkas, Medine Müdafii Fahrettin Paşa, Ahmet Tevfik Paşa, Binbaşı Hüsnü ve Sami, Yüzbaşı Kemal, Teğmen Bahri, Ali Sait Paşa, Hüseyin Müfit ve Eşi Hayriye Hanım.

Açık Karakterler: Mehmet Cemal oğlu Sani ve Mülazım-ı evvel İsmail Avni (Sadi)

Kapalı Karakterler; Muallim Ferit, Gazi Hıdır, Hüseyin Talip oğlu Muhsin Ekrem, Nazlı ve Zeynep, Sani'nin annesi Macide Hanım, babası Mehmet Cemal, Ahmet Muhtar Paşa, Mülazım Ahmet ve eşi Zehra, Mülazım-ı evvel İsmail Avni (Sadi), Mustafa oğlu İzzet, Sadullah oğlu Mehmet Ali, Yusuf Kamil oğlu Mehmet Selim, Molla İbrahim oğlu Mustafa, Şerafettin oğlu Seyitali, Teğmen Vakkas, Medine Müdafii Fahrettin Paşa, Ahmet Tevfik Paşa, Binbaşı Hüsnü ve Sami, Yüzbaşı Kemal, Teğmen Bahri, Ali Sait Paşa, Hüseyin Müfit ve Eşi Hayriye Hanım.

Romanda adı geçen ve Sani ve Sadi kardeşlerin dışında kalan karakterler hakkında fazla detaylı bilgi olmamasına rağmen bu kişiler Yemen cephesinde

yaşananlar ve romanın kahramanlarının hayatlarının anlatılmasında yan roller üstlenmişlerdir.

Karakter Eğitimi Açısından Verilenler: Bafra'nın bir köyünden başlayıp Yemen çöllerinde devam eden, kardeşi Sadi ile gemide karşılaştıktan sonra hayatları kesişen iç içe giren iki kardeşin ölüm kalım mücadelesinde yaşadıkları olaylar ve birbirini bulmaları, hasretleri, anlatılmaktadır. Kahramanlıkları ile öne çıkarılan Sani olsa da romana sonradan dâhil olan Sadi de aslında açık karakter olarak kabul edilebilir. Kitapta her ikisinin de karakter özellikleri verilmektedir. Bunlar şu şekildedir:

Ümitli ve İnançlı:

Allah'tan beklenen çaredir ümit. İnanç ise Allah'ın varlığına ve birliğine sonuna kadar inanmadır. Ümit ve inanç duyguları şu cümleler ile çocuklara aktarılmıştır:

“Umuyorum, hatta inanıyorum ki; O güneş ilk şavkını Anadolu'ya vuracak ve sonra bütün İslam âlemini aydınlatacaktır. Lakin aydınlık günlere ermek için, şartlar ne olursa olsun, aydınlık yüreklere ihtiyaç vardır. Ümitle, güvenle, İmanla, vatan ve millet sevgisiyle aydınlanan yüreklere... Bizim yüreklerimiz de bu iman ve duygularla olabildiğine aydınlık; değil mi Nazım?”

“Allah nasip eder de dönersem; daha aydınlık, hasretinle daha bir sevdalı, daha kocaman bir yürekle dönmüş olacağım sana.” (Ünal, 2016i: 42).

Allah'a olan ümidin kesilmemesi gerektiği ve inançlı bir milletin her zaman başarıya ulaşacağı gibi kazanımlar çocuklara verilmeye çalışılmıştır.

Olgun:

Bir insanın bedeninin ve zekâsının gerekli doyuma ulaşmasıdır. Yaşının küçük olmasına karşın kahramanların büyük bir insan gibi davranmaları çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Genç yaşına rağmen kişiliğinin belli bir olgunluğa ulaşmış olması, kendini ifade edebilme yeteneği; diğer bazı üstün özellikleriyle beraber, Teğmen Avni'nin nazarında onu arkadaşlarından farklı kılıyordu...” (Ünal, 2016i: 88).

Olgunluk çocuklara mantıklı karar verme, farklı olma, değer kazanma, gibi özellikleri kazandırmak hedeflenmiştir.

Savaşçı ve Cesur:

Savaşmayı bilen ve yeteneklerinin farkında olarak başarı göstererek düşmana kahramanca savaşmaktır. Bu özellik çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Muharebenin en şiddetli anında Bölük Komutanı'nın dikkatini, yeni askerlerden birisi çekti. Asker hem süngüsünü hem de tüfeğinin dipçiğini kullanarak, her hamlesinde bir düşman askerini yere yıkıyordu.”

“Muharebe sırasında bir ara gözüüm sana ilişti asker. Pek yaman dövüştüyordun. Bölüğe gelir gelmez yarım sayfalık siciline baktım. Yemen'e yeni gelmişsin. Bu da senin ilk muhareben... Nerede öğrendin böyle vuruşmayı? Aferin sana! Aferin sana!” (Ünal, 2016i: 103).

“Evet, Kumandanım... Sani, son derece cesur, gözü pek, kuvvetli bir asker. Bunu girdiği ilk muharebede ispat etti” (Ünal, 2016i: 105).

Savaşmak ve cesur, yiğit bir kahraman olmak için bileğinin ve kılıcının hakkının iyi verilmesi gerekir. Kahramanlarımızdaki savaşıma azmini ve cesaretini hepsinde fazlasıyla görmekteyiz. Bu özellikler kahramanlarda o kadar belirgindir ki, komutanlarının ve düşmanların gözünden hiçbir azman kaçmaz. Savaşçı ruha sahip olmak, vatani için savaşmak, iyi derecede savaş bilgisine hâkim olmak ve cesaret gibi kazanımlar çocuklara kazandırılmaya çalışılmıştır.

Güvenilir:

Güven; insanlara inanma duygusudur. Güven, kazanılması zor ama kaybetmesi çok kolay olan bir kavramdır. Kahramanlarımızın güvenilir olduğu çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Şu anda iki çavuşa acilen ihtiyacımız var. Münasip görürseniz bu boşluklardan birini Sani pek ala doldurabilir. Ben kendisine her bakımdan güveniyorum” (Ünal, 2016i: 105).

Bir insana duyulan güven ona verilebilecek en güzel hediyedir. Güven olmazsa kardeşlik, dostluk, arkadaşlık olmaz. Güvene dayalı bir ilişki her zaman sonuna kadar

gider. Kahramana duyulan güven savaş sırasında zaman kazanmaya da olanak sağlamıştır. Güvenilir bir insan olmanın güzellikleri çocuklara kazandırılmaya çalışılmıştır.

Kabiliyetli:

Kabiliyet; insanın gösterdiği yeteneği, ön görüşü ve bilgisidir. Sani Çavuş'un bu özellikleri çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Emredin kumandanım! Vatan uğrunda hiçbir vazife imkânsız değildir. Sani Çavuş'a kefilim kumandanım. En zor vazifeyi en iyi şekilde icra edecek cesaret ve kabiliyettedir.

“Sani Çavuş, kendisine tanınan inisiyatifini fazlasıyla kullanarak çok daha tehlikeli bir karar aldı. Uygulaması bile bile ölüme atılmak olan bu karar uyarınca emrindeki erleri hücumu geçirdi” (Ünal, 2016i: 113).

Yetenek insanların kendinde var olanları geliştirerek başarıya ulaşmasında önemli bir adımdır. Özellikle savaştaki yetenek ve öngörü kabiliyetinin olması savaşın seyrini değiştirmede önemlidir. Kahramanların bu özellikleri savaş öncesi planlar haricinde savaş sırasında geliştirebilecekleri strateji açısından bir adım önde olmalarını sağlayacaktır. Yeteneğin, öngörü kabiliyetinin önemi gibi kazanımlar çocuklara verilmeye çalışılmıştır.

Romantik:

İnsanın sevdiğine duygularını düşüncelerini gösterme biçimidir. Sani Çavuş'un romantik oluşu çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

“Fundalığın başladığı yerde bir gülfidanı gördü. İncecik dallarında birkaç beyaz yaban gülü vardı. Sani, buldukları yer için sürpriz sayılacak bu manzara karşısında şaşıracağı kadar sevindi de... Durdu. Birazcık bekleyerek güllere baktı. Hiçbir şeyle meşgul etmemeye çalıştığı zihni, birden Nazlı'nın gül yüzüyle bezendi. Gidip yaban güllerinden birini kopararak Nazlı için saklamak istedi...” (Ünal, 2016i: 130).

Savaş sırasında da olsa insanın sevdiğini düşünmesi, orada bulunan gülün ona verilmek istenmesi, kahramanı birazcık da olsa bulunduğu atmosferden çıkararak kısa

süreliliğine daha neşeli daha duygusal bir insan yapmıştır. Bu romantiklik kahramanın savaşa daha coşkulu geri dönmesine de vesile olmuştur.

Çocuklara romantik olmanın güzel yanları ve insanı yüreklendirmesi gibi kazanımlar verilmesi hedeflenmiştir.

Görevine Bağlı:

Görevine bağlı olma; verilen işi kanının son damlasına kadar yerine getirmedir. Kahramanımızın görev aşkı şu cümleler ile çocuklara aktarılmıştır:

“Sani o an ne yapmak istediğini düşündü. Müfrezedeki çok önemli yükümlülüğünü başkasına devredemezdi. Görevi yarım bırakmak hiç olmazdı. İçi kan ağlayarak sıhhiyeciyeye emir verdi.”

“Yanına dört kişi al. Tez davranasınız. Yel olup, kan kardaşımı, Muhat’taki revire uçurasınız” (Ünal, 2016i: 133).

Göreve bağlılık, görevin verdiği sorumluluk ne olursa olsun terk edilemez. Belki de bu duygular koca bir vatani kazanmamıza yardımcı olacaktır. Sani Çavuş kan kardeşini ölüme terk etmemiş, ona diğer askerlerle yardımcı olmuştur ama asla vatani için görev yerini terk etmemiştir.

Kahramanın görevine olan aşkı çocuklara sorumluluk duygusunu kazandırmada rol model olmuştur.

Vefakâr:

Vefakâr olma; insanların göstermiş olduğu iyilik karşısında kötü günlerinde yanında olmaktır. Vefa herkeste bulunmayan çok değerli bir kavramdır. Vefa duygusunu ancak ve ancak içinde iyiliği barındıran insanlar gösterebilir. Kahramanımızın vefalı davranışı çocuklara şu cümleler ile aktarılmıştır:

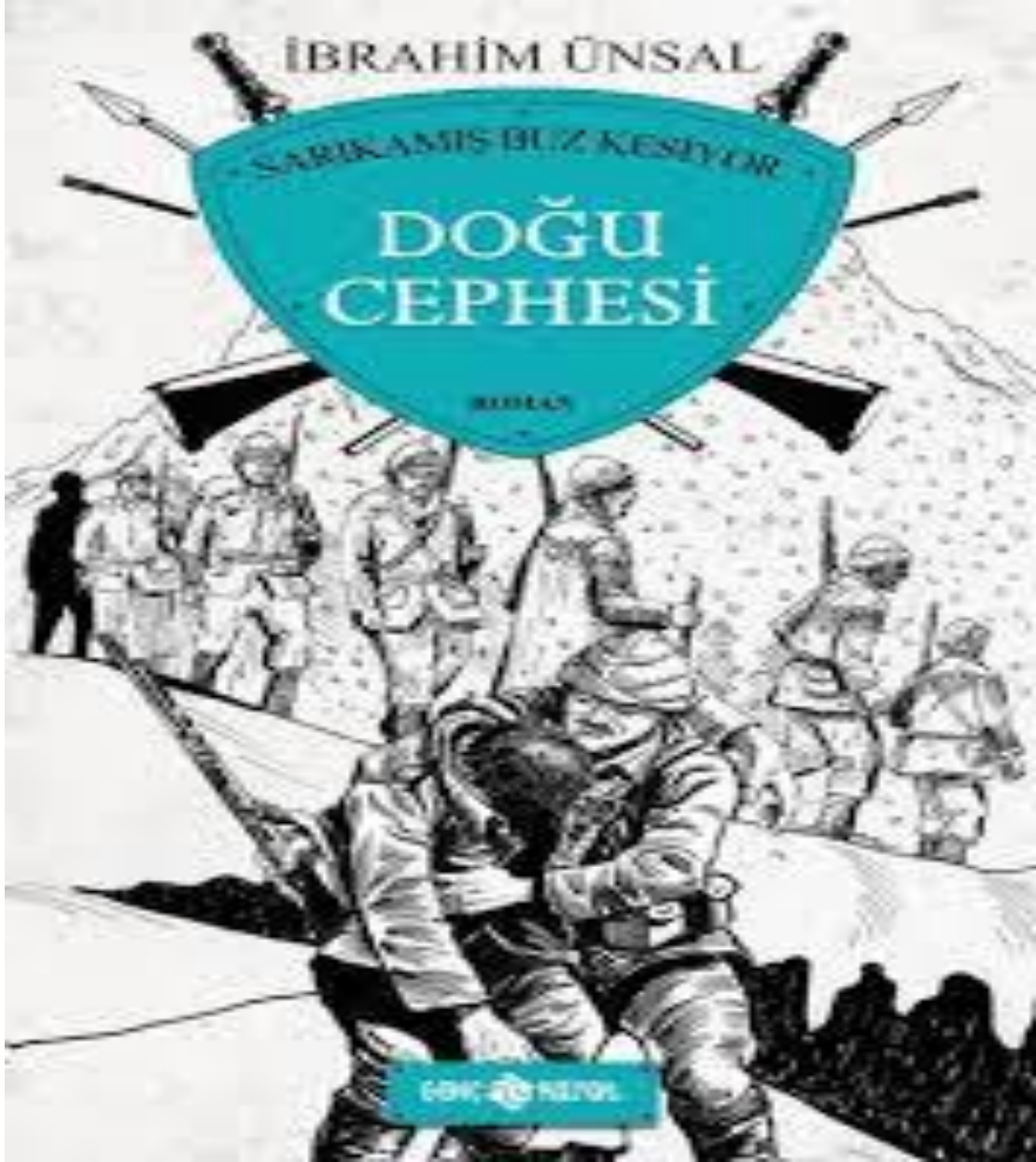
“Sani, tedavi süresince on beş gün, Ekrem’in başından hiç ayrılmadı. Kan kardeşine; onun kanıyla uyumlu kanından kan, onun uğrunda hiçe sayacağı canından olanca sevgiyle can verdi (Ünal, 2016i: 135).

“Tebrik ederim Sani. Bu kadar kısa bir sürede, ismini bütün Taiz bölgesi duydu. Sani Çavuş adı gösterdiği başarılarla Tümen Kumandanlığının resmi raporlarında tarihe geçti” (Ünal, 2016i: 122).

Sani Çavuş’un kan kardeşine göstermiş olduğu bu vefalı davranışı övgüye değerdir. Vefanın, yardımseverliğin en önemlisi de kardeşliğin önemi çocuklara kazandırılmaya çalışılmıştır.

3.3.12. Sarı Kamış Buz Kesiyor / Doğu Cephesi'nin İncelenmesi

SARIKAMIŞ BUZ KESİYOR / DOĞU CEPHESİ

Yazar: İbrahim Ünsal

Yayınevi: Genç Hayat

Çizer: Suat Karadağ

Baskı Yeri-Tarihi: İstanbul-2015

Sayfa Sayısı: 233

Altı asırlık Osmanlı Devleti 20. yüzyıla, Avrupalıların ifadesiyle “hasta adam” olarak girmişti. Her bakımdan yokluklar içinde, çok zor durumdaydı. Bir zamanların cihan devleti, 1914’te başlayan Birinci Dünya Savaşı’na bu ağır koşullar içinde katılmak zorunda kalmıştı. “*Vatanları söz konusu olunca, Türkler için imkânsız diye bir şey yoktur*” diyen Ünal, bu kitabında Sarı Kamış-Doğu Cephesi’ni anlatmaktadır. Türk askerinin; vatan sevgisi, cesareti ve fedakârlığı kitapta ön planda bulunmaktadır.

Metindeki Karakterler: Yarbay Hafız Hakkı Bey, Albay Mahmut Kamil Bey, Rus Büyükelçisi Kirs, Enver Paşa, Boranların Hamdi Çavuş, Boranoğlu Mahmut, Küpçülerin Bekir, Kravford, Maliye Nazırı Cevat Bey, Sait Halim Paşa, Cemal Paşa, Talat Paşa, Amiral Şuşon, Nafia Nazırı Mahmut Paşa, Naim Efendi, Katip Sabahattin, Cevdet Efendi, Tahir Hoca, Sivaslı Zeynel, Erzurumlu Nazif, Hasan İzzet Paşa, Binbaşı Mümtaz Bey, Galip Paşa, Binbaşı Guzze, General Berhman, General Mişleyefski, Kurmay Başkanı Nasuhi Bey, Fethi Bey, Rus Kurmay Başkanı Lastoçkin, Arman, Hulusi Bey, Lütfullah Bey.

Açık Karakterler: Enver Paşa, Hafız Hakkı Bey ve Boranoğlu Hamdi Çavuş.

Kapalı Karakterler: Albay Mahmut Kamil Bey, Rus Büyükelçisi Kirs, Boranoğlu Mahmut, Küpçülerin Bekir, Kravford, Maliye Nazırı Cevat Bey, Sait Halim Paşa, Cemal Paşa, Talat Paşa, Amiral Şuşon, Nafia Nazırı Mahmut Paşa, Naim Efendi, Kâtip Sabahattin, Cevdet Efendi, Tahir Hoca, Sivaslı Zeynel, Erzurumlu Nazif, Hasan İzzet Paşa, Binbaşı Mümtaz Bey, Galip Paşa, Binbaşı Guzze, General Berhman, General Mişleyefski, Kurmay Başkanı Nasuhi Bey, Fethi Bey, Rus Kurmay Başkanı Lastoçkin, Arman, Hulusi Bey, Lütfullah Bey.

Romanda adı geçen bütün karakterler bu hikâyenin oluşmasında birer etken olmakla birlikte bu karakterlerden öne çıkanlar başta Enver Paşa olmak üzere Hafız Hakkı Bey ve Boranoğlu Hamdi Çavuş’tur. Enver Paşa ile Hafız Hakkı Paşa birbirlerine benzemektedirler;

Karakter Eğitimi Açısından Verilenler: Bu romanda üç kişinin karakteristik özelliklerinden çok, yaptıkları ve yapamadıklarının Sarıkamış Savaşı’na etkisi ile karakter eğitimine katkıda bulunulmuştur. Bunlar şu şekildedir:

Kitapta General Berhman ağzından “*Türkler adeta bir mucize gerçekleştirmişlerdir. Daha iki yıl önceki bir savaşta vurgun yemiş, her yönden çözülmüş, dağılıp bitmiş bir ordu, bu kadar kısa bir sürede nasıl böylesine toparlanıp güçlenebilir? Balkan Savaşı’ndaki Türk Ordusu ile şimdiki arasında inanılmaz bir fark var. Öyle ki bu farkı anlatmakta Türkleri anlamak kadar zordur... Farkın özeti şu: Balkan Savaşı’nda mesela Bulgarların önünde, bozgun halinde kaçan Türk askerleri; Köprüköy’de, Azap’ta gerçek muharip kimliklerini bize pek güzel gösterdiler*” (Ünsal, 2015: 116).

Berhman, Rus ordusunda bulunan son derece başarılı bir komutandır. Türkler hakkında söyledikleri adeta bizi mest etmiştir. Diğer savaşlarda olduğu gibi Doğu Cephesi’nde de düşmanımız olan komutanlardan övgü dolu sözler duymak gelecek yeni nesiller için gururlandırıcı ve kamçılayıcı niteliktedir. Balkan Savaşı’nda gösterilemeyen başarı bu savaşta gösterilmeye çalışılmıştır.

“*Darılma ama Latoçkin, benim geç de olsa anladığım gerçeğe sen henüz ulaşamadın... Türklerin bu kadar dayanıklı, cesur, yiğit olduklarını bilmezdim. Daha doğrusu bildiğimi zanneder de yanılmışım. Bunu, şu son iki günde çok iyi anladım. Dağlarda bitip tükendiğini sandığımız Türk 10. Kolordu’sunun, Bardız-Sarıkamış yolunda bizim zinde kuvvetlerimizi perişan edebilmesi bile bu gerçeği görmeme yetti. Dahası mı? Onca yığınağımıza rağmen Bardız Geçidi’ne hâkim olabilmeleri, öyle sıradan bir ordunun alabileceği bir sonuç değil. Dahası mı? Savunmada olmak avantajımızdan kaynaklanan birkaç yerel başarıdan başka; hangi stratejik mevkiye, hangi önemli muharebede onlara üstünlük sağlayabildik ki?*” (Ünsal, 2015: 183-184) ifadelerine yer verilmiştir. Bu ifadeler ile çocuklara vatan sevgisi, cesurluk, yiğitlik, mertlik, pes etmemek gibi duygular verilmeye çalışılmıştır. Türklerin stratejik bakımdan üstünlüğünün olduğu söyleyen Berhman’ın bu sözleri çocuklar için önem teşkil edip saygınlık kazanma ve Türklerin görüşlerine verilen değer karakter eğitimi açısından olumlu özellikler sergilemektedir.

Kitapta “*Sonra ben senin kadar kaygılı ya da korkulu değilim. De ki harbe gittim. Bu, şu an senin yaptığın gibi, acınp ağlanacak bir hal midir? Vatan için savaşmanın bir kıvancı, şanı, şerefi yok mudur? Memleketimiz, Milletimiz uğrunda her bir fedakârlığa, her bir neticeye hazırım ben. Esirlikse esirlik... Şehitlikse şehitlik... Lakin*

ille de şehitlik. Cenab-ı Hakk, o yüce mevkii nasip edecekse, senin de benim gibi bundan övünç duman gerekir.” (Ünsal, 2015: 45), *“Tokatlı Hamdi, Kim kendisine doğru bir adım atsa buna iki adımla karşılık veren Anadolu insanının sevecenliğiyle, hemencecik kabullenmişti.”* (Ünsal, 2015: 160), *“Hamdi; Allah’ın verdiği zekâ ve yeteneklerini, çokça okuduğu kitap ve gazeteler sayesinde olabildiğince geliştirmişti”* (Ünsal, 2015: 169). *“Onuncu kolordu komutanı Hafız Hakkı Paşa- Elbette yüreğindeki vatan aşkının sıcaklığıyla- Allah-u Ekber Dağı’ni Mehmetçik’e geçit kılacağına emin”* (Ünsal, 2015: 137).

Yine bu cümlelerde vatan sevgisi, vatan için yapılan fedakârlık gerekirse esirliğin bile göze alınışı, Türk insanının merhameti, zekâsı ve yetenekleri dile getirilerek çocukların karakterlerinin şekillenmesinde en can alıcı örnekler olarak karşımıza çıkar.

Mehmetçiğin genel karakteri ise şu ifadeler ile verilmiştir:

“İstikamet ölüm de olsa, Türk askeri için birinci kural: Ne olursa olsun, emre itaat edilecek. Değil mi ki, söz konusu olan aziz vatanın varlığı... Her Mehmetçik, emirle değil, yürekten haykırıyor bunu: Vatan, sana canım feda!” (Ünsal, 2015: 138).

“Kumandanım... Elbet siz de biliyorsunuz ki; Karargâhtaki, Levazımdaki neferlerin çoğu süngü takmasını, tüfek çatmasını bile bilmez. Tabii ki bildikleri bir şey var... Yapabilecekleri de bunu tatbik etmekten ibaret: Vatan için hiç tereddüt göstermeden bile bile ölüme atılmak” Yanlış dersin Yarbay... Bile bile ölüme atılmak değil; seve seve can ü gönülden şehadete koşmak...” (Ünsal, 2015: 187).

Mehmetçiğin karakteristik özellikleri saymakla bitmez ama vatan sana canım feda sözünün söylenmiş olması her şeyin ispatı niteliğindedir. Ne güzel vatan ne güzel asker ki; gözünü kırpmadan canını fedaya hazırdır. İşte bu duygular oldukça ve örnek alındıkça çocuklarımızın birer kahraman olarak yetişmelerinde hiçbir engel yoktur.

Çocuklarımızın tarihimizi bilinçli olarak öğrenmeleri bile karakterlerinin şekillenmesinde çok büyük etkidir. Her Türk kahramandır yeter ki söz konusu vatan olsun.

“Hamdilerden birisi, Boran oğlu Hamdi Çavuş, girdiği ilk siperi birkaç düşman askerine mezar ediyor. Bu esnada yandaki sipere de bir yıldırım düşüyor. O yıldırımın

adı, Hafız Hakkı Paşa... Birinin kılıcı diğerinin süngüsü; pek yakın istikbaldeki zaferi müjdelercesine havaya kalkıp, tam o anda pusu, bulutu dağıtarak kendilerini gülümseyen güneşte karşılıklı olarak şavkıyor. Göz göze geldiklerinde, Kolordu Komutanı'na hitaben ve bütün Mehmetçiklerin gür sesi olarak, bu kez Boran oğlu Hamdi Çavuş haykırıyor; Emrin başım üstüne Kumandanım ve devam ediyor vatan sana canım feda” (Ünsal, 2015: 190).

Boran oğlu Hamdi Çavuş ve Hafız Hakkı Paşa'nın azmi ve vatan sevgisi öylesine fazladır ki kılıcı ve süngüsüyle göğüslerini siper etmekten hiç çekinmiyorlar.

Vatan ve özgürlük söz konusuysa diğerleri her zaman ayrıntı olmalıdır. Hamdi Çavuş'un komutanına olan inancı ve itaati göz yaşartıcıdır. Burada çocuklara kazandırılmak istenen kavramlar; itaat, azim ve vatan için her şeyin göze alınabileceğidir.

“Amansız fırtınaya, göz gözü görmez tipiye; sise boğulmuş dağa, geçit vermez tepeye ve dahi Hafız Hakkı'nın düştüğü gibisinden onca hataya rağmen, genel anlamda üstünlük hala Osmanlı'daydı. Neredeyse hepsi aleyhine olan onca olumsuz şarta karşın; Yüreğindeki vatan sevgisi, göğsündeki iman gücüyle, düşmana yüklenen Türk ordusu hala galip durumdaydı.” (Ünsal, 2015: 155).

Türk ordusu yenilse bile asla pes etmez, elinden gelenin en iyisi olana kadar bu savaşını devam ettirir. Önemli olan verilen kararın arkasında durulsun ve vazgeçişler yaşanmasın, Türk ordusunun içindeki iman ve vatan sevgisi Allah'ın izniyle her şeyin üzerinden gelmeye yeter. Çocuklarımızın da bu gibi kahramanlardan aldıkları kararlılık ve vatan sevgisi içlerinde filizlensin.

“Tecrübe etmeye bile yeltenmeyesin, Hulusi... Değil mi ki, Türk ordusunda emir demiri keser... Değil mi ki, Enver Paşa'nın emri su verilmiş çeliği bile kesip atar. Ve dahi, Hafız Hakkı Paşa da onun izinden yürüdüğüne göre. Hiç beyhude yere dilini yorup da boşa vakit harcamayasın Yarbay.” (Ünsal, 2015: 188).

Enver Paşa için ise şunlar söylenmiştir:

“Enver Paşa ise; 1 Ocak'ta aldığı son derece olumsuz rapora aldırmadan ordusunun başına geçiyor, kendisi de ön saflarda savaşa katılarak, birliklerine taarruz emrediyordu. Enver Paşa'yı duygularıyla hareket eden bir komutan olarak

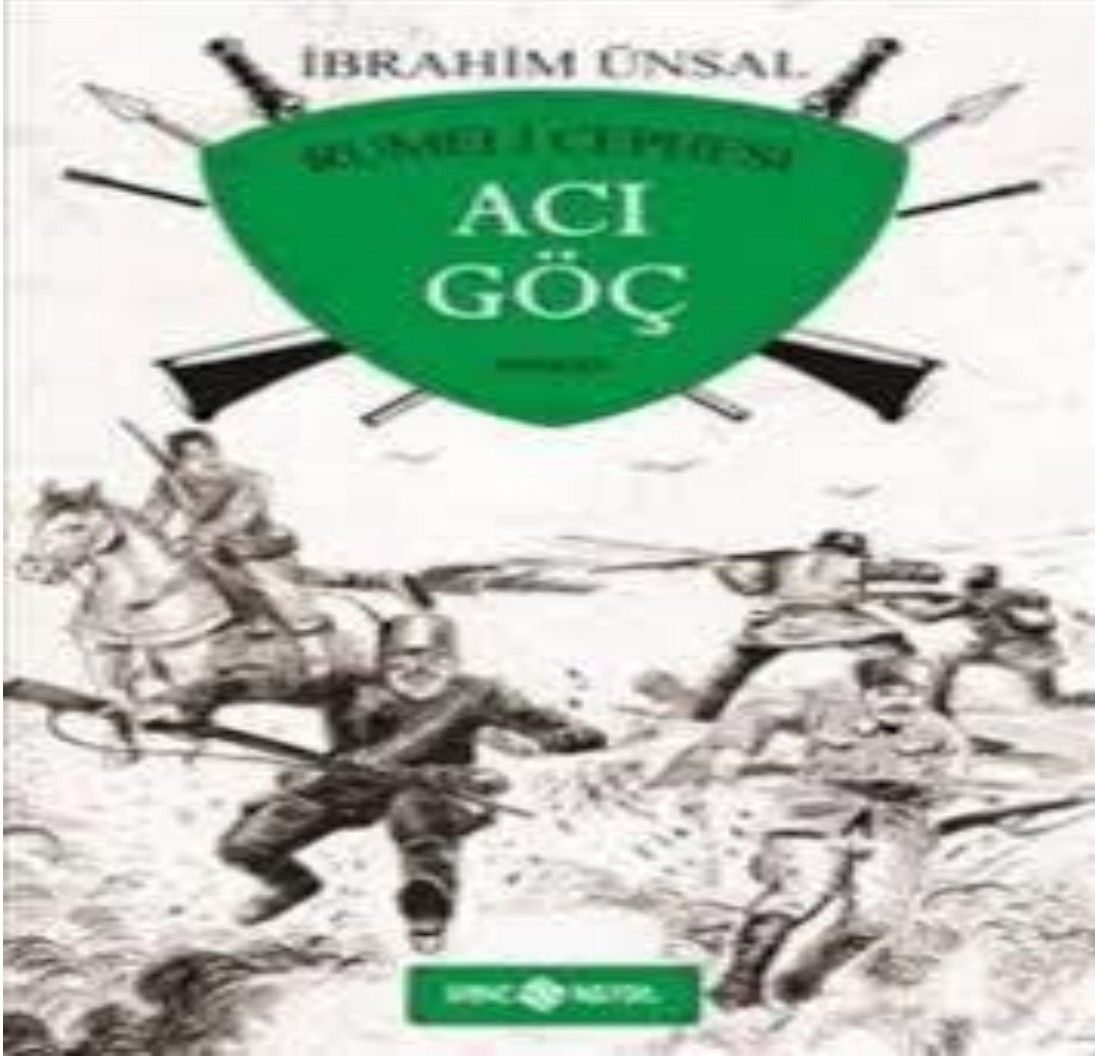
değerlendiriyorlardı. Oysa Enver Paşa; olabildiğince cesur, kendisi kadar ordusuna da güvenen ve bu güvenden aldığı güçle vatan için her türlü tehlikeyi göze alabilen gerçek bir kahramandı.” (Ünsal, 2015: 193).

Enver Paşa, hedefleri çok büyük olan bir komutandır. Her zaman hayallerinin arkasından gitmiştir. Enver Paşa'nın Sarıkamış'taki hayalleri ve hedefleri de yine çok büyüktü. Asıl amacı; Rusları Sarıkamış'tan kovup orayı kurtarmak değil, Rusların işgallerine son vermektir. Bu hedeflerini Sarıkamış'ta maalesef gerçekleştirememiştir. Ama azmi, cesareti, her şeyi bırakıp, canını hiçe sayarak ordunun başına geçmesi, vatani için uğraşması, çocukların karakterlerinin şekillenmesi açısından onlara örnek teşkil edecek çok önemli bir komutan olduğunu göstermektedir.

Sarıkamış Harekâtı'nda bulunan altmış bin askerimizin -25 derecede gösterdikleri azim ve mücadeleleri, direnişleri, komutanlarına olan itaatlerini asla unutmamak ve unutturmayacağız. Yeni yetişen nesiller, bu fedakârlıkları okudukça bilinçlenecek ve vatanın ne zorlukla kazanıldığını hiçbir zaman unutmayacaklardır. Savaş kaybedilse bile; savaş için canını feda eden şehitlerimiz hep hatırlanacak ve gençlerimize onların gösterdikleri mücadeleler anlatılarak onların yiğit birer kahraman olmaları için uğraşılacaktır.

Savaş kaybedilse de sonuna kadar savaşmayı, mücadeleyi ve en önemlisi vatan sevgisini çocuklarımıza kazandırmayı hedeflemekteyiz.

3.3.13. Acı Göç / Rumeli Cephesi'nin İncelenmesi

ACI GÖÇ / RUMELİ CEPHESİ

Yazar: İbrahim Ünsal

Yayınevi: Genç Hayat

Çizer: Suat Karadağ

Baskı Yeri-Tarihi: İstanbul-2016

Sayfa Sayısı: 214

Orhan Gazi'nin oğlu Şehzade Süleyman tarafından Osmanlı topraklarına katılan Rumeli bölgesi 5 asır Osmanlı'nın idaresi altında kalmıştır. Yadsınamaz bir gerçektir ki; her köklü ulusun tarihinde, parlak zaferler olduğu gibi ağır yenilgiler de vardır. Bu gerçek, elbette Türk tarihi için de geçerlidir. 1912 - 1913 yıllarında bütün Rumeli kaybedilmiş, asırlar boyu milyonlarca şehit vererek kazanılan emsalsiz askeri onur gölgelenmiş ve bu tarihten iki yıl sonra başlayacak olan ilk Dünya Savaşı'nın hemen öncesinde milletçe çok büyük bir moral çöküntüsüne uğranmıştır. Beş asır sonra Rumeli'den Anadolu'ya tersine göçümüzün başlanmasının çok hazin hikâyeleri vardır. Bu eserde acı göç ve Rumeli cephesi üstünde durulmaktadır.

Metindeki Karakterler; Orhan Gazi, Evranos Bey, Şehzade Süleyman, Hacı İlbey, Umur Bey, Ece Bey, Fazıl Bey, Lala Şahin Paşa, Abdülhamit Han, Abdürrahim, Baş Kâtip Ali Cavit Bey, Tiranlı Esat Paşa, Arif Hikmet Paşa, Ali Muhsin, Mahmut Şevket Paşa, Teğmen Halim, Yüzbaşı Mehmet, Hilmi Dede, Üsküdarı İsmail Efendi, İbrahim Ağa, İşkodralı Duşko, Ahmet, Debreli Mihal, Ali Rıza Paşa, Zeki Paşa, Yarbey Fevzi Bey, Binbaşı Selahattin Bey, Albay Osman Bey, Ziya Bey, Celal ve Mahmut Bey, Şöhrettin Ağa, Rasim Bey, Hadi Paşa, Nuri Ağa, Hikmet Şerif Paşa, Selami Efendi.

Açık Karakterler; Açık karakterler olarak üç isim üzerinde durabilmek mümkündür. Bunlar; Sultan Abdülhamit Han, Zeki Paşa, İsmail Efendi. Daha çok bu üç isim etrafında dönen romanda bu kişilerin özelliklerinden çok genel olarak Balkan Savaşı'nda etkili karakterler olduğu için savaş ve savaşta duruşları, savaşı yönetmeleri ve vatana sahip çıkmalarının karakterlere etkisi incelenmektedir.

Kapalı Karakterler; Orhan Gazi, Evranos Bey, Şehzade Süleyman, Hacı İlbey, Umur Bey, Ece Bey, Fazıl Bey, Lala Şahin Paşa, Abdürrahim, Baş Katip Ali Cavit Bey, Tiranlı Esat Paşa, Arif Hikmet Paşa, Ali Muhsin, Mahmut Şevket Paşa, Teğmen Halim, Yüzbaşı Mehmet, Hilmi Dede, İbrahim Ağa, İşkodralı Duşko, Ahmet, Debreli Mihal, Ali Rıza Paşa, Yarbey Fevzi Bey, Binbaşı Selahattin Bey, Albay Osman Bey, Ziya Bey, Celal ve Mahmut Bey, Şöhrettin Ağa, Rasim Bey, Hadi Paşa, Nuri Ağa, Hikmet Şerif Paşa, Selami Efendi.

Romanda geçen bütün isimler hikâyenin akışına yön veren isimler olup yukarıdaki isimler hakkında fazla bilgi olmadığı için kapalı karakterlerdir.

Karakter Eğitimi Açısından Verilenler:

Arnavutluk isyancılarına karşı Hilmi Dede'nin ifadeleri kitapta şu şekilde aktarılmaktadır:

“Ben derim ki; şu tuttuğunuz yol, doğru yol değildir. Arnavutluk'un ekseriyeti Müslüman'dır. Ehl-i sünneti birbirine kırdırmanın vebali çok büyüktür. Elbette ki, söylediklerinizin pek çoğu bugün için doğrudur. Osmanlı mülkü, iyi idare edilmiyor. Abdülhamit Han'ın tahttan düşürülmesi Devlet-i Aliyye için de hiç iyi olmamıştır. Lakin biraz evvel bir mülazımın dediği, yanlış değilse de noksandır. Abdülhamit Han'ın hal'inden sonra ateş sadece Rumeli'ye düşmedi ki... Sizce, Şarki vilayetler veya Anadolu daha mı iyicedir? Öyle olmadığını hepimiz biliyoruz değil mi?” (Ünal, 2016j: 55).

Halk arasından olan Hilmi dedenin gözlemledikleri ve Müslümanın Müslümanla savaşmaması gerektiği ve Abdülhamit Han'ın tahtan indirilmesiyle ülkenin içinde karışıklık olacağını söylemesi bile Hilmi dedenin vatanı için ne kadar endişelendiğini gösterir.

Burada çocuklara, bir yer alınmaya çalışılırken dikkatli olunması kardeşi kardeşe kırdırtmaya çalışanlara engel olunması ve tahtan indirilen padişahın Osmanlı için daha iyi olabilecekken ülkenin daha kötüye gitmemesi için başta yöneticilere sahip çıkılması gerekliliği vurgulanmıştır. En önemlisi de vatanın elden gitmemesi için sonuna kadar uğraşmaktır.

Ali Rıza Paşa'nın bu isyanlarla ilgili sözleri ise şöyle aktarılmaktadır:

“Biliyorsunuz, Rumeli'de hala Osmanlı topraklarında yaşayan ecnebi kökenli vatandaşlarımız da yer yer isyan halindedirler. Hatta iki senedir zaten karışık olan Arnavutluk'taki bazı dindaşlarımız bile son günlerde Osmanlı'dan kopmak arzusuyla dağlara çıkmışlardır. İşin daha acı tarafı ise Orduyu Hümayundan bazı kendini bilmez zabıtlar de onlara destek vermek için kıtalarından ayrılmışlardır.” (Ünal, 2016j: 110).

Osmanlı topraklarında yaşayan yabancı uyruklu vatandaşların yanı sıra kendi dinimize bağlı olan insanların da Osmanlı'dan ayrılma ve dağa kaçanlara yardım etme arzusu Ali Rıza Paşa'yı üzmüştür.

Burada anlatılan, insanın kendi vatanına ve milletine yine kendi vatandaşının ihanetidir. Vatan ve bayrak altında özgür yaşamak yerine başka devletlerin himayesine girme fikrinin son derece sakıncalı olmasıdır. Çocuklara verilmek istenen kazanımlar; ihanetin iyi olmadığı, vatanın satılmaması gerektiği ve özgürlük kavramlarıdır.

Balkan Savaşı'nda ordunun durumunu, Binbaşı Selahattin Bey şu şekilde aktarmaktadır:

“Sırp Ordusu'nun hali hazırdaki mevcudu en az seksen bin kişidir Paşam. Bugün itibariyle bizim kuvvetimizi siz ifade ettiniz ki; bu kuvvetle sadece Sırlara karşı değil, Karadağlılara ve muhtemelen Bulgarlara karşı da harp edeceğiz. Yunanlıları ise şimdilik hesaba katmıyorum. Harbin seyrine göre onlar için de kuvvet ayırmamız gerekebilir.” (Ünal, 2016j: 115).

Savaşın gidişatıyla ilgili olarak, Zeki Paşa'nın tespiti ise kitapta şu şekilde aktarılmaktadır:

“Üç günde yaşadığımız hadisin neticesini maatteessüf tek bir kelime ile ifade edebiliriz ki, o tek kelime felaketten başkası değildir. Haydi, Koçana'daki fırkanın geri çekilmesini anladık diyelim. Lakin Kumanova'da, üç koca kolordudan müteşekkil ordumuzun; neredeyse kazandığı bir harbi, kıtaların sebepsiz yere mevzilerini terk ederek hezimetle neticelendirmesi anlaşılacak gibi değil, Affedilecek gibi değil... Bunun ismi 'kumanda hatasından ibaret olamaz, Mahmut, ihanet demek de istemiyorum ya... İkisi arasında başka hangi kelime böyle bir hareket tarzını ifadeye kâfi gelebilir ki? Orduya siyaset bulaşırsa olacağı budur... Tecrübeli kumandanları azledip, onların yerine kifayetsizleri getirirsen, kazandığın zaferi de işte böyle hemen devrisinde kaybedersin” (Ünal, 2016j: 127-128).

“Ricat. Hiçbir vatanseverin, Türk askerine asla yakıştıramayacağı bir eylem biçimiydi bu. O Türk askeri ki; onun defterinde, kitabında bu sözcük hiçbir vakit yer almamıştı, alamazdı. Alsa da kendisi için değil, sadece düşmanı için kullanırdı bu

sözcüğü Mehmetçik. Ama işte... Balkan Savaşı denilen felakette, bizzat Türk subayları tarafından 'ricat' ile 'Türk' sözcükleri yan yana getirilir olmuştur" (Ünal, 2016j: 132).

Orduya karışan siyaset, Mehmetçiğin kitabında olmayan geri çekilme ve kumanda hatası orduyu yenilgiye itmiştir. Zeki Paşa'nın vatanseverliği, savaş azmi, vatani için uğraşp didinmesi, karşısına çıkan olumsuzluklar yüzünden kendisini kötü hissetse de savaşmaktan asla vazgeçmemesini sağlamıştır. Burada Mehmetçiğe yakışmayan ve çocukların karakterlerini olumsuz etkileyecek durumlar olsa da yetişecek yeni nesillere savaş taktikleri, savaşta kazanan ve kaybedenin olacağı ve her ne pahasına olursa olsun bir Türk askeri olarak asla buldukları yeri terk etmemeleri gibi kazanımlar kazandırılmaya çalışılmıştır. Çünkü vatani kurtarma yolunda düşmana karşı dimdik ayakta durmak da rakibe verilebilecek en güzel cevaptır.

Zeki Paşa şöyle devam etmektedir:

"Evet; enine boyuna tam bir ricat bu! Ne acı ki; Türk askeri, düşmandan kaçıyor. Hem de bir yerde iki yerde değil; Rumeli'deki bütün cephelerde kaçıyor. Sadece Rumeli'de de değil; harbin doğu cephesinde, Trakya'da da kaçıyor. Rumeli'den Trakya'ya; Trakya'dan İstanbul'a, Anadolu'ya doğru devamlı hale gelen ve utanç verici bir kaçış, ne acı bir göçtür bu! Şanlı Türk tarihine kopkoyu, kapkara bir leke olarak geçecek utanç verici bir kaçış; Pek hazin, pek acı bir göç!.. Ne acıdır ki Türk askeri kaçıyor! Ne hazindir ki; Rumeli'nin Müslüman halkı, asırlardır Osmanlı'nın sarsılmaz teminatında yaşadığı topraklardan, perişan bir halde yollara dökülerek belki de hiç bilmediği topraklara-göçüyor!.. Ve biz, Devlet- Aliyye'nin itimadına mazhar olarak paşalığa kadar yükselmiş anlı şanlı kumandanlar da bu gidişi, bu çöküşü durduracak hiçbir şey yapamıyoruz."

Vatani ve milleti için her şeyi göze alan Zeki Paşa, Türk askerinin kaçışını kendine yediremiyor, daha doğrusu Türk askerine yakıştıramıyor. Vatani için savaşan askerlerimizin yanında küçük bir kısmın kaçışı olsa da bu, yine de adımızı lekelemeye yeten bir kaçıştır. Belki bu kaçış çocuklara verilmek istenen vatan sevgisiyle biraz ters düşse de vatani ve milleti için savaşan diğer askerlerimiz onların güçlü ve vatansever bir karakter olarak yetişmelerine engel olamayacaktır.

Teğmen Halim'in sözleri ise kitapta şu şekildedir:

“Türk askeri düşmandan kaçar mı, kumandanım? Kanıma, haysiyetime dokunuyor bu ricat hali. Birçok zabıt arkadaşım, çok daha fazla nefer adına diyebilirim ki, biz kaçmak değil savaşmak istiyoruz Kumandanım. Muharebeyi kaybetsek bile vuruşa vuruşa kaybetmek istiyoruz; kaçarak değil... Bizler, şahadet şerbetinin tadına susamışlarıdır, Kumandanım. Düşmandan kaçmak değil, Allah kısmet ederse, vatanımız için şehit olmak istiyoruz.” (Ünal, 2016j: 139).

Yukarıda verilen ifadelerin her birisinin satır arasında çocuklara verilmek istenen “vatan sevgisidir”. Vatana ihanetin ne kadar ağır bir yük olduğu da bu sözlerden anlaşılmaktadır. Kaçmak yerine vatani için savaşan, şahadet şerbetini içmeye hazır askerleri görmekteyiz. Buradan yola çıkarak edilmek istenen amaç; vatan ve millet için gözlerini kırpmadan canlarını feda edebilecek nesillere tesir edebilmektir.

Kitapta doğrudan karakter verilen kısımlar da bulunmaktadır. İbrahim Ağa'nın özelliği olarak kitapta *“Kuzeydeki Metroviçe'den, batıdaki İşkora'ya kadar namı bilinirdi Üsküdarı İbrahim Ağa'nın. Dürüstlüğüyle bilinirdi, iyi yürekliliğiyle bilinirdi, yardımseverliğiyle bilinirdi. Onu betimleyenlerin en çok kullandıkları sözcükleri arasında 'çalışkan', 'cesur', 'mütevazı' sıfatları ilk sırada yer alıyordu. İbrahim Ağa'nın bir başka belirgin kişilik özelliği de her iş tutumunda son derece adil oluşuydu.”* şeklinde ifadeler yer verilmiş, önemli bir ağanın çalışkan, cesur, mütevazı ve adil oluşu verilmiştir (Ünal, 2016j: 68).

Dürüstlük, iyi niyet, adil olma gibi karakterdeki bu özellikler çocuklara doğrudan tesir etmesi açısından önemlidir. Hak yememe, yardım sever olma gibi insani duygular çocuklara kazandırılmaya çalışılmıştır.

Kitapta ayrıca *“Rasim Bey, Rasim Bey!... Selanik demek, İstanbul'un anahtarı demektir! Ordumuz nerede, askerimiz nerede? Nasıl bırakıp da gidilir?... Bırakıp da gidersek, tarih ve ecdat bizim yüzümüze tükürmez mi? Biraderim Hazretleri buranın tahliyesine razı mı oldu? Hayır, ben razı değilim! Yetmiş yaşında olduğuma bakmayınız. Bana bir tüfek verin, asker evlatlarımla beraber Selanik'i son nefesime kadar koruyacağım. Son kelimesi de yüreği gibi dağlanıp, hece hece parçalandı*

Abdülhamit Han'ın. Dizlerinin bağı çözülür, dünyası döne döne başına yıkılır oldu. Hemen gerisindeki koltuğa yığılı verdi. Kendinden geçecek derecede fenalaşmıştı” (Ünal, 2016j: 168-169) sözleri ile Abdülhamit Han'ın sözleri verilmekte ve vatan sevgisinin büyüklüğü vurgulanmaktadır. Bu sözler ardından Abdülhamit Han'ın *“Daha hangi ihtimal kalmıştır ki!.. Allah, devletimi bu hale getirenleri kahretsin! Düşmanla savaşarak son nefesimi vermek, bir Osmanlı hanedanı mensubu olarak hakkımdır. Bunu hiç kimse, hiç kimse benim elimden alamaz”* sözleri ile vatan sevgisi vurgulanmıştır (Ünal, 2016j: 171).

Vatan için yaş kaç olursa olsun savaşmaya hazır bir dede görmekteyiz. Kaçan askerlerin yanında yaşlı insanların bile savaşmak için koşa koşa cepheye gelmesi Türk milletinin özgürlüğüne ne kadar düşkün olduğunu bize kanıtlamaktadır. Vatanseverlik özgürlük ve sonuna kadar savaşma gibi kazanımlar çocuklara verilmeye çalışılmıştır.

Genel olarak romanda anlatılmak istenen Sultan Abdülhamit Han'ın şu serzenişi ile verilebilir:

“Yazık, pek yazık!.. Koskoca Devlet-i Aliyye'yi ve onun bir padişahını ne vaziyetlere düşürdüler!.. Ve dahi, yazık size ey siyasi ve askeri muhterisler!.. Yazık size ki şahsi hürs ve menfaatleriniz için altı asırlık koca bir çınarı içten içe çürütüp, ayakta kalabilmesi için başkalarının yardımına muhtaç hale getirdiniz. Bir Aman gemi süvarisinden duyduğumuz şu kahredici sözler, derinlemesine düşünüldüğü vakit, bu mahiyetteki bir yardım teklifinden başka ne manaya gelir ki? Şimdi oturup da sebebiyet verdiğiniz şu hal ile övünün... Yahut da asıl yapmanız gerekeni yapın da dövünün; dövünün ey akılsız, izansız muhterisler!” (Ünal, 2016j: 181).

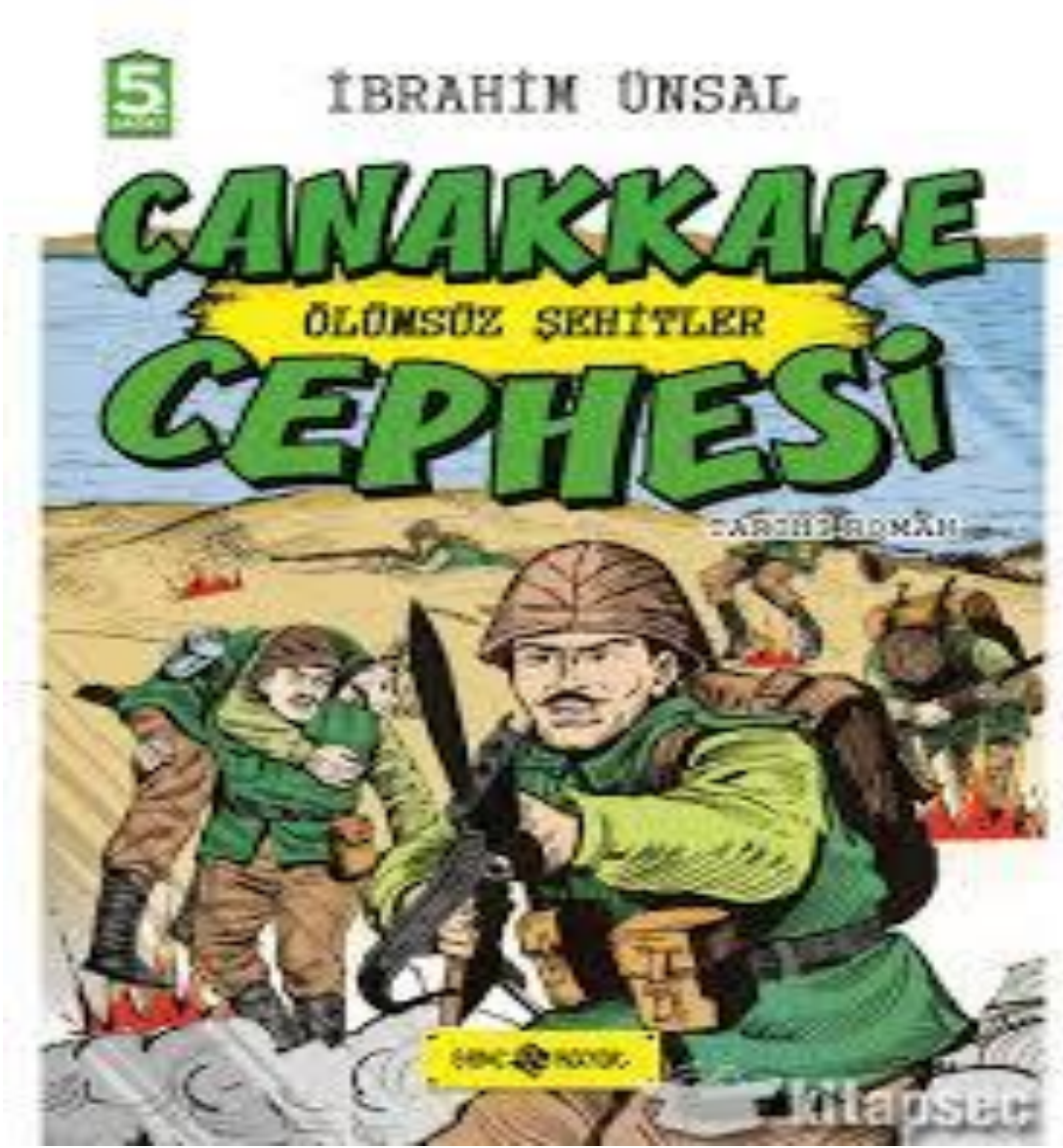
Abdülhamit Han'ın bu serzenişi boş yere değildir. Çıkarları uğruna şanlı Osmanlı Devleti'nin dilenci durumuna düşürülmesi gücüne gitmiştir.

Çocuklara verilmek istenen mesaj; savaş kazanıla da bilir kaybedile de bilir ama asıl olan vatani namusunla, şerefle müdafaa etmektir. Menfaatlerin uğruna vatani satmak değildir. Vatan korunması gereken en güzel yerdir. Rumeli cephesi ve komutanlarının var gücüyle sonuna kadar savaştığı cephe de Teğmen Halim ve Fethi Paşa şehadet şerbetini içerek canlarını bu kutlu zaferde feda etmişlerdir.

Bizim kahramanlarımız dizisindeki tüm kahramanlar gibi vatanını seven, koruyan ve asla düşmana teslim etmeyen fedakâr insanlar, çocuklarımıza örnek teşkil ederek vatan sevgisini aşlamaya çalışmışlardır. Burada da karakteri düzgün, vefalı çocuklar yetiştirmek hedeflenmiştir.

3.3.14. Ölümsüz Şehitler / Çanakkale Cephesi'nin İncelenmesi

ÖLÜMSÜZ ŞEHİTLER / ÇANAKKALE CEPHESİ

Yazar: İbrahim Ünsal

Yayınevi: Genç Hayat

Çizer: Suat Karadağ

Baskı Yeri-Tarihi: Ankara-2017

Sayfa Sayısı: 191

Birinci Dünya Savaşı, Türk ordusunu pek çok cephede savaşmaya mecbur etti. Bu cephelerin her biri savaşın genel seyri bakımından çok önemlidir. Ancak sonucu itibariyle savaş sürecine ve savaş sonrasına etkileri bakımından Çanakkale Cephesi'nin yeri bambaşkadır.

Mehmetçik'in Çanakkale'de kazandığı destansı zafer, belki de çok kısa sürecek bu büyük savaşın ömrünü dört yıla çıkarmıştır. Boğazları ele geçiremedikleri için İtilaf Devletleri'nden ekonomik yardım alamayan Rus Çarlığı devrilmiş; yeni bir rejime geçen Rusya, sonucu beklemeksizin savaştan ayrılmıştır.

Çanakkale Cephesi'nde kazanılan zaferin en büyük etkisi ise Mehmetçik için manevi yönden olmuştur. 1912-1913 yıllarındaki Balkan Savaşı'ndan büyük bir yenilgiyle çıkan Türk Ordusu, bu savaşta yıpranan manevi gücünü, Çanakkale Zaferi ile yeniden kazanmıştır. Çanakkale ruhu, Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasında en etkin güçlerden biri olmuştur.

Bu eserde Çanakkale Cephesi ele alınmaktadır.

Metindeki Karakterler: Amiral Robeck, General Hamilton, Albay Sedler, Tabya Komutanı Hilmi Bey, Niğdeli Ali, Koca Seyit, Ordu Komutanı Liman Van Sanders, Miralay Kazım Bey, Sait Paşa, Sami Bey, Yarbay Mustafa Kemal, Onbaşı Hasan Oğlu Fuat, Yarbay Cemil Bey, Enver Paşa, Veysel, General Ian Hamilton, Amiral Wemyss, Yarbay Nikolai, Albay Selahattin Bey, General Braitwaite, Komodor Roger Reyes, Çorumlu Sami, Bilecikli Hamza, Ezineli Yahya Çavuş, İbrahim Hayrettin, Yarbay Mehmet Şefik, General Carruthers, Teğmen Rıza Salih, Maydoslu Hüseyin, Lord Kithchener, Hafız Üsteğmen, Düzceli Mustafa, Fevzi Bey, Binbaşı Pirigge, General Birdwood, Galip Bey.

Açık Karakterler: Açık karakterler olarak, General Liman Von Sanders, Seyit Onbaşı, Yarbay Cemil Bey ve Yarbay Mustafa Kemal öne çıksa da bu kişilerin kişisel özelliklerinden çok yaptıkları görevler bakımından karakterleri ele alınmıştır.

Kapalı Karakterler: Amiral Robeck, General Hamilton, Albay Sedler, Tabya Komutanı Hilmi Bey, Niğdeli Ali, Miralay Kazım Bey, Sait Paşa, Sami Bey, Onbaşı Hasan Oğlu Fuat, Enver Paşa, Veysel, General Ian Hamilton, Amiral Wemyss, Yarbay Nikolai, Albay Selahattin Bey, General Braitwaite, Komodor Roger Reyes, Çorumlu

Sami, Bilecikli Hamza, Ezineli Yahya Çavuş, İbrahim Hayrettin, Yarbay Mehmet Şefik, General Carruthers, Teğmen Rıza Salih, Maydoslu Hüseyin, Lord Kithchener, Hafız Üsteğmen, Düzceli Mustafa, Fevzi Bey, Binbaşı Pirigge, General Birdwood, Galip Bey

Karakter Eğitimi Açısından Verilenler:

Kitapta Mehmetçik'in genel karakteri şu ifadeler ile ele alınmaktadır:

“Rumeli Mecidiyenin kahramanları da tetikteydi. Birleşik Donanma'nın batmaz zannedilen çelik zırhlı canavarlarını Boğaz'ın derinliklerine gömmek için sabırsızlanıyorlardı. Ateş emri geciktikçe, sabırsızlıkları da artıyordu. Önlerinde siper olarak kum torbalarından başka bir şey yoktu. Onlar da daha fazlasına ihtiyaç duymuyorlardı ki... Sarsılmaz iman kuvvetiyle çelikleşen göğüslerinden her biri, zaten başlı başına birer siperdi. Hem de bütün vatan için... Bütün millet için, din için birer siper.” (Ünal, 2017b: 18) ve *“Rumeli meci diye tabyasında toplar, öğleden beri hiç susmuyordu. Boğaz'dan fırlatılan top mermileri çevreye düşüyor ama tabya isabet almıyordu. Bu gerçekten mucize gibi bir şeydi. Askerler kendilerini mahfaza ettiğine yürekten inanarak Allah'a şükreliyorlardı. Bu inançla, çevrelerini saran ateş çemberine hiç aldırıyorlardı. O top mermilerinden biri de üzerlerine düşer diye bir korkunun zerresini duymuyorlardı...”* (Ünal, 2017b: 21) ifadeleri ile Mehmetçik'teki vatan sevgisi ve iman gücünden bahsedilmektedir

Savaşta oldukça önemli bir yeri olan Seyit Onbaşı ile ilgili şu ifadelere yer verilerek hem cesur ve yiğitliği aktarılmakta hem de vatan sevgisi vurgulanmaktadır:

“Evet, nabzı atıyordu Seyit'in. Yiğitliğiyle, cesaretiyle, kuvvetiyle komutanlarının ve arkadaşlarının takdirini kazanan Havranlı Koca Seyit yaşıyordu” (Ünal, 2017b: 24). Seyit Onbaşı'nın kendi ağzından aktarılan sözlerle de inancına vurgu yapılmaktadır *“Rahmeti merhameti sonsuz Rabbim; vatanımızı muhafaza eyle. Milletimize yardım et. Seyit kuluna; vatani, milleti için çıkar bir yol göster. Kutsal topraklarımıza göz diken şu kâfirler karşısında beni çaresiz bırakma Allah'ım”* (Ünal, 2017b: 27).

Alman olan General Liman Von Sanders gayet başarılı bir komutandır. Savaş için bir ordu kurulmuştur. Bu ordunun başına ise Alman General Sanders getirilmiştir.

Sanders Mehmetçiğin özelliklerini birebir kendi görmüştür ve Mehmetçiğin özelliklerini aşağıda verilen şu cümlelerle anlatmıştır.

Kitapta General Liman Van Sanders'in ağzından aktarılan şu sözlerle Türk askerinin fedakârlığı aktarılmaktadır: “*Bunca yıllık askerlik hayatımda, böyle bir manzarayla ilk defa karşılaşıyorum. Erlerin çoğunda doğru dürüst kıyafet ve teçhizat yoktu. Bazıları palaska ve tüfek kayışı niyetine, ekleme iplerden yaptıkları uyduruk bağlar kullanıyorlardı. Yanımdakilere dedim ki; şu askerleri fedakârlığına, dünyanın hiçbir ordusunda tanık olamazsınız. Mesela Alman askerleri... Böylesine bir yoksunluk karşısında adım attıramayız onlara. Eksikleri tamamlanmadıkça, değil savaşmak, eğitime bile çıkmazlar.*” (Ünal, 2017b: 38). Hatta Türk askerinin yiğitliği, cesareti, fedakârlığı, kahramanlığı ve vatanseverliği doğrudan General Liman Van Sanders'in ağzından aktarılarak vurgulanmaktadır: “*Şimdi son olarak şunu söylemek istiyorum: Bizim onlara göre en büyük avantajımız nedir, biliyor musunuz? Türk askerinin niteliği... Onların ordusu yarı yarıya, çok değişik ülkelerden gelen toplama askerlerle oluşturulmuş. Şunu yüzde yüz inanarak söylüyorum ki; Türk askerinin yiğitliği, cesareti, fedakârlığı, kahramanlığı, vatanseverliği dünyanın başka hiçbir askerinde yoktur. Hele hele bu savaştaki itilaf ordusunun, müstemleke ülkelerden toplayarak bir araya getirdiği askerlerde hiç yoktur.*” (Ünal, 2017b: 84).

“*Öyle bir orduya komuta ediyorum ki, Çanakkale Savaşı aleyhimize sonuçlanırsa, bunun en büyük sorumlusu, suçlusu ben olurum. Zira bu kahraman askerler yenilmişse, ancak sevk ve idaredeki hatalardan dolayı yenilmiştir. Türk ve Alman subaylarına duyduğum güvenden hiç kuşkun olmasın. Ama bu Türk askerlerine duyduğum güvenin yanında pek zayıf kalıyor.*” (Ünal, 2017b: 161).

Sanders'in yukarıdaki paragrafta verilen cümlede geçen Türk askeri için söylediği sözde; Türk askerinin yenilmesi durumunda sorumlusu olarak kendini görmesi de çok manidardır. Buradan da Türk askerinin son derece güvenilir olduğu anlaşılmaktadır.

Türk askerinin, daha on üç, on dört yaşında olan bu kahramanların, her şeyini bırakıp vatan için cepheye koşmaları, vatani için canlarını feda etmeleri, onların nasıl yiğit birer asker olduklarının kanıtıdır.

Van Sanders'in dediği gibi; Mehmetçiğin kıyafetlerinin olmaması, teçhizatlarının olmaması, tüfeklerini taşıyacak kayışın yokluğu, onun yerine buldukları iple tüfeklerini taşımaları, onların vatan için yaptıkları fedakârlığın da ötesinde bir durumdur. Sanders'in bu orduyu kendi milletinin askerinden üstün görmesi, “bizim askerlerimiz olsa kollarını kıpırdatmazlar bu durumda” diyerek göstermiş olduğu Türk askerine olan güveni takdire şayandır. Türk milletinin üstünlüğünü başka milletin komutanından duymak da millet olarak bizi gururlandırmıştır.

Kitapta Piyade Eri David mektubunda “*Türk askerleri bize anlatıldığı gibi korkak ve eğitimsiz değiller. Tam tersine, her biri son derece cesur, yiğit ve usta bir savaşçı. Vatanlarını canlarından çok sevdiklerini çabuk anladık. Ülkelerini savunmak için, makineli tüfek ateşine göğüslerini açıp koşuyorlar. Bir başka husus da Türklerin subayları da erleri gibi birer gerçek kahraman... Her hücumda erleriyle birlikte, çoğu zaman erlerinin önünde katılıyorlar. Bizim tarafta ise durum çok farklı. Generaller, Ege Denizi'ndeki adalarda, savaşın birer seyircisi durumundalar. Birlik komutanlarımızda, kumanda görevlerini cephe gerisinde yapmaya çalışıyorlar.*” Yazmakta olan bu ifadeler ile Türk askerinin vatanseverliği vurgulanarak, vatan sevgisi çocuklara aktarılmaktadır (Ünal, 2017b: 159-160).

Çocuklarımıza karakterleri açısından verilecek en önemli mesaj; şu anki buldukları duruma şükretmeleri ve Mehmetçiği örnek alarak onlar gibi güvenilir, çalışkan, gayretli, azimli, fedakâr ve vatansever birer asker olarak adlarını tüm dünyaya duyurmaları gerektiğidir. Çocuklar hedeflerini gerçekleştirme, iyi ve kötüyü ayırt etme, güvenilir ve mert olma gibi gelişimine katkı sağlayacak olguları öğrenmeleri de hedeflenmiştir.

Kitapta Yarbay Mustafa Kemal için söylenen övgü dolu sözler de hem Atatürk'ün eşsiz karakterini anlatmakta hem de çocuklara vatan sevgisi aşılamaktadır:

Sait Paşa: “*Sadece ilk intiba üzere yanlış bir şey söylemek istemem Paşam. Ancak şunu diyebilirim ki, son derece zeki, meziyetli, kabiliyetli birine benziyor. İlk konuşmamız neticesinde, istikbalinin pek parlak olduğunu düşündüm.*”

General Liman Van Sanders: “*Daha evvel savaşta görev almak için gösterdiği gayret dikkatimi çekmişti. Sofya’da askeri ataşe iken, oradaki rahatlığını tepip de cepheye koşmak için ısrarcı olan bu vatansever subayı merak etmiştim.*” (Ünal, 2017b: 45).

Sait Paşa ve Alman General Van Sanders’in bahsettiği kişi kahramanlığın, cesaretin, disiplinin, zekânın, gayretin, idealistliğin, ön görü yetisinin, yöneticiliğın, en üst düzeyde olduğu Mustafa Kemal Atatürk’tür.

Çocukların karakter gelişiminde en etkili olacak kişi hala varlığını sürdüren ve çocuklarımıza örnek olmaya devam eden atamızdır. Ondan alacakları özellikler karakter eğitimi açısından önemlidir. Atamızın özellikleri ile yetişen bir nesil zaten her şeyi halletmiş demektir. “*Yurtta Sulh Dünyada Sulh*” sözüyle Ulu Önderimiz Atamızı sevgi ve rahmetle anıyoruz. Onun izinde yürüyen gençler olarak bu vatani asla bırakmayacağız. Vatansever olmayı bizlere en güzel şekilde kanıtlamış ve sadece bizim değil tüm dünyanın onayını almış olan Atamıza sevgi ve minnetle.

Sıhhiye eri Yusuf; şehit Veysel’in şiirini tamamlayan kendisine ait dörtlükle vatan sevgisinin büyüklüğünü anlatan dizeler:

“Cennet yurdun elli beş bin Mehmet’i

Göğsünde söndürüp onca şiddeti

Nur-ı şehadetle boğdu zulmeti

Ağılar bal oldu Gelibolu’da”

Bu dizelerden de anlaşılacağı üzere kahraman askerlerimizin şairlik yönü de bulunmaktadır. Çocuklarımızın edebiyat ve şiir yönlerinin gelişmesinde kahramanlarımızın yazdığı bu şiirler örnek olmuştur. Tabii ki en büyük katkıları vatan sevgisidir.

3.3.15. Son Kale Medine / Hicaz Cephesi'nin İncelenmesi

SON KALE MEDİNE / HİCAZ CEPHESİ

Yazar: İbrahim Ünsal

Yayınevi: Genç Hayat

Çizer: Suat Karadağ

Baskı Yeri-Tarihi: Ankara-2016

Sayfa Sayısı: 181

Medine savunması, Türk askeri, sayıca kendisinden katbekat üstün düşman kuvvetleri karşısında şanlı bir savunma savaşı vermiştir. Adeta gedik vermeyen çok katı bir kuşatma ile daracık bir alana sıkıştırılan birliklerimizin dış dünya ile irtibatı tamamen kesilmiştir. Halkla birlikte şehre hapis olunan orduya, en küçük bir takviye imkânı bırakılmamıştır.

Savaş süresince her muharebede biraz daha artan güçler arasındaki müthiş orantısızlığa karşın, Türk askeri -tarih boyunca defalarca yaptığı gibi- cesaretini, yiğitliğini, kahramanlığını, fedakârlığını, dayanıklılığını, vatanseverliğini bir kez daha ispat ederek bütün dünyanın takdirini bir defa daha kazanma başarısını göstermiştir. Eserde bu başarının hikâyesi ve kutsal topraklarımızı korumak için verilen mücadeleye anlatılmaktadır.

Metindeki Karakterler: Cemil, Celal, Rüştienin Müdürü, Kâşif Naci, Ermenek Kadısı, Ayşe Hanım, Şerif Hüseyin, Ali, Faysal, Basri Paşa, Galip Paşa, Cemal Paşa, Fahrettin Paşa, Lawrence, Binbaşı Emin Bey, Binbaşı Nuri Bey, Teğmen Esat, Teğmen Sait, Şifre Zabiti İdris Behiç, Yarbay Recai Bey.

Açık Karakterler: Açık karakterler olarak Celal, Cemil ve Fahrettin Paşa isimlerini sayabiliriz ancak Medine müdafaasını anlatan bu eserin ana ve açık karakteri Fahrettin Paşa'dır.

Kapalı Karakterler: Rüştienin Müdürü, Kâşif Naci, Ermenek Kadısı, Ayşe Hanım, Şerif Hüseyin, Ali, Faysal, Basri Paşa, Galip Paşa, Cemal Paşa, Lawrence, Binbaşı Emin Bey, Binbaşı Nuri Bey, Teğmen Esat, Teğmen Sait, Şifre Zabiti İdris Behiç, Yarbay Recai Bey.

Kitapta açık karakterler Celal ve Cemil için Rüştieye müdürü şu ifadelerde bulunmaktadır. *“Evet, aslında bütün güzel hasletlerinizle birbirinize pek benzeşiyorsunuz. İkinizde çalışkansınız, her işte başarılısınız. İkinizde temiz yüreklisiniz, birbirinizden başka kimse için kötülük düşünmezsiniz. Hatta ben aranızdaki düşmanca çekişmeleri de hiç tabii bulmuyorum. Bana öyle geliyor ki; böyle görünmek, birbirinize karşı böyle düşmanca davranmak sizin için sanki mecburiyet haline gelmiş. Yoksa size kalsa, akraba olmaktan başka pekiyi de iki arkadaş olursunuz. Sonra, ikiniz de cesur, gözü pek, bileği gibi yüreği de kuvvetli gençlersiniz.*

Sonra ikiniz de dürüstsünüz, yalansızsiniz, mertsiniz. Sonra ikiniz de yardımseversiniz, cömertsiniz; iki meteliğiniz olsa birini ihtiyacı olana verirsiniz. Birinin başı sıkışsa, onun imdadına yetişmek yarışına tutuşursunuz” (Ünsal, 2016k: 17).

Celal ve Cemil amcaoğullarıdır. İkisi de rüştiyede okumaktadır. Aynı zamanda kültürlü ve eğitilmiş de olup vatani için savaşmaya hazır birer askerlerdir.

Celal ile Cemil, Fahrettin Paşa'nın gözüne girmeyi başarmışlardır. *“Asillerle girişilen çatışma öncesinde, emre aykırı olmasa bile emir dışı gerçekleştirdikleri eylemden dolayı, makinalı tüfekleri tahrip etmek yerine silahları kullanıma hazır halde bıraktıkları için...”* (Ünsal, 2016k: 89). Savaş sırasında öngörü kapasitelerinin yüksek olmasından dolayı emir dışına çıkarak önemli bir görevi yerine getirmişlerdir.

“Henüz terfi etmeniz pek erkendir; lakin ben böyle, şimdi münasip gördüm. Çavuşluk rütbelerinizi yarın sabah içtimanda Bölük Komutanı'nız takacak... Fahrettin Paşa, Kalem Zabitine sordu: “Bu yiğitlerin üstün hizmet takdirnameleri” hazır değil mi Mülazım?” (Ünsal, 2016k: 90). Gösterdikleri başarının ardından Fahrettin Paşa tarafından ödüllendirilmişlerdir. Komutanları tarafından ödüllendirilmek Celal ile Cemal'i çok sevindirmiştir. Bu yiğit, cesur kahramanların gösterdiği yüreklilik, Paşaları tarafından onurlandırılmaları çocuklarımızın karakterlerinin olumlu yönde gelişmesi açısından örnek olmuştur.

“Bedevi silahlarının menziline girer girmez; amcasının oğluyla aynı kaderi paylaştı. O da birkaç kurşuna birden hedef olarak mübarek topraklarda kendisine ebedi bir yer buldu. Ancak o, kelime-i şahadet getirebilecek kadar son nefesini bekletmeyi başardı... Kısacık bir cümle ile mırıldanmayı başarabildi: “Vatan ya.. şa.. sın!..” (Ünsal, 2016k: 170). Celal ile Cemal'in kaderleri aynı oldu ve vatan için gözlerini kırpmadan canlarını feda ettiler.

Çocuklarımıza kazandırılmak istenen zeki olma, yiğitlik, inançlı olma, vatan sevgisi ve vatan için her şeyi göze alma gibi kazanımlar; Celal ile Cemal'in karakter özellikleri üzerinden verilmiştir.

Fahrettin Paşa için Kâşif Naci ise; *“Fahrettin Paşa'yı benim kadar kimse tanıyamaz. Tebessüm ederken bile nasıl da dalıp dalıp gittiğini görmekten başka nice kederli olduğunu da hissedebiliyorum. Canından aziz bildiği Medine bunca*

tehlikedeyken böyle rahat görünmeye gayret etmesi hiç de hayra alamet değil” ifadesi ile vatan sevgisini vurgulamaktadır (Ünsal, 2016k: 144).

Kitapta Fahrettin Paşa'nın duygusallığına, *“Paşa, Sevgili Peygamber'inin ismini andığı lahzada, duygusallığın çocuksu merhalesine geçmiş gibiydi. Son cümlesi, ağlamaya meyilli bir çocuğun sesince titreyerek yarım kaldı. Kendini bildiğinden beri yanaklarını hiç kurulamamış olan Fahrettin Paşa, bembeyaz mendiliyle – gözlüğüünün ardından- gözlerinde biriken yaşları sildi.”* (Ünsal, 2016k: 160) ve korkusuzluğuna *“Ben Muhammediyim, Türk'üm, askerim. Tefahürü sevmem; fakat mecbur bıraktığınız için söylüyorum: Osmanlı Tarihi'nin çok iyi tanıdığı ve dahi tanıttığı 'Bali Bey' oğullarıdanım. Bunun da manası şudur ki, asla can korkusu taşıyorum. Bu sebeple benim için güya şahsıma verdiğiniz teminatın hiçbir kıymeti yoktur”* ifadeleriyle vurgu yapılmaktadır (Ünsal, 2016k: 161).

Fahrettin Paşa, Hicaz cephesinde başarılı olmak için elinden geleni yapan kahraman bir vatanseverdir. Fahrettin Paşa'nın korkusuz oluşu, duygusallığı ve vatan sevgisi yukarıda verilen cümlelerle çocuklara aktarılmıştır. Çocukların, Fahrettin Paşa gibi cesur, yiğit ve vatansever, vatani ve milleti için şehadet şerbetini içmeye hazır birer kahraman olabilmeleri hedeflenmiştir. Aynı zamanda kutsal topraklarımızın önemi ve inançlı bir millet olarak; kutsal topraklarımızın kahramanlarımızın gösterdiği titizlikle korunması gerekliliği çocuklara aşılanmıştır.

3.3.16. Bir Millet Tek Yürek / Yenikapi Cephesi'nin İncelenmesi

BİR MİLLET TE YÜREK / YENİKAPI CEPHESİ

Yazar: İbrahim Ünsal

Yayınevi: Genç Hayat

Çizer: Suat Karadağ

Baskı Yeri-Tarihi: Ankara-2017

Sayfa Sayısı: 159

15-16 Temmuz 2016'da büyük bir tehlikeyi, doğasındaki esaret, yiğitlik, kahramanlık ve vatanseverlikle atlatmasını bilen milletimiz; korkunç bir gerçeğin idrakine varmıştı. Emperyalist dış güçlerin de desteğini alarak vatanımızın ve milletimizin mukaddes varlığına saldıran iç düşmanlarla savaş daha uzun bir süre devam edecekti. Bunun için de milli birlik ve beraberliğe her zamankinden daha fazla ihtiyaç vardı. Bu zorlu savaşı zaferle sona erdirebilmek için, yaklaşık bir asırdır, gittikçe uzaklaştığımız Çanakkale ruhuna, Kurtuluş Savaşı ruhuna ihtiyaç vardır. Aziz milletimiz, işte bu ruhu yeniden sahiplendiğini, İstanbul Yenikapı'daki tarihi mitingle, dost düşman herkese gösterdi. Tıpkı Birinci Dünya Savaşı'ndan hemen sonra İzmir'in Yunanlılar tarafından işgal edilmesi üzerine Sultanahmet'te gösterdiği gibi.

Kitapta 15 Temmuz 2016 darbe girişimi ve kahramanlar ile kurtuluşu anlatılmaktadır.

Metindeki karakterler; Mustafa, Süleyman, İlker, Soner, Adile Hanım, Tuncay, Sedat, Tümgeneral Zekai Aksakallı, Albay Fatih Yarımbaş, Zeynep, Serhat, İhsan, Astsubay Ömer Halisdemir, Semih Terzi, Kemal ve Şükrü.

Açık Karakterler: İlker, Soner, Tümgeneral Zekai Aksakallı, Astsubay Ömer Halisdemir.

Kapalı Karakterler: Mustafa, Süleyman, Adile Hanım, Tuncay, Sedat, Albay Fatih Yarımbaş, Zeynep, Serhat, İhsan, Semih Terzi, Kemal ve Şükrü

Kitapta genel olarak vatan sevgisine vurgu yapılmaktadır. “*Vermeyeceğiz, elbette vermeyeceğiz. Birer kolumuzu vermişiz, Çanakkale’yi geçilmez kılmak için. Vatan için diğer kollarımız da feda olsun, Süleyman! Kolumuz, bacağımız da ne ki, Mustafa... Canımız feda olsun vatanımıza, canımız feda olsun!*” ifadeleri ile vatan sevgisi ön plana çıkartılmaktadır (Ünal, 2017c: 12).

15 Temmuz’un ölümsüz kahramanlarından Ömer Halisdemir’e kitapta geniş yer verilmiştir. Genel olarak şu özellikleri vurgulanmış ve vatan sevgisi ile bu özelliklerin bağlantısı verilmiştir:

Başarılı ve İtaatkâr: “*Ömer Halisdemir, Türk Silahlı Kuvvetleri’ne astsubay olarak katılmıştı. Yurt içinde ve yurt dışında kendisine verilen her görevi üstün*

başarılarla tamamlamıştı. Her bir görevinde, komutanları tarafından çok sevilmişti.” (Ünal, 2017c: 58).

Tam bir asker olarak doğmuş olan kahraman Ömer, vatanı için astsubaylık görevini büyük bir onurla üstlenmiştir. Başarısı, çalışkanlığı her zaman takdir görmüştür. Komutanları tarafından çok sevilmesi onun yiğit ve kahraman bir o kadar da başarılı bir astsubay olduğunun göstergesidir.

“Tümgeneral Zekai Aksakallının emri, net ve kesin oldu: “Sana vatanımız ve milletimiz adına tarihi bir görev veriyorum Ömer Başçavuş: Hain ve isyancı Semih Terzi’yi Karargâha girmeden öldür.” (Ünal, 2017c: 62).

İtaatkâr olması, komutanının emriyle gözünü bile kırpmadan ölüme yürüyerek Semih Terzi’yi vatan için öldürmesi vatanseverliğinin en büyük göstergesidir.

Başarılı olma, başarının arkasında yatan çalışkanlık gibi özellikler çocuklara verilmeye çalışılmıştır. Bunu yanı sıra; emre itaat, verilen görevin anında yerine getirilmesinin hayatı ve vatanı kurtaracağına önemi vurgulanmıştır. Semih Terzi de belki emre itaat etmiştir ama o emrin arkasında vatan satılacaksa itaatkâr olmak işe yaramayacaktır. Bu nedenle; her zaman iyi, doğru ve vatan için itaatkârlık söz konusu olmalıdır. Çocuklara iyi ve doğru olanın yanında olunacaksa itaat etmelerinin doğru olacağı duygusunu kazandırmak hedeflenmiştir.

Zeki: *“Ömer Halisdemir, son derece zeki olmaktan başka, sezgileri de çok güçlü bir askerdi. Komutanının saniyelere sığdırmaya çalışarak söylediklerinden anladı ki, ülkede bir darbe girişimi olmakta...”* (Ünal, 2017c: 61).

Ömer Halisdemir’in zeki ve hislerinin kuvvetli olması, ülkede oluşabilecek karışıklığı sezinlemesi, onun görevini yerine getirmede tereddüt yaşamamasını sağlamıştır.

Öngörebilme kabiliyetinin, görevde çok çalışma, başarılı olma, stratejiler belirleme gibi yeteneklerden geldiği düşünülerek çocukların başarı kavramının arkasındaki durumlar kavratılmaya çalışılmıştır.

Yiğit: *“Biliyorsun, Ömer; bu işin sonunda şehadet var.” “Ama daha cümlesi biter bitmez, kendisi de bu hatırlatmanın gereksizliğini anımsamış olmalı ki,*

Yiğitliğinden, kahramanlığından, vatanseverliğinden zerrece kuşku duymadığı Ömer Halisdemir'den helallik diledi. Hakkını helal et evladım. (Zekai Aksakallı) helalligi verirken kullanılan üsluptaki kararlılık; bu yiğit yürekli Türk askerinin, şehitlik emrine seve seve uyacağıının bildirimidir oldu: “Emredersiniz Komutanım” (Ünal, 2017c: 62).

Öyle yiğit ve kahraman bir askerdir ki vatani için canını feda etmeye, vatanını koruyup kurtarmaya ant içmiştir.

Çocuklara yiğitlik, kahramanlık, cesur olma gibi duygular kazandırılmaya çalışılmıştır.

Vatansever: *“İşte geliyor, hainlerin bu cephedeki çibanbaşı. Gel bakalım, darbeci general... Gel de hesaplaşalım. Ben; aziz vatanımın bölünmez bütünlüğü, aziz milletimizin hür idaresi için; Cumhuriyet ve demokrasi için hesap soracağım. Sen, hesap vereceksin. Mutlaka vereceksin de bakalım nasıl? Bakalım ne söyleyeceksin de neticesi ne olacak? Aslında söyleyeceklerin bir hükmü olacağını da sanmıyorum. Zira belli ki sen beynini bir başkasına, hain bir üst akılla rehin bırakmışsın. O halde ikimiz de hazır olalım, asi general... Ben, şehit olmaya zaten hazırım, sen de ölmeye hazır ol, hain herif!” (Ünal, 2017c: 65). “Yiğitler yiğidi, büyük kahraman, vatansever asker Ömer Halisdemir; son nefesine ancak iki sözcük sığdırabildi: Vatan Sağ olsun!” (Ünal, 2017c: 68).*

Ömer Halisdemir, vatanını hainlere bırakmamak için canından vazgeçerek şehitlik mertebesine ulaşmış kahraman bir askerdir. Çocuklara, vatanseverlik duygusu yukarıdaki cümlelerle kazandırılmaya çalışılmıştır.

Kitapta halkın davranışları üzerinden de vatan sevgisi vurgulanmıştır. Bunlar şu şekildedir:

“Darbecilerin tanklarına, toplarına, zırhlı araçlarına karşı halkın tek silahı; vatan sevgisiyle dolu yüreğindeki manevi kuvvetti. O kuvvetle silahların karşısına dikilenler, artık zırhlı araçların önüne dikilmekle de yetinmeyip, tankların üstüne çıkmaya başlamışlardı... Topluca direniyoruz, kardeşim. Darbecilerin her saldırısında çok sayıda kayıp veriyoruz. Zaman zaman geri çekilir gibi yapıyoruz ama asla dağılmıyoruz. Her saldırıdan sonra birbirimize daha da kenetlenerek, hainlere karşı saflarımızı daha da sağlamlaştırıyoruz. Burada da durum farklı değil. Hatta sanırım,

biz size göre birkaç adım daha ilerdeyiz. Canımızdan can veriyoruz ama hainlerin tanklarına geçit vermiyoruz” (Ünal, 2017c: 83).

Vatanı ve bayrağını bırakmayan kahraman halkımız da o gece sınır tanımadan tankların önüne yatıp ve üzerlerine çıkarak karışıklığı durdurmaya çalışmıştır. Çocuklara birlikteliğin önemi ve Türk milletinin vatanseverliği ve vatani ne olursa olsun satmamaları ve sahip çıkmaları duyguları kazandırılmaya çalışılmıştır.

Kitapta halkın davranışları üzerinden de korkusuzluğu vurgulanmıştır. Bunlar şu şekildedir:

“Namluların ucundayken verilen bu karşılık, korkusuzluğun inanılması güç bir örneğiydi: Bana bak, subay bozuntusu!.. Siyasetçilerin yanlışlarını da doğrularını da değerlendirecek olan millettir. İşte şimdi sizin katletmeye çalıştığınız demokrasi de odur ki; neyin yanlış, neyin doğru olduğuna millet karar verir. Kendisini yönetecek olanları da yine milletin kendisi seçer. Şu anda milletin tercihi olan iktidar işbaşındadır. Milletimiz adına karar verecek olan yegâne güç de bugünkü iktidardır. Bu ülkede neyin, nasıl olacağına siz karar veremezsiniz. Senin gibilerin dizginlerini elinde bulunduran Amerika’daki o meczup da karar veremez” (Ünal, 2017c: 108).

Milletimizin korkusuzca vatanını savunması, hain komutanlara cesur şekilde cevap vermesi, milletimizin üstünlüğünü, bulunmaz bir millet olduğunu, bir kez daha kenetlenerek tüm dünyaya kanıtlamıştır. Nene Hatunların, Fatma Teğmenlerin, Seyit Onbaşlıların, Ulubatlı Hasanların, daha isimleri sayılmaya yetmeyecek kahramanlarımızın bin bir güçlkle koruduğu bu vatan Ömer Halisdemirler gibi kahraman Türk milleti sayesinde hala ayakta ve ayakta kalmaya devam edecektir.

Şehit kahramanlarımızın kanlarıyla renk alan şanlı bayrağımızı yere indirtmeden vatanımızda dalgalandırmalıyız. Vatanımıza ve milletimize sahip çıkmalıyız. Başka devletlerin boyunduruğu altına girmeden hür bir şekilde vatanımızda yaşamalıyız.

Özgürlük, korkusuz olma, millet için bir olma, cesaretli olma, vatani koruma, bayrağımıza sahip çıkma, vatani millete bu vatani insanı olarak ihanet etmeme, vatansever olma gibi kavramlar yeni nesillere öğretilmeye çalışılarak, kahraman bir nesil yetiştirmek hedeflenmiştir.

SONUÇ

Bu çalışmada karakter eğitimi açısından İbrahim Ünsal'ın tarihi romanlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda İbrahim Ünsal'ın Bizim Kahramanlarımız serisi olan; Plevne Kahramanı Gazi Osman Paşa, Korkusuz Savaşçı Battal Gazi, Antep Şehidi Şahin Bey, Yürekli Kadın Nene Hatun, Çanakkale Yiğidi Seyit Onbaşı, Fethin Sancaktarı Ulubatlı Hasan, Dağların Kartalı Gökçen Efe, Denizlerin Hâkimi Turgut Reis, Gazi Kadın Fatma Teğmen, Selçuklunun Kılıcı Kılıçaslan. Cepheden Cepheye serisi olan: Yemen Cephesi/Çöl Sancısı, Sarı Kamış Buz Kesiyor/Doğu Cephesi Ölümsüz Şehitler / Çanakkale Cephesi'nin İncelenmesi, Son Kale Medine / Hicaz Cephesi'nin Değerlendirilmesi ve Bir Millet Tek Yürek / Yenikapı Cephesi eserleri toplamda on altı kitap ele alınarak incelenmiştir.

Plevne Kahramanı Gazi Osman Paşa isimli tarihi romanda Gazi Osman Paşa üzerinden çocuklara karakterin önemi anlatılmıştır. Kitapta genel olarak Gazi Osman Paşa'nın zeki, fedakâr, duygusal oluşu üzerinde durulmuştur. Bu özellikler çocuklara “*Osman Paşa sadece kahraman bir komutan değil, aynı zamanda muazzam öngörü yeteneği ve üstün zekâsıyla askeri bir dâhiydi.*” (Ünsal, 2016a: 52) örneğinde olduğu gibi doğrudan iletilmiştir.

Korkusuz Savaşçı Battal Gazi isimli tarihi romanda Battal Gazi üzerinden çocuklara karakterin önemi anlatılmıştır. Kitapta genel olarak Battal Gazi'nin bilgili, güçlü, zeki, yiğit, korkusuz, gururlu, saygılı oluşu üzerinde durulmuştur. Bu özellikler çocuklara “*Evet yiğitti, korkusuzdu, gözü pekti ama aynı zamanda da olabildiğince kıvrak zekâlydi*” (Ünal, 2016b: 66) örneğinde olduğu gibi doğrudan iletilmiştir.

Antep Şehidi Şahin Bey isimli tarihi romanda Şahin Bey üzerinden çocuklara karakterin önemi anlatılmıştır. Kitapta genel olarak Şahin Bey'in zeki, yetenekli, güçlü, güvenilir, fedakâr, vatansever, mütevazı, mahcup, sevecen, serinkanlı oluşu üzerinde durulmuştur. Bu özellikler çocuklara “*Üstelik yaşının üstünde bir güç ve cesarete sahipti*” (Ünal, 2016c: 19) örneğinde olduğu gibi doğrudan iletilmiş gibi “*Ben er değil miyim? Ben Türk değil miyim ki vatanım tehlikedeyken senin dizinin dibinde oturayım? Ben Müslüman değil miyim ki dinim benden cihat beklerken, ben*

senin gözyaşlarına sığınayım?” (Ünal, 2016c: 22) örneğinde olduğu gibi dolaylı yoldan da iletilmiştir.

Yürekli Kadın Nene Hatun isimli tarihi romanda Nene Hatun üzerinden çocuklara karakterin önemi anlatılmıştır. Kitapta genel olarak Nene Hatun’un güzel, zeki, akıllı, çalışkan, yürekli, vatansever, kararlı ve yiğit oluşu üzerinde durulmuştur. Bu özellikler çocuklara *“Hele aralarına biri vardı ki... Savaş meydanları böyle bir cesur, böyle bir yiğit kadın kahramanı kaç kez görmüş olabilirdi ki...”* *“Nene Hatun’du bu yiğitler yiğidi kahraman Türk kadını...”* (Ünal, 2016d: 126) örneğinde olduğu gibi doğrudan iletilmiştir.

Çanakkale Yiğidi Seyit Onbaşı isimli tarihi romanda Seyit Onbaşı üzerinden çocuklara karakterin önemi anlatılmıştır. Kitapta genel olarak Seyit Onbaşı’nın mert, yiğit, güçlü, fedakâr, inançlı, alçak gönüllü ve vatansever olduğu üzerinde durulmuştur. Bu özellikler çocuklara *“Evet bir ağa oğlu değildi Seyit. Varlıklı da değildi ailesi. Ama yiğit, mert ve çok iyi bir gençti. O güne dek, kimseyi kırıp gücendirdiği görülmemiştii köyde. Sevgisinde cömert, davranışlarında hep ölçülüydü. Büyüğüne saygıda asla kusur etmezdi. Herkes de böyle bilir böyle tanırdı Seyit’i...”* (Ünal, 2018: 41) örneğinde olduğu gibi doğrudan iletilmiştir.

Fethin Sancaktarı Ulubatlı Hasan isimli tarihi romanda Ulubatlı Hasan üzerinden çocuklara karakterin önemi anlatılmıştır. Kitapta genel olarak Ulubatlı Hasan’ın kuvvetli, cesur, yiğit, doğru bir insan oluşu üzerinde durulmuştur. Bu özellikler çocuklara *“Kuvvet, hız, yetenek, zekâ, cesaret gerektiren her alanda Hasan; yenilmez, geçilmez, bükülmez bir yiğit olmuştu”* (Ünal, 2017a: 42) örneğinde olduğu gibi doğrudan iletilmiştir.

Dağların Kartalı Gökçen Efe isimli tarihi romanda Gökçen Efe üzerinden çocuklara karakterin önemi anlatılmıştır. Kitapta genel olarak Gökçen Efe’nin yiğit, vatansever, güçlü, korkusuz, tedbirli, akıllı, dindar, mütevazı ve lider oluşu üzerinde durulmuştur. Bu özellikler çocuklara *“Gökçen Efe, bir liderde olması gereken bütün özelliklere sahipti. Bunların arasında, olabildiğince sakin ve mantıklı düşünmek de vardı.”* (Ünal, 2016e: 142) örneğinde olduğu gibi doğrudan iletilmiştir.

Gazi Kadın Fatma Teğmen isimli tarihi romanda Kara Fatma üzerinden çocuklara karakterin önemi anlatılmıştır. Kitapta genel olarak Kara Fatma'nın kararlı, vatansever, korkusuz, cesur, hazır cevap, kahraman ve inançlı oluşu üzerinde durulmuştur. Bu özellikler çocuklara “*Hızır Reis, Turgut Reis'in nasıl korkusuz, mert, zeki ve yetenekli bir denizci olduğunu çok evvelden duymuştu...*” (Ünal, 2016f: 34) örneğinde olduğu gibi doğrudan iletilmiştir.

Denizlerin Hâkimi Turgut Reis isimli tarihi romanda Turgut Reis üzerinden çocuklara karakterin önemi anlatılmıştır. Kitapta genel olarak Turgut Reis'in tutkulu, kararlı, açık sözlü, özgürlüğüne düşkün, lider, merhametli, sevecen, cesur ve yiğit oluşu üzerinde durulmuştur. Bu özellikler çocuklara “*Fatma iyi bir hatip olmasının yanı sıra, beklenmedik durumlarda laf arayışına girmeyecek kadar da hazır cevap birisiydi.*” (Ünal, 2016g: 65) örneğinde olduğu gibi doğrudan iletildiği gibi, Fatma Kara'nın ağzından inançlı oluşu “*Ezan vakti yakındır çocuklar. O felaketli günlerden milletimizi kurtardığı için Yüce Rabbimize ne kadar şükretsek azdır. Vatanımızın bir daha o felaketi yaşamaması için de her vakit dua etmeliyiz.*” (Ünal, 2016g: 160) ifadesinde olduğu gibi dolaylı şekilde de iletilmiştir.

Selçuklunun Kılıcı Sultan Kılıçaslan isimli tarihi romanda Sultan Kılıçaslan üzerinden çocuklara karakterin önemi anlatılmıştır. Kitapta genel olarak Kılıçaslan'ın zeki, cesur, özgüvenli, bilgili, soğukkanlı ve usta savaşçı oluşu üzerinde durulmuştur. Bu özellikler çocuklara *Kılıçaslan; son derece üstün bir zekâya, kavrama ve algılama yetisine sahiptir.*” (Ünal, 2016h: 76) örneğinde olduğu gibi doğrudan iletildiği gibi, Kılıçaslan'ın ağzından özgüvenli oluşu “*Yaşımı, tecrübesizliğimi hesaba katmadan itimat ederek beni yola vurdunuz Sultanım. Bilirim, gereği yoktur ya... Yine de söylemek isterim... Hiç meraklanmayasınız. İnşallah tez vakitte alacağınız haberlerle, itimadınızın beyhude olmadığını bütün cihana ispat edeceğim*” (Ünal, 2016h: 47) ifadesinde olduğu gibi dolaylı şekilde de iletilmiştir.

Yemen Cephesi/Çöl Sancısı isimli tarihi romanda iki yetim kardeş üzerinden çocuklara karakterin önemi anlatılmıştır. Kitapta genel olarak İki yetim kardeşin ümitli ve inançlı, olgun, savaşçı, cesur, güvenilir, öz güvenli, kabiliyetli, kararlı, romantik, görevine bağlı ve vefakâr olduğu üzerinde durulmuştur. Bu özellikler çocuklara “*Evet, Kumandanım... Sani, son derece cesur, gözü pek, kuvvetli bir asker. Bunu girdiği ilk*

muharebede ispat etti” (Ünal, 2016i: 105) örneğinde olduğu gibi doğrudan iletiildiği gibi, vefakâr oluşunun *“Sani, tedavi süresince on beş gün, Ekrem’ in başından hiç ayrılmadı. Kan kardeşine; onun kaniyla uyumlu kanından kan, onun uğrunda hiç sayacağı canından olanca sevgiyle can verdi”* (Ünal, 2016i: 135) ifadesiyle verildiği gibi dolaylı olarak da iletilmiştir.

Sarı Kamış Buz Kesiyor/Doğu Cephesi isimli tarihi romanda Enver Paşa, Hafız Hakkı Bey ve Boranoğlu Hamdi Çavuş üzerinden çocuklara karakterin önemi anlatılmıştır. Bu romanda üç kişinin karakteristik özelliklerinden çok, yaptıkları ve yapamadıklarının Sarıkamış savaşına etkisi ile karakter eğitime katkıda bulunulmuştur. Satırlar arasında verilenlerle vatan sevgisi, cesaret ve fedakârlık iletilmiştir.

Acı Göç/Rumeli Cephesi isimli tarihi romanda Sultan Abdülhamit Han, Zeki Paşa, İsmail Efendi üzerinden çocuklara karakterin önemi anlatılmıştır. Bu romanda bu kişilerin özelliklerinden çok genel olarak Balkan savaşının incelenmesi ve göçün sebepleri incelenmiştir. Üç karakterin doğrudan sözlerinin aktarılması ile çocuklara vatan sevgisi kazandırılmak istenmiştir.

Ölümsüz Şehitler/Çanakkale Cephesi isimli tarihi romanda General Liman Von Sanders, Seyit Onbaşı, Yarbay Cemil Bey ve Yarbay Mustafa Kemal üzerinden çocuklara vatan sevgisi aktarılmıştır. Satır aralarından verildiği gibi *“mektubunda ‘Türk askerleri bize anlatıldığı gibi korkak ve eğitimsiz değiller. Tam tersine, her biri son derece cesur, yiğit ve usta bir savaşçı’* ifadesinde olduğu gibi doğrudan iletim de görülmektedir.

Son Kale Medine/Hicaz Cephesi isimli tarihi romanda Celal, Cemil ve Fahrettin Paşa üzerinden vatan sevgisi verilmiştir. Bu süreçte Fahrettin Paşa’nın duygusallığına da değinilerek vatan sevgisi vurgulanmıştır.

Son olarak Bir Millet Tek Yürek/Yeni Kapı Cephesi isimli romanda Kitapta genel olarak vatan sevgisine vurgu yapılmaktadır. *“Vermeyeceğiz, elbette vermeyeceğiz. Birer kolumuzu vermişiz, Çanakkale’yi geçilmez kılmak için. Vatan için diğer kollarımız da feda olsun, Süleyman! Kolumuz, bacağımız da ne ki, Mustafa... Canımız feda olsun vatanımıza, canımız feda olsun!”* ifadeleri ile vatan sevgisi ön

plana çıkarılmaktadır. Ayrıca Ömer Halisdemir gibi bir vatan kahramanının başarılı, cesur, zeki, yiğit ve vatansızlığına vurgu yapılarak vatan sevgisi pekiştirilmektedir.

Romanların hepsi ele alındığında karakter eğitimi açısından vurgulanan temanın “vatan sevgisi” olduğu görülmektedir. Bu durum yazarın kendi ifadeleri ile şu şekilde belirtilmektedir:

“Canıyla kanyla, bütün varlığıyla Türk Milletine büyük hizmet ve fedakârlıklarda bulunmuş kahramanlarımızın; hak ettiklerinde tanıtılması, sevdirmesi, minnet duygularıyla sürekli hatırlatılması. Tarih değerleri anımsatmak ve öğretmek suretiyle tarih bilincinin geliştirilmesi. Özellikle büyük kentlerde ve birçok gencimiz tarafından unutkanlığa terk edilmiş bazı milli ve geleneksel değerlerimizin anımsatılması...” (Ünsal, 2016e).

İbrahim Ünsal’ın incelenen romanlarında toplam yirmi dokuz açık (devingen) karakterin olduğu tespit edilmiştir. İncelenen bu açık karakterlerin hepsi aktif olarak romanda başkahramandır. Romanlara karakter eğitimi açısından baktığımızda; Vatan sevgisi, vatana olan sadık, fedakâr, dürüst, merhametli, korkusuz, bilgili, zeki, sevecen, nazik, güvenilir, kararlı, lider, inançlı, özgüvenli, alçak gönüllü yardımsever, güçlü, cesur, kahraman, öngörü yeteneği olan, başarılı, görevine sadık, Türk milletine yakışan birer kahraman olan karakterlerin ön planda olduğu belirlenmiştir. İncelenen romanlardaki karakterlerin belirlenen bu özellikleri çocukların karakterlerinin gelişmesine fayda sağlayacak ve karakterleri ile özdeşim kurabilecekleri olumlu özellikte olan kahramanlar olduğu sonucuna varılmıştır.

Romanlardaki kapalı karakterler ise; kahramanlarımızı yücelten onlara destek olan vatan için savaşan birer kahramandır. Ama burada romandaki kahramanların yardımcıları olarak verilmesinden dolayı kapalı karakter olarak kalmışlardır.

İbrahim Ünsal’ın romanlarının incelendiği bu araştırma da yazarın karakterler üzerinden vermek istediği vatan sevgisi ve tarih bilincinin oluşturulması, çocukların karakterlerinin gelişmesi açısından olumlu özellikler taşıdığı ve çocuklarımıza gönül rahatlığıyla tavsiyede bulunabileceğimiz romanlar olduğu tespit edilmiştir.

ÖNERİLER

İbrahim Ünsal'ın tarihi romanlarının tümü çocuklarda tarih bilincinin gelişmesi açısından önem arz etmektedir. Bu sebeple, okulların kütüphanelerinde ve ders kitaplarında okuma parçası olarak yer verilebilir.

Ülkesine ve milletine hayırlı, yardımsever ve fedakâr insan yetiştirmeyi hedefleyen anne ve babaların öncelikli okuması gereken kitaplar arasına almaları önerilebilir.

Okullarda Tarih öğretmenleri tarafından çocuklara tarihi sevdirmek ve vatanın nasıl kurtarıldığını anlamaları açısından çocuklara okumaları için tavsiye edilebilir.

Çocukların kahramanları tanımaları ve karakterleri ile özdeşim kurabilmeleri açısından romanlar ortaokul öğrencilerine zorunlu okutulmalıdır.

Edebiyatla tarihin ilişkisi göz önünde bulundurulduğunda, edebiyat öğretmenlerinin derslerinde bu tür romanlara yer vermelidirler. Özellikle kahramanlarımızın şairlik yönleri ve şiirleri açısından önem taşımaktadır.

Nene Hatun, Fatma Teğmen gibi kahramanlar sınıf içerisinde ya da drama etkinliğinde canlandırılarak kız çocuklarımıza tanıtılmalı ve onlar gibi birer kahraman olmaları yönünde mesajlar verilmelidir.

Tarihi sevdirmek ve onlar gibi birer kahraman yetiştirmek istiyorsak teknolojinin bu tür mesajları yaymaları yadsınamaz. Bu yüzden romanlar çizgi film ya da sinema filmi olarak çekilerek çocuklara seyredilmelidir.

Karakter eğitimi Milli Eğitim müfredatına alınarak kendini tanıyan ve sorgulayan daha bilinçli çocuklar yetiştirilmesi açısından okullarda ders olarak verilmesi önem arz etmektedir.

Bu çalışma karakter eğitimi açısından sadece İbrahim Ünsal'ın tarihi romanları incelenerek hazırlanmış olup diğer çalışmalara farklı yazarların tarihi romanları incelenerek karakter eğitimini analiz etmeleri tavsiye edilebilir.

KAYNAKÇA

- Adasal, R. (1977). *Yeni Medikal Psikoloji*. İstanbul: Minnetoğlu Yayıncılık.
- Adler, A. (1973). *İnsan Tabiatını Tanıma*. Ankara: Türk Matbaacılık.
- Akçin, B. (2016). *Ortaokullarda verilen Karakter Eğitimi ve Uygulamalarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Üniversitesi, Bartın.
- Aslan, M. (2011). *İlköğretimde karakter eğitimi ve öğrencilere kazandırılması gereken değerler*. Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı, Eskişehir.
- Aslanyürek, S. (2004). *Senaryo Kuramı* (2. basım). İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Auciello, J. (2006). Teaching for character: Education for English teachers. *The Journal of Education*, 187(3), 57-69.
- Aytan, N. (2012). *İlköğretim İkinci Kademe Ders Kitaplarındaki Masal ve Hikâyelerin Karakter Eğitimi Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Bakioğlu, A. ve Sılay, N. (2013). *Yükseköğretim ve öğretmen yetiştirmede karakter eğitimi* (2. Basım). Ankara: Nobel Yayınları.
- Beckett, A., Ellison, N., Barrett, S., & Shah, S. (2010). Away with the fairies?'Disability within primary-age children's literature. *Disability & Society*, 25(3), 373-386.
- Brannon, D. (2008). Character education-a joint responsibility. *The Education Digest*, 73(8), 56.
- Cemiloğlu, M. (2003). *Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi*. Ankara: Alfa Yayınları.
- Character Education Informational Handbook and Guide, Department of Public Instruction, Public Schools of North Carolina (2001). <http://www.ncpublicschools.org/docs> 06.12.2017.

- Character.org (2014). The Eleven Principles of Character Education. http://www.character.org/uploads/PDFs/ElevenPrinciples_new2010.pdf
06.12.2017
- Ciravoğlu, Ö. (2000). *Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Esin Yayınevi.
- Clare, L., Gallimore, R., & Patthey-Chavez, G. G. (1996). Using moral dilemmas in children's literature as a vehicle for moral education and teaching reading comprehension. *Journal of Moral Education*, 25(3), 325-341.
- Cooley, A. (2008). Legislating character: Moral education in North Carolina's public schools. *Educational Studies*, 43(3), 188-205.
- Çılgın, A. S. (2007). *Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Dayıoğlu, G. (1987). "Soruşturma" *Çocuk Edebiyatı Yıllığı*. (Haz. M.R. Şirin). İstanbul: Gökyüzü Yayınları.
- Destebaşı, F. (2011). *Çocuk edebiyatı eserlerinin 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin karakter gelişimine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Bolu.
- Dilidüzgün, S. (1996). *Çağdaş Çocuk Yazını: Yazın Eğitime Atılan İlk Adım*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Ekşi, H. ve Katılmış, A. (2011). *Karakter eğitimi el kitabı* (1. Basım). İstanbul: Nobel Yayınları.
- Elkind, D., Freddy S. (2004) How to do character education today's school, www.goodcharacter.com/Artichle_4.html/, 06.12.2017.
- Fromm, E. (1995). *Erdem ve Mutluluk*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Gossett, H.A. (2006). *The missing link: character education*, unpublished dissertation. Capella University, Minosata, USA.
- Hart, S.R., Dowdy, E., Eklund, K., Renshaw, T.L., Jimerson, S.R., Jones, C., & Earhart, J. (2009). A controlled study assessing the effects of the impulse control and problem solving unit of the "Second Step Curriculum". *California School Psychologist*, 14(1), 105-110.

- Jalongo, M. (2004). Stories that Teach Life Lessons. *Early Childhood Today*, 19(2), 36-43.
- Josephon, M. (2013). Eight Sentences That Changed the World: The Aspen Declaration. <http://whatwillmatter.com/2013/10/eight-sentences-that-changed-the-world-the-aspen-declaration/> 06.12.2017.
- Kanger, F. (2012). *Peygamber ahlakını referans alan karakter eğitimi* (1. Basım). İstanbul: Kampanya Yayınları.
- Karaalioğlu, S. K. (1964). *Edebiyat Sanatı*. İstanbul: İnkılap ve Aka Kitabevleri.
- Katışmış, A., Eksi, H. ve Öztürk, C. (2011). Efficiency of Social Studies Integrated Character Education Program. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 11(2), 854-859.
- Kavcar, C. (1999). *Edebiyat ve Eğitim*. Ankara: Engin Yayınevi.
- Kerchensteimer, G. (1954). *Karakter Kavramı ve Terbiyesi* (Çev: Fikret Kanad). Ankara: Örnek Matbaası.
- Kıbrıs, İ. (2002). *Uygulamalı çocuk edebiyatı*. Ankara: Eylül Kitap ve Yayınevi.
- Köylü, M. (2006). *Küresel ahlâk eğitimi* (2. Basım). İstanbul: Dem Yayınları.
- Lickona, T. (1991). *Educating for character; how our schools can teach respect and responsibility*. New York: Bantam Books.
- Lickona, T. (1993). The Return of Character Education. *Character Education*, 51(3), 6-11.
- Meydan, H. (2012). *İlköğretim okullarında değerler ve karakter eğitimi*. Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı Din Eğitimi Bilim Dalı, Sakarya.
- O'Sullivan, S. (2004). Books to live by: Using children's literature for character education. *The Reading Teacher*, 57(7), 640-645.
- Oğuzkan, A. F. (1983). *Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Emel Matbaacılık.
- Oğuzkan, A. F. (2000). *Çocuk Edebiyatı*, Ankara: Anı Yayıncılık, 6. Baskı

- Oğuzkan, A. F. (2001). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Anı Yayıncılık, 7. Baskı.
- Özcan, H. (2008). Halk Edebiyatı Metinlerinin Çocuk Edebiyatına Kaynak Olması ve Örneklem Olarak Dede Korkut Hikâyeleri. *Electronic Turkish Studies*, 3(2), 582-603.
- Prestwich, D. L. (2004). Character education in America's schools. *School Community Journal*, 14(1), 139-150.
- Richardson, R. C., Tolson, H., Huang, T.Y., & Lee, Y. H., (2009). Character education: Lessons for teaching social and emotional competence. *Children & Schools*, 31(2), 71-78.
- Rusnak, T. (1997). *An Integrated Approach to Character Education*. Corwin Press, Inc. , 2455 Teller Road, Thousand Oaks, CA 91320-2218.
- Sever, S. (2003). *Çocuk ve Edebiyat*. Ankara: Kök Yayıncılık
- Sever, S. (2007). *İlköğretimde Çocuk Edebiyatı*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Sever, S. (2012). *Çocuk Edebiyatı* (6. Baskı). İzmir: Tudem Yayıncılık.
- Sılay, N. (2010). *Yükseköğretimde karakter eğitiminin incelenmesi*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı, İstanbul.
- Smith-D'Arezzo, W. M., & Moore-Thomas, C. (2010). Children's Perceptions of Peers with Disabilities. *Teaching exceptional children plus*, 6(3), n3.
- Şimşek, T. (2011). *Kuramdan Uygulamaya Çocuk Edebiyatı El Kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları
- Şimşek, T. (2002). *Çocuk Edebiyatı*, Ankara: Rengarenk Yayınları.
- Şirin, M. R. (1998). 99 Soruda Çocuk Edebiyatı. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Topçu, N. (2005). *Ahlak*. İstanbul: Dergâh yayınları.
- Tür, G. ve Turla, A. (1999). *Okul Öncesinde Çocuk, Edebiyat ve Kitap*. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.

- Türk Dil Kurumu (2011). *Türkçe Sözlük* (11. Baskı). Ankara: TDK Yayınları.
- Türk Dil Kurumu (2017). *Türkçe Sözlük*. <http://www.tdk.gov.tr>.
- Tyra, C. (2012). Bringing books to life: Teaching character education through children's literature. *Rising Tide*, 5, 1-10.
- Uçan, H. (2008). *Dilbilim, Göstergibilim ve Edebiyat Eğitimi*. Ankara: Hece Yayınları.
- Yalçın, A. ve Aytaş, G. (2002). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yavuzer, H. (2005). *Çocuk Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (2015). *Çocuk Psikolojisi* (38. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yazıcı, S. ve Yazıcı A. (2011). *Felsefi, psikolojik ve eğitim boyutlarıyla karakter* (1. Basım). Konya: Çizgi Kitabevi.
- Yıldırım, G. (2007). *İlköğretim Düzeyinde Bir Karakter Eğitimi Programı Model Önerisi ve Uygulanabilirliği*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi Teftişi Ekonomisi Planlaması Bilim Dalı, Ankara.
- Yörükoğlu, A. (2000). *Çocuk Ruh Sağlığı*. İstanbul: Özgür Yayınları 24. Basım.
- Yüksel, M. (1987). *Muhteva İtibariyle Çocuk Yayınlarıyla Okul Çağı Çocuklarının Psiko-Sosyal Gelişmeler Arasındaki İlişkiler*. (11-13 Kasım 1981) Ankara: Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü, 89-94.
- Zengin, A. (2002). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Bizim Büro Yayın Dağıtım.

Yazara Ait Kaynakça

- Ünsal, İ. (2015). *Sarı Kamış Buz Kesiyor-Doğu Cephesi*. İstanbul: Hayat Yayın Grubu Genç Hayat Yayınları
- Ünsal, İ. (2016a). *Plevne Kahramanı Gazi Osman Paşa*. İstanbul: Hayat Yayın Grubu Genç Hayat Yayınları.
- Ünsal, İ. (2016b). *Korkusuz Savaşı Battal Gazi*. İstanbul: Hayat Yayın Grubu Genç Hayat Yayınları.

- Ünsal, İ. (2016c). *Antep Şehidi Şahin Bey*. İstanbul: Hayat Yayın Grubu Genç Hayat Yayınları.
- Ünsal, İ. (2016d). *Yürekli Kadın Nene Hatun*. İstanbul: Hayat Yayın Grubu Genç Hayat Yayınları.
- Ünsal, İ. (2016e). *Dağların Kartalı Gökçen Efe*. İstanbul: Hayat Yayın Grubu Genç Hayat Yayınları.
- Ünsal, İ. (2016f). *Denizler Hâkimi Turgut Reis*. İstanbul: Hayat Yayın Grubu Genç Hayat Yayınları
- Ünsal, İ. (2016g). *Gazi Kadın Fatma Teğmen*. İstanbul: Hayat Yayın Grubu Genç Hayat Yayınları
- Ünsal, İ. (2016h). *Selçuklunun Kılıcı Sultan Kılıçaslan*. İstanbul: Hayat Yayın Grubu Genç Hayat Yayınları
- Ünsal, İ. (2016i). *Yemen Cephesi Çöl Sancısı*. İstanbul: Hayat Yayın Grubu Genç Hayat Yayınları
- Ünsal, İ. (2016j). *Acı Göç Rumeli Cephesi*. İstanbul: Hayat Yayın Grubu Genç Hayat Yayınları
- Ünsal, İ. (2016k). *Son Kale Medine Hicaz Cephesi* İstanbul: Hayat Yayın Grubu Genç Hayat Yayınları
- Ünsal, İ. (2017a). *Fethin Sancaktarı Ulubatlı Hasan*. İstanbul: Hayat Yayın Grubu Genç Hayat Yayınları.
- Ünsal, İ. (2017b). *Ölümsüz Şehitler Çanakkale Cephesi*. İstanbul: Hayat Yayın Grubu Genç Hayat Yayınları.
- Ünsal, İ. (2017c). *Bir Millet Tek Yürek Yenikapı Cephesi*. İstanbul: Hayat Yayın Grubu Genç Hayat Yayınları.
- Ünsal, İ. (2018). *Çanakkale Yiğidi Seyit Onbaşı*. İstanbul: Hayat Yayın Grubu Genç Hayat Yayınları.

EKLER

EK- 1: Yazarımız İbrahim Ünsal ile Yapılan Röportaj

Hocam merhaba, ben yüksek lisans öğrencisi Reyhan Korkmaz nasılsınız? Sizin eserlerinizden Bizim Kahramanlar ve Cepheden Cepheye serisini oluşturan romanlarınızı tez olarak çalışmaya karar verdim. Bu çalışmaya başlamadan önce yaptığım araştırmada sizin bir edebiyat öğretmeni olarak tarihi romanlar yazmanız dikkatimi çekti. Özellikle gençlere tarihi sevdirecek geçmişimizi öğretmek daha çok ilgimi çekti ve açıkçası çok hoşuma gitti. Bu bağlamda çocuk edebiyatında karakter eğitimi açısından romanlarınızı incelemek ve çocuklara katkılarını görmek istedim. Yaşayan bir yazar olarak sizi daha yakından tanımak ve romanlardaki karakterler hakkında bilgi almak için ve değerli danışmanım Şerife hocamın da katkılarıyla böyle bir çalışmaya karar verdik ve sizinle röportaj yapmak istedim. İzninizle sorularına başlamak istiyorum.

SORU 1- Sayın İbrahim hocam bize kendinizden bahsedebilir misiniz?

İBRAHİM ÜNSAL- 1955 yılında dünyaya geldim. Çocukluğum, doğum yerim olan Tokat'ın Pazar ilçesinde geçti. İlkokulu ve ortaokulu burada okudum. Sonraki hayatımın çok büyük bir bölümü lise, üniversite öğrencisi ve öğretmen olarak İstanbul'da geçti. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesini bitirdim. Askerlik, belediyede memurluk ve çok sevdiğim öğretmenlik mesleğine Iğdır'da başlayarak İstanbul'da icra ettikten sonra 2008 yılında emekli oldum.

Son üç yıldır da Sinop'un Gerze ilçesinde yaşıyorum. Yılbaşında 64 yaşına gireceğim ve sanırım hayatımın bundan sonrası da bu sakin ve şirin beldede hep yazarak geçecek.

SORU 2- Yazmaya ve yazar olmaya nasıl karar verdiniz

İBRAHİM ÜNSAL- Emekli olduktan bir yıl kadar sonra bir psikoloğa gittim. Bana kendinden ve çocukluğundan bahset dedi. Dedim ki; “çocukluğum annesiz geçti.” “Ben birçok sorunun cevabını aldım zaten” dedi. Tabii ki küçük bir çocuk için “çileli” kelimesini kullanmak uygun bir tabir değil ama gerçekten çileli bir çocukluk geçirdim. Yoksul bir aile, 1960'da ailem İstanbul'a göçüyor. Babamın kazancı

yetmeyince annem işe girmek zorunda kalıyor ve beni köyde çocuğu olmayan halamın yanına gönderiyorlar. Benim beş yılım anneden ayrı halamın yanında geçti. Annesiz geçen bir çocukluk sanıyorum bu durumumun yazmaya sevdalanmamda büyük etkisi oldu. Ben çok mektup yazardım. Okuma-yazmayı öğrendiğim andan itibaren sürekli mektup yazardım. Ortaokula giderken ben şiir yazmaya başladım. Şiirlerimin çoğu anne şiiridir.

Benim ilk kitabım, on iki yıl önce yani emekli olmadan bir yıl önce bir hikâye kitabıydı ve yine gençler içindi. Biz artık ortaokul öğrencilerini gençten sayıyoruz. On iki yaş üstü çocuklara hikâyeler yazdım. Sonra yayınevi benden değerler eğitimi ekseninde ilkokul çocukları için hikâye yazmamı istedi. Üç kitap yazdım o zaman ve onlar yayınlandı. Sonra annem ile ilgili uzun hikâye kısa roman tarzında “Annem Hayat Ağacı” kitabını yazdım. Sonra yazmaya bir süre ara verdim. Altı yıl önce tarihi roman yazma anlamında böyle bir proje teklifi geldi. Ben tarihi de çok seviyorum ama asıl sevdam edebiyattır, şiir birinci sırada sonra öykü ve romandır. Ama tarih özel ilgi alanım içerisindedir. Liseden beri daha çok tarih kitapları okurum, roman türü olsun araştırma türü olsun. Böyle olunca bu projeyi severek kabul ettim.

Sizin gibi “yazarlığa ne zaman başladınız?” diye sorulunca ben de “ortaokulda başladım” dediğimde şaşırıyorlar. Yazar olmak için ille de bir kitap sahibi olmak şart değildir.

Yazmak, hayatım boyunca en zevkli uğraşım oldu. Ciddi anlamda, liseye başladığım yıldan itibaren yazmaya başladım. Şiir, öykü, günlük, anı, roman türlerinde defterler dolusu yazı yazdım. Ancak bunları kitaplaştırmak, ismi bilinen bir şair veya yazar olmak için yazmadım; yazmaktan büyük keyif aldığım için yazdım. Zaten ilk kitabım yayınladığımda da yaşım elliye bulmuştu. Kitapları yayınlanmış bir yazar olmak için yazsaydım, bu yaşa kadar beklemezdim. İlk kitabımın yayınlanması da bir yayınevinden aldığım teklif üzerine gerçekleşti. O zamana kadar ben böyle bir arayış içerisinde olmadım.

SORU 3- Eserlerinizi yazarken ilham kaynağınız nedir?

İBRAHİM ÜNSAL- Çoğunlukla biyografik roman yazdığım için, elbette bir ilham perisinin gelmesini beklemeye gerek yok. Ama şiir kitabımda bulunan

şiiirlerimin her birinde mutlaka bir ilham kaynağı vardır. İlham kaynağı dediğimiz şey zaten etkin duygular, çok güçlü sevgiler, coşkular, heyecanlar, acılar, şoklardır. İşte şiiirler o zaman yazılıyor. Kiminde öfkelenildiğim insan ilham kaynağım oluyor, kiminde çok sevdiğim, etkilendiğim insan ilham kaynağım olabiliyor. Ama biyografik romanda böyle bir ilham kaynağına gerek yok. Ama şöyle bir şey var; birinci projemiz olan Bizim Kahramanlarımızın simgesel olarak biyografik romanını yazdım. Yazarken de çok duygulanıyorsunuz bunu hep söylerim. Şu an elimizin altında olan Şahin Bey romanında bunu yazarken birçok bölümde kendimi Şahin Bey gibi hissediyorum. Onun yaşadığı o acıyı, o öfkeyi, o kıvancı hissediyorum. Bazen kurgu bölümünde bile kurgu yaptığımı unutuyorum. Sanki bunları söylemiş, bunları yaşamış hissiyatına kapılıyorum. Seyit Onbaşı romanını yazarken sanki 276 kiloluk mermiyi o değil de ben kaldırıyorum gibi benim kaslarım geriliyor, topun üçüncü basamağında ben kalıyorum zor nefes alıyorum... İlham kaynağımız aslında romanın kahramanı kendimi onun yerine koyuyorum zaten öyle olmazsa yazamam. Elbette ki ilham kaynağım kahramanlardır.

Bir yazarın ilham kaynağı, elbette yazdıklarının türüne ve içeriğine göre değişir. Bu sorudan kasıt tarihi romanlarım ise ilham kaynağım da elbette belli... Biyografik romanlarımda başlıca ilham kaynağım, roman kahramanının bizzat kendisidir. Öykülerimde ise kendi yaşadıklarımızdır ilham kaynağım.

SORU 4- Eserlerinizi hep aynı mekânda mı yazıyorsunuz?

İBRAHİM ÜNSAL- İlk üç yıl sanıyorum aynı mekânda yazdım. Mekân yazdıklarımızda etkili oluyor. Bazen imza arasında görüyorum duvarda bir şeyler yazıyorlar.

Soruyorum ne yazıyorsunuz?

“Aklıma bir şeyler geldi onu yazıyorum yeni romanıma alacam” diyebiliyorlar.

Ben bunu yapamam. Benim çalıştığım ortam tamamıyla tecrit edilmiş sakin, sessiz olmalıdır. Ben son üç yılında araştırmaya dayalı romanlar yazdığım için daha çok Beyazıt Kütüphanesini tercih ediyorum, aradığım her türlü kitap kaynağı bulmak açısından çok önemlidir. Aradığım o sessiz ortamı bulmak açısından böyle sanki oranın tarihi bir havası var. Mesela ilk üç yıldan yani yazmaya yoğunlaştığım

zamanlarda günde on altı on yedi saat çalıştığım oluyor. Kütüphanenin açılış kapanış saatinde kütüphanede diğer zamanlarda evde çalışıyorum.

Gürültülü bir ortamda yazamam, kendimi tecrit etmem lazım. Son iki yıldır yazamamamın nedeni de o ortamı bulamamam ve sürekli kitap fuarlarında olmamdır.

Şu an itibariyle yayınlanmış otuzu aşkın kitabım var. Bunları yazarken daha çok İstanbul'daki bir kütüphane ile evimdeki çalışma odasını kullandım. Ama yazım mekânı olarak belli yerlerin isimlerini vermek yanlış olur. O mekânların içinde, ormanlık alandaki bir ağacın altı da var, deniz kenarı da var, özellikle güneşli ilkbahar günlerinde evimin balkonu veya bahçesi de var.

SORU 5- Sizin özellikle takip ettiğiniz bir yazar var mıdır?

İBRAHİM ÜNSAL- Bütün kitaplarını okuduğum pek çok yazar var. Bunların için de öyle yazarlar var ki, yeni kitaplarının yayınlanmasını sabırsızlıkla bekliyorum. Bunlardan bazılarının isimlerini vermek, kalemlerine hayranlık duyduğum diğer yazarlara haksızlık olur diye düşünüyorum. Çok severek okuduğumuz yazar ve şairlerin etkisi bizde büyük oluyor.

SORU 6- Şiirle başladığınız çalışmalarınızı neden çocuk edebiyatı üzerine devam ettirdiniz?

İBRAHİM ÜNSAL- Benim kitaplarımın hedef kitlesi içinde her yaştan okur var. Yedi sekiz yaşındaki küçük okurlarım için de orta yaşı çoktan geçmiş okurlarım için de öykülerim var. Romanlarımı, öncelikli hedef kitlesi ortaokul öğrencileri olan ama genel hedef kitlesi yetişkinleri de kapsayan okurlar için yazdım. Şiirlerimi okuyanlar arasında ise çocuk yaştaki şiir severlerin olmadığını düşünüyorum.

SORU 7- Bir edebiyat öğretmeni olarak sizi tarihi roman yazmaya iten sebep nedir?

İBRAHİM ÜNSAL- Her türde ayrı bir güzellik var. Edebiyat deyince çoklarının aklına şiir gelir benim de öyle. Hikâyeyi de çok severim bana kalsa roman yazmazdım.

Bizim yayınevi yazarlarla proje bazında çalışır. Şu anda birçok yazar bir proje üzerinde çalışıyor. Bazıları tasavvufi, bazıları eğlenceli konular üzerinde yazıyorlar böyle projelendirilmiştir.

Bana aslında birkaç proje geldi. Yayıneviyle çalışmaya karar verdiğimizde tek seçenek olarak sunulmadı, yedi sekiz tane proje geldi hangisiyle çalışmak istersiniz diye. Ben hemen tarih dedim. Onlar da çok sevindiler çünkü zor bir kulvardır.

Her zaman söylerim kurguya dayalı bir macera romanını bir ayda yazarım. Mesela; Yemen Cephesini ben bir sene de yazdım. Belli bir tarih birikimim var. Üniversite yıllarında tarih dersleri de aldım. Tarihe olan ilgim lisedeki tarih öğretmenimin sayesinde Türkçeye ilgim ise ortaokuldaki Türkçe öğretmenimin sayesinde. Hayatımda üç öğretmenimin etkisi vardır. Sınıf öğretmenim, Türkçe öğretmenim ve Tarih öğretmenimdir.

Tarihe duyduğum ilgiden dolayı ve severek yazacağımı düşünerek tarihi roman projesine evet dedim. İkincisi beni çok üzen bir şey var hala da var. Çocuklar tarih bilincinden giderek uzaklaştı. Bu durum beni çok üzdü. Edebiyat ve tarih dersleri birbirine yakın çocuklardan hocam şu tarih dersine girmesek olmaz mı? denildiğini biliyorum. Tabii bunun çeşitli nedenleri var. Başta müfredat ve tarih kitaplarıdır.

Atatürk'ün iki özdeyişini çok iyi benimsiyorum.

“Milli benliğini bilmeyen milletler başka milletlerin avı olur”. Milli benlik oluşması için de tarih bilincinin farkında olmak lazımdır.

“Tarihini bilmeyen milletler yok olmaya mahkûmdur”. Tarihini bilmeyen ve öğrenmeyen gençliğin geleceği de olamaz.

Ben projelerin üzerinde böyle birdenbire hemen proje olsun demedim, düşünürken tarihi roman yazmamda bunlar da etkili oldu.

Tarihi romanları yazarken iki amacım vardı.

1- Özellikle ortaokul ve liseli gençliğin severek okuyacağı romanlar yazarak onların bu kitapları sevmesidir. Öğretmenlikte yapamadığım bir görevdir benim için. Onların beğeneceği, kolayca anlayacağı, akıcı kitaplar yazmayı amaçladım. Şu çok önemli, bir çocuk bir kitap okur bir daha hayatta okumaz. Bir çocuk bir kitap okur ve

tam bir kitap kurdu olur. İşte ben öyle kitaplar yazayım ki ortaokul öğrencisi okuduğunda bir kitap kurdu olsun.

2- Gençler tarihimizi sevsin, tarihimizi bilsin. Kurtuluş Savaşı, Yemen Cephesi vb. gibi tarihi öğrensin diye yazdım. Kimse inkâr edemez ki millî benliğin oluşmasında ve korunmasında, millet olarak sağlam bir geleceğe sahip olmada millî tarih bilincinin çok önemli bir yeri vardır. Bu bilince sahip olmaksızın, kişisel yaş ve seviyeye göre belli bir tarih bilgisi gerektirir. Öncelikli hedef kitleyi çocuklardan ve gençlerden seçerek tarihi roman yazmaktaki amacım, yeni yetişen nesillere kitaplarımla ulaşabildiğim ölçüde vakitlice ve roman tadında tarihi bilgiler sunmak, tarihsel mesajlar vermek, onlardaki millî tarih bilincinin gelişimine katkıda bulunmaktır.

SORU 8- Bu romanları özellikle on on beş yaş grubuna yönelik yazmanızın nedeni nedir?

İBRAHİM ÜNSAL- Ağaç yaş iken eğilir. Şu anda onların zihinleri o kadar açık ki ben kendi yazdıklarımı unutmuyorum ama onlar okuduklarını asla unutmuyorlar. Bir şeyi sevdirebilirsek bu yaşta sevdirebiliriz. Lisede artık zorlaşıyor öğretmek. Hele liseyi bitirdikten sonra daha da zorlaşıyor. Bir nedeni budur.

İkinci nedeni ise; beş yıldır sahadayım, fuarlardayım. Şunu tespit ettim, en çok okuyan kesim ortaokul öğrencileridir. Şimdi siz yazdıklarınızı kendiniz için değil olabildiğince fazla okurla paylaşmak için yazıyorsunuz ve ben bunu ortaokul gençliğinde buluyorum. Yetişkinler için yazmış olsaydım şu kitaptan üç bin civarı olurdu. Şimdi ise on binlerle ifade ediyoruz.

SORU 9- Sizce dizilerin tarihi romanları sevdirmede etkisi var mıdır?

İBRAHİM ÜNSAL- Çok etkisi var. Benden iki senedir Ertuğrul Gazi romanını istiyorlar neden? Çünkü dizisi var. Çanakkale de gündemde olduğu için benim şu anda en çok okunan iki kitabım Çanakkale ile ilgili olandır. Biri Çanakkale Cephesi diğer Çanakkale Yiğidi Seyit Onbaşıdır. Önümüzdeki yıllarda Ertuğrul Gaziyi yazacağım ve ilk kitabımı size imzalayacağım.

SORU 10- Çok teşekkür ederim hocam heyecanla bekleyeceğim. Eserlerinizi yazarken önceden belirlenmiş bir mesaj üzerine yazmayı mı hedeflersiniz yoksa yazmaya başladığımda söyleyeceklerim ya da mesajlarım o zaman şekillenir diyerek mi yazarsınız?

İBRAHİM ÜNSAL- Bir öykü, roman veya şiirimi yazmaya başlarken zihnimde belirlenmiş fikirsel ya da duygusal bir mesaj elbette vardır. Ancak yazım sırasında da bazı mesajlar kendiliğinden şekillenir.

Konu belli zaten tarihi kahramanlar. Tüm kitaplarımda tema vatan sevgisidir. Asıl amaç ise; o vatan sevgisini aşılatabilmektir. Vatan sevgisini çocuklara ve gençlerimize gerçek vatan sevgisinin ne olduğunu anlatmak ve katkıda bulunmaktır. İnsan tanımadığı bir güzelliği gerçek anlamda sevemez. Vatani iyi tanımak ve değerini iyi bilmek lazımdır. İnsan değerini bilmediği bir şeyi sevemez. Bunun için de insan kolay elde ettiği bir şeyin de kıymetini bilmez.

Ben şunu hep söylerim; Cumhuriyet bir avuç vatanseverin insanüstü gayretiyle halka tepsi içinde sunulmuştur. Bana öyle geliyor ki biz Cumhuriyetin değerini çok bilmiyoruz. Aynı şey vatan için de söz konusu, işte o temel amaç vatan sevgisini aşılama katkıda bulunmaktır.

Çocuklar vatanın kolay korunmadığını anlamalıdır. Çanakkale Zaferini göz önüne getirelim. O sene vatan için okullar çok fazla mezun vermedi. Çünkü çocuklarda gençlerde o savaşta savaştı. Bu savaşı ne zor şartlar altında verdik. Allah bir daha o günleri yaşatmasın böyle bir mecburiyette kalmayalım. Vatanımızın değerini bilmek için mutlaka uzak yakın ayrımı yapmıyorum, Selçuklulardan bu tarafa diyorum. Ama yakın tarihimizi de iyi bilelim diyorum. Çanakkale'de o savaşı nasıl kazandığımızı, nasıl özverilerle, yokluklarla kazandığımızı hele hele Kurtuluş Savaşının onca yoksulluklar içerisinde ne büyük fedakârlıklarla kazanıldığını bilirsek işte o zaman vatanın kıymetini çocuklarımız da bilir. Mesajlarımı önceden belirliyorum ama ilham dedik ya işte o ilham kaleme yön veriyor.

SORU 11- Peki bu vatan sevgisini başkahramanlar üzerinden mi veriyorsunuz?

İBRAHİM ÜNSAL- Yardımcı kahramanlar da var ama asıl ana kahramanlar üzerinden veriyorum. Ana kahramanlar için söylüyorum onların karakteristik özelliklerini de çıkarttım. Cesur, korkusuz, merhametli, özverili olmaları, hepsinin yüreğinde vatan ve insan sevgisi olmasıdır. On kahramanımızın ortak özelliği ne onu çıkardım. Vatansever olmaları, fedakâr olmaları, gerçek anlamda kahraman olmaları, vatan söz konusu olduğunda bütün varlığını feda edebilecek derecede vatansever ve mütevazı olmalarıdır. Sadece milli değerler değil evrensel değerlerle insan sevgisi ile dolu olmalarıdır. Yani bakıyorum da bir Kara Fatma ile Seyit Onbaşı bir Şahin Bey bir Nene Hatun o kadar benziyorlar ki birbirlerine.

Benim idealimdeki vatansever kahraman tipi ortaya çıktı. O karakteristik özelliklerin hepsi bütün kahramanlarımda var.

SORU 12- Eserlerinizi, özellikle tarihi romanlarınızı hangi bakış açısıyla yazdınız?

İBRAHİM ÜNSAL- Benim kitaplarımın çoğu tarihi ve biyografik roman türünde. Bu nedenle romanlarımı, bu türler için en uygun bakış açısı olan ‘gözlemci anlatıcının bakış açısı’ ile yazdım.

SORU 13- Tarihi romanlardaki seçtiğiniz karakterlerin gençlere yol gösterdiğini düşünüyor musunuz?

İBRAHİM ÜNSAL- Romanlarımdaki önemli karakterlerin; ‘iyi, güçlü, cesur, vatansever insan’ olmak gibi özellikleriyle, gençler için birer iyi yol gösterici olduklarına inanıyorum. Geri dönüşler alıyorum. Bir sene önce kitap fuarında tanıştım kitaplarımın hepsini almış okumuş yeni kitaplarınız yok mu? diye soran bir okurum var. Bu durum beni çok mutlu ediyor.

Kitaplarımızın toplam satış rakamı umulanın çok üzerindedir. Şu anda bizim endişelerimiz ortadan kalktı. Belki de biz eş kahraman yazıp olmadı diye başka bir projeye geçecektik fakat daha benim ilk beş kitabımı yazdıktan sonra beşi birden yayınlandı. O kadar iyi sonuç aldık ki yayınevi tekrar yazmamı istiyor. Bir senedir yoğunluktan dolayı yazamıyorum.

SORU 14- Edebiyatı ve tarihi gençlere sevdirmek ÷lkemize ve insanlığa ne gibi faydalar sağlayacaktır?

İBRAHİM ÜNSAL- Bu soruya gereğince verilecek cevap, kalın bir kitap oluşturur. Biz, bir yönüyle ve çok kısaca şöyle diyelim: Güzel sanatların bir dalı olan edebiyatı sevmek, hayattaki güzellikleri sevmek anlamına gelir. Gönlü güzelden, iyiden yana olan insan da güzel ve iyi insandır. Ülkemizin de bütün dünyanın da olabildiğine güzel ve iyi insanlara ihtiyacı var. Dünya, iyi ve güzel insanlar sayesinde güzelleşir. Bu gerçekten hareketle diyebiliriz ki edebiyat dünyayı güzelleştirir. Bir tarihi roman yazarının amacı ise – daha önce de ifade ettiğimiz gibi – okurlardaki millî tarih bilincinin gelişimine katkı sunmaktır.

SORU 15- Romanlarınzdaki karakterlerden kısaca bahseder misiniz?

İBRAHİM ÜNSAL- Tarihi romanlarımdaki başkahramanların ortak özelliklerinden en önemlilerini şöyle sıralayabiliriz: Vatansever, cesur, yiğit, kahraman, vatani ve milleti için kendi canını hiçe sayan ve bu uğurda yaptıkları için asla çıkar beklemeyen, mütevazı, dürüst...

SORU 16- Tarihi romanlarınızı yazarken karakterleri öyküleştirip bir kurgu dâhilinde yazmanızdaki amaç nedir?

İBRAHİM ÜNSAL- İster biyografik roman olsun ister otobiyografik roman olsun onlarda bile kurgu mutlaka vardır. Kurgusuz roman olmaz. Uzak tarihten yakın tarihe geldikçe gerçeklik ve kurgu arasındaki oranlar değişiyor. Kılıçaslan'ı yazmışım Selçuklu döneminde kurgu %70'dir. Ama Şahin Bey'i yazdığımda yakın tarihimiz kurgu %30 gerçeklik %70'dir.

Kurgu olmazsa istediğimiz mesajı istediğimiz güzellikte, kolaylıkta ve kıvamda veremezsiniz. Mutlaka o kurgu lazım ve kendimizden de bir şeyler katmazsanız o zaman sırf gerçeği verdiğinizde o roman olmaz tarih, araştırma kitabı olur. O yüzden kurgu gerekiyor ve amaç; çocukların ve gençlerin severek, bıkmadan, heyecanla okuyacağı bir kitap yazmaktır.

Benim öncelikli hedef kitlemde yer alan çocuk ve genç okurlar; heyecan dozu yüksek, akıcı ve öyküleyici anlatımı severler. Evet, ben gerçekçi romanlar yazıyorum;

ama gerçek olayları akıcı kurgularla besleyip süsleyerek anlatımı ocuk ve genç okurlarım için daha çekici hâle getirmeye çalışıyorum.

SORU 17- Romanlarınızdaki resimleri siz mi tercih ettiniz, bu resimlerin okuyucu açısından etkili olduğunu düşünüyor musunuz?

İBRAHİM ÜNSAL- Romanlarda, ocuk ve genç okurlar için görsellik önemli bir etkindir. Bizim hedef kitlemiz 12-15 yaş aralığı olduğu için görsel hale getirdik ve bütün tarihi romanlarımda resimler kullandık. O resimleri bir ressam çiziyor, ama hangi resimlerin kullanılacağı konusunda yazarın da fikri alınıyor. Suat Karadağ izdi. İyi, aydın bir ressamdır. Nerede ne çizmesi gerektiğini bildiği için ben hiç müdahale etmedim ama sonunda onayım alınıyor. Resimleri görüyorum sonra baskıya gidiyor.

SORU 18- Peki Yayınevinin taslak ve resimlerde bir etkisi var mı?

İBRAHİM ÜNSAL- Sayfa düzenlemesi, kapak tasarımı, resimleme... Tüm bunlarda öncelikli yetki ve sorumluluk yayınevindedir. Ancak kitap basıma hazırlanırken her aşamada yazarın da fikri ve hatta onayı alınır. Bizim yayınevi için söyleyebilirim ki ressam ve resim seçiminde yazarın fikrine önem verilir. Ben, kitaplarımdaki resimlerden memnunum.

SORU 19- Eserlerinize yönelik eleştirilere açık mısınız?

İBRAHİM ÜNSAL- Bir yazar için olgunlaşmanın sonu yok. Benim inancım o ki; iyi bir yazar, her yeni kitabında kalemini biraz daha geliştirmiştir. Bu gelişmede en önemli etkenlerden biri de gerçekçi eleştirilerdir. Olumlu veya olumsuz olmasına bakmaksızın, her eleştirinin, kaleminin gelişimi konusunda az veya çok katkı sağladığına inanırım.

SORU 20- ocukların kitap okuma alışkanlığı edinmelerinin niçin önemlidir?

İBRAHİM ÜNSAL- Yine sayfalar dolusu cevap gerektiren bir soru... zetin zeti olabilecek birkaç cümle ile cevaplayalım. Çocuklar ve gençler, bir ülkenin geleceğidir. Çocukları ve gençleri okumayan bir ülkenin gelişmesi, çağa ayak yudurması mümkün değildir. Kitap okuma alışkanlığı küçük yaşta kazanılabilir. Bu kazanca zamanında sahip olmayan insanların ileride kitap okumaya başlamaları

oldukça zordur. Bizim öncelikli olarak çocuklar ve gençler için yazmamızın bir sebebi de bu gerçeğe dayanır. İsteriz ki severek okuyacakları kitaplar yazarak, olabildiğine çok sayıda çocuğumuzu ve gencimizi vakitlice kitaplarla tanıştıralım. Eğer biz okumayan toplum olmasaydık demin sözünü ettiğim Cumhuriyeti sahiplenmek konusunda bugün yaşadığımız sıkıntıları asla yaşamazdık.

Atatürk'ün elli yıl gibi kısa sürede hedeflediği muasır çağdaş seviyemize ulaşırdık. Bugün yapamadıklarımızın yegâne sebebi insanlara okumayı sevdiremeyişimizdir. O yüzden mümkün olduğu kadar kitap okumalıyız. Ama ben gelecekte ümitliyim. Bu yetişen yeni nesil inşallah değişmezse kitap okuyor. Yerel ve idari yönetimlerde kitap okumaya önem veriyorlar. Türkiye'nin her yerinde kitap fuarları var. Yazar ve okurun buluşması çok önemlidir. Bütün bunlardaki amaç; yeni yetişen nesille kitap okumayı sevdirmektir.

SORU 21- 15 Temmuz Yeni Kapı romanınız dikkatimi çekti. Yakın zamanda ülkemizde yaşanan bizleri ve ülkemizi derinden etkileyen 15 Temmuz olayını romanlaştırmanız ve gençlere sunmanız açıkçası beni etkiledi. Böyle bir eser yazmaya nasıl karar verdiniz. Olaydan hemen sonra mı yazmaya karar verdiniz?

İBRAHİM ÜNSAL- Bir '15 Temmuz' romanı olan 'Yenikapı Cephesi'ni yazmaya, darbe teşebbüsünden hemen sonra başladım. Açıkça söylemek gerekirse, böyle bir kitabın yazımı için zamanlamayı ben çok erken buldum. Bu düşüncemi de teklifi getiren yayınevime bildirdim. Ancak yayınevim ısrarcı oldu ve beni ikna etmeyi başardı. Elbette bu kitabı, Cumhuriyet döneminde yaşanan bir olayı konu alması itibarıyla, diğer tarihi romanlarımdan farklı konumlandırmak gerekir. Ama nihayetinde bu romanı yazmakla, günümüz gençliğinin yanı sıra gelecekteki genç kuşaklar için de iyi bir iş yaptığımı düşünüyorum.

SORU 22- Bu romanın yakın tarihimizi gençlere daha bilinçli olarak aktarmak insanlığa ve tarihe çok iyi bir yatırım olacağını düşünüyorum. Siz ne dersiniz?

İBRAHİM ÜNSAL- İstiklal savaşında Halide Edip'in Sultan Ahmet mitinginden başlattım romanı. İlker ve Soner onlar kurgu ama olaylar gerçektir. Tarihe

bir not düştüm çocuklar ve gençler için 15 Temmuz'da bunlar yaşandı. Mesaj yine aynı vatan sevgisi, demokrasi ve cumhuriyetin değeridir.

SORU 23- şu anda üzerinde çalıştığınız yeni bir eseriniz var mı?

İBRAHİM ÜNSAL- şu anda yeni bir tarihi roman üzerinde çalışıyorum. Ertuğrul Gaziyi yazacağım. Bizim Kahramanlar serisi devam edecektir. Sayısı yok binlerce kahramanımız var o kahramanlarımızı yazmaya devam edeceğim. Yazmak benim için bir tutku. Sanırım, ömrüm olduğu sürece de yazmaya devam edeceğim.

SORU 24- Gelecekle ilgili projelerinizden bahseder misiniz?

İBRAHİM ÜNSAL- Tarihi romanlar yazmaya devam edeceğim. Bunun dışında bir projem daha var. Tutkulu sevgileri konu alan bir başka roman dizisi daha yazmayı düşünüyorum. Canım Annem kitabını seri hale getireceğim. Küçük okurlarımızın tepkisini aldım neden Canım Babam Canım Öğretmenim yok? diye. şu anda canım oğlum diye bir kitap üzerinde çalışıyorum. Kitabı yarılادم. Ertuğrul Gazi romanı ile ikisini devan ettiriyorum. Sırada Canım Babam var.

SORU 25- Okuyucularınızla bir araya geliyor musunuz, unutamadığınız bir anınız var mı?

İBRAHİM ÜNSAL- Kitap fuarlarında ve okul etkinliklerinde çocuk ve genç okurlarımla sürekli bir araya geliyorum. Bugüne değin katıldığım etkinliklerde birçok güzel ve ilginç anıya sahip oldum. Bunlardan bazılarını günlük olarak yazıya döktüm. Bir gün bu anılardan oluşan bir kitap yazabilirim. Mesela bir anımı anlatayım. Trabzon'dayım bir veli geldi. Hocam dedi sizden bir şey rica edebilir miyim? Benim çocuğum çok kitap okuyordu ama ortaokul üçüncü sınıfa geldiğinde kitap okumayı bıraktı. Bize ne tavsiye edersiniz?

Ben çocuğu aldım ve konuştum. Öğretmeni bir kitap okumaya zorlamış. Çocuk kitap okumaktan nefret etmiş. Çocukla tatlı dille sohbet ettim bu kitapları ne amaçla yazdığımı açıkladım ve bu kitaplarımı sen oku ve daha sonra bana telefon et sevdin mi sevmedin mi diye dedim. Babası üç tane kitabınızı alalım dedi. Çocuk on on beş gün sonra bana telefon etti. Hocam kitaplarınızın üçünü de okudum çok beğendim, diğerk kitaplarınızı da okuyacağım. Bu çok güzel bir duygudur. İşte bir yazarın bütün yorgunluğunu unuttuğu sahne bu olsa gerek.

SORU 26- Genç yazarlarımıza ve yazar adaylarımıza tavsiyeleriniz nelerdir. Özellikle çalışmalarında tarihi ve edebiyatı birlikte harmanlayarak eserler meydana getirmeliler mi?

İBRHİM ÜNSAL- Elbette yetenek lazım ama tek başına asla hiçbir şey değil. Bana soruyorlar nasıl yazar olmayı başardın? İlk koşul çok okumak çok yazmaktır. Ben diyorum ki okumak işin teorik tarafı yazmak uygulama pratik tarafıdır. Ben okumayı da yazmayı da çok seviyorum. Seni muhatap alayım Reyhancım hemen yazmaya başla. Edebiyatçısın yazman lazım. Ben her edebiyat öğretmenin mutlaka yazması gerektiğine inanıyorum. Asıl yetenek sınavıyla alınacaksa öğretmenler özellikle edebiyat öğretmenlerinin yazılı ifade yeteneğiyle yetenek sınavından geçmeleri gerektiğini düşünüyorum. Genç öğretmen adaylarıma şunu tavsiye ediyorum. Lütfen yazın. İyi bir yazar olabilmenin – yetenek dışında – iki önemli koşulu var; çok okumak ve çok yazmak... Ben tarihi roman yazmayı çok seviyorum ve elbette bu zevkli uğraşı, yazmaya hevesli tüm gençlere de öneriyorum. Bu işi sevmeden yapamazsınız. Tarihi sevmek için tarihe karşı ilgi olmalı ve çok kitap okunmalıdır. Tarihimiz derya deniz yazmalıyız.

SORU 27- Romanlarınızın sayfa altlarında verdiğiniz dip not uygulaması çok anlamlı ve güzel olmuş. Böyle bir uygulamayı nasıl düşündünüz?

İBRAHİM ÜNSAL- Bunun iki nedeni var.

- 1- Tarihi roman olması ve bazı terimlerin askeri terim olması ve onları değiştirmemizin mümkün olmamasıdır. Bu terimleri günümüz Türkçesiyle veremezsiniz. Mesela; eskiden “teğmen” yoktu onun yerine “mülazım” kelimesi kullanılıyordu. Şimdi kahramanı komutan çağırıyor. Üsteğmenim gel bakalım buraya diyor. O bana biraz yapay geliyor. Ben ne yapıyorum, o dönemde kullanılan kelimeyi, terimi kullanıp dip not olarak altta kelimenin anlamını veriyorum. Orijinaline sadık kalıyorum.
- 2- Okuma saatlerimiz var. Son çalıştığım yıllarda 40 dakika okuma saatinde kırk öğrenci hocam bu kelimenin anlamı ne diye soruyorlar. O sayfa okunurken çocuğun kolay okumasını sağlamak amacıyla sözlük karıştırmasına gerek duymadan ya da başkasına sormasına gerek

bırakmamak için açıkladım. Çocuklar hem o terimleri hem yöresel ağızlara özgü eski Türkçede kalmış sözcükleri hatta günümüzde kullanılan ve çocukların anlamada güçlük çekeceği sözcüklerin anlamlarını dipnot olarak veriyorum.

SORU 28- Son olarak tarihi romanlarınız karakter eğitimi açısından dikkatimi çektiği ve bilim dünyasına olumlu yönde katkı sağlayacağını düşündüğüm için, eserlerinizi karakter eğitimi açısından incelemek istiyorum. Böyle bir çalışmaya nasıl bakarsınız, bu konu hakkındaki düşüncelerinizi öğrenebilir miyim? Teşekkürler.

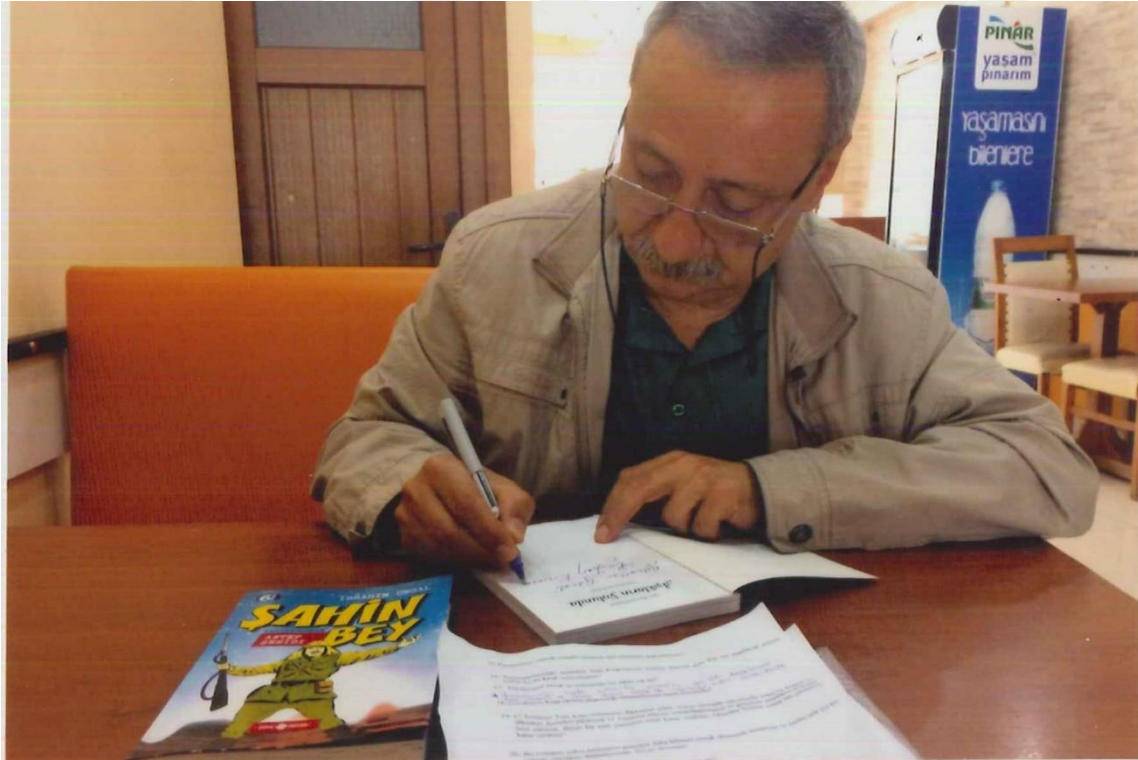
İBRAHİM ÜNSAL- Duyduğumda çok sevindim ve gururlandım. Kitaplarımla ilgili böyle bir çalışma beni onurlandırır. Yazar için bu harika bir duygudur. Teşekkür ederim. Başarılarının devamını dilerim.

Sizinle yaptığım röportajdan dolayı çok mutlu oldum. Sizden beni aydınlatacak ve çalışmama yön gösterecek pek çok bilgi edindim. En önemlisi de öğrencilere tarihi sevdirmenin kolay yolunu öğrendim. Geçmişin ne kadar değerli olduğunu ve bunu gelecek nesillere aktararak vatanımıza, milletimize sahip çıkmamız gerektiğini çok güzel izah ettiniz. Bu önemli bilgileri paylaştığınız ve değerli zamanınızı bana ayırdığınız için çok teşekkür ederim.

Reyhan Korkmaz

10.05.2018

Kocaeli

EK- 2: Yazarımız İbrahim Ünsal ile Röportaj Gününden Fotoğraflar**Kocaeli- 10.05.2018**

EK- 3: Romanlardan İç Kapak Resimleri Örnekleri

Gazi Osman Paşa

Battal Gazi

Şahin Bey

Nene Hatun

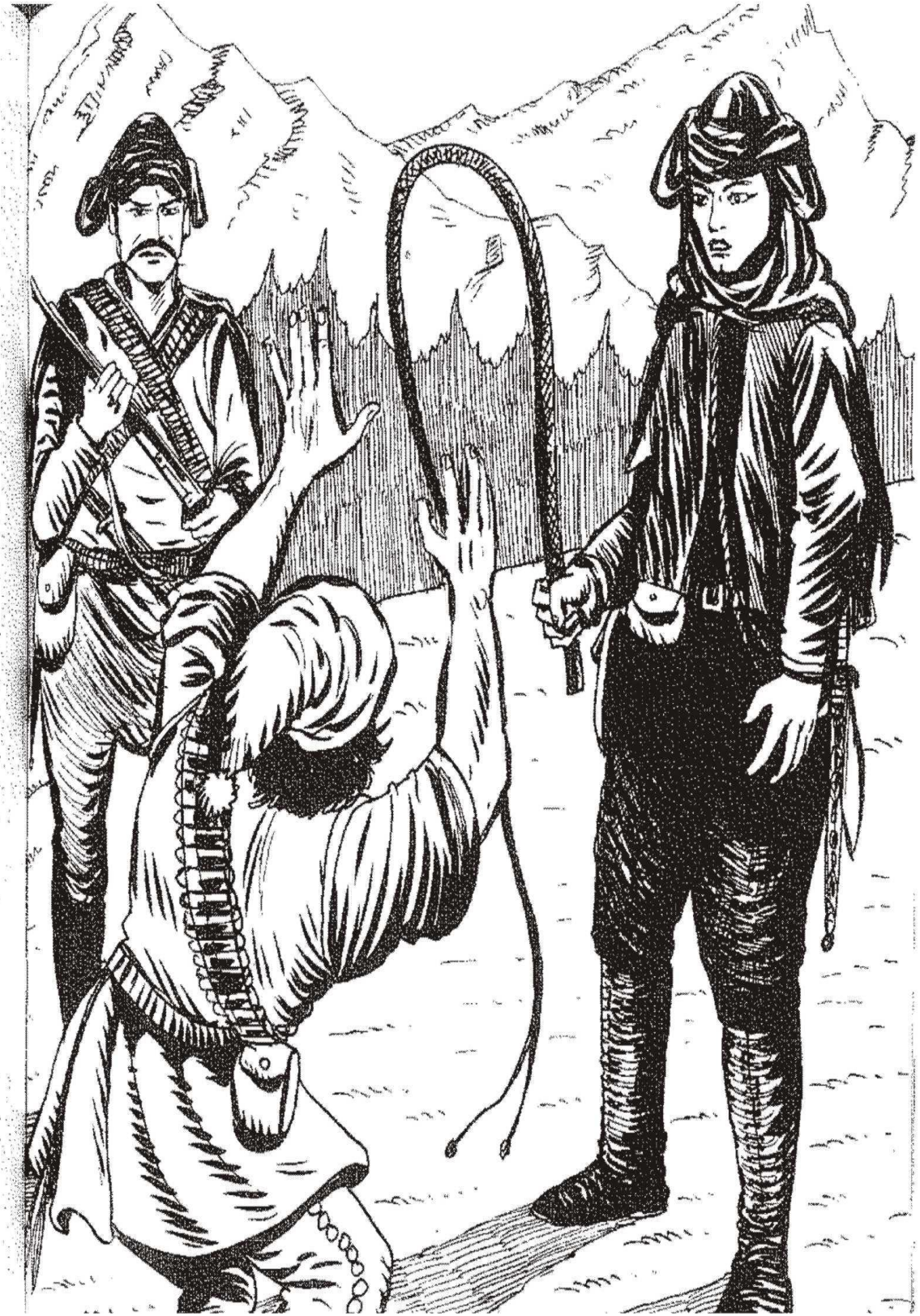
Ulubatlı Hasan

Gökçen Efe

Turgut Reis

Fatma Teğmen

Sultan Kılıçaslan

Yemen Cephesi

Doğu Cephesi

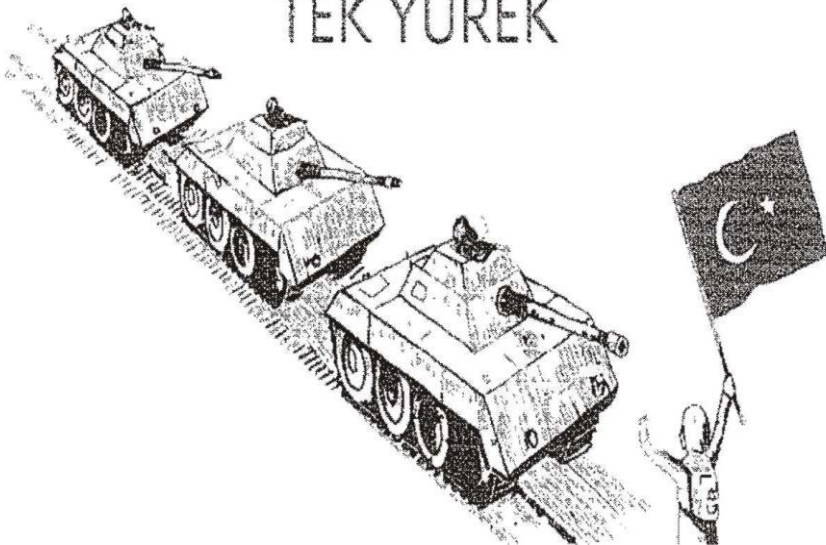
Çanakkale Cephesi

Hicaz Cephesi

15
★
TEMMUZ
BİR MİLLET
TEK YÜREK

15 Temmuz Yenikapı Cephesi

Ek- 4: Romanlardan Dipnot Örnekleri

60 / GAZI KADIN

Memleketimizin ahvali,* hepimizce malum... Sözü bu mevzu-
da lüzumsuz yere uzatacak değilim. Bütün konuşmamı da müm-
kün olduğu nispette kısa tutacağım. Bilmeniz lazım gelen bazı
şeyleri, sözün özünden ayrılmadan anlatmaya çalışacağım.

Kardeşlerim!

Aziz vatanımızın birçok bölgesi işgal altında... Hatta
Payitaht'ta bile, Büyük Harp'te yenildiğimiz devletlerin hükmü
geçmekte.

Geçen ay İzmir'den Anadolu'ya giren Yunanlılar, günden
güne memleketimizin içlerine doğru yayılmaktalar. Eğer milletçe
bir olup bu vahim** gidişata 'dur' diyemezsek, Allah muhafaza, tez
vakitte vatan elden gidecek.

Vatanın elden gitmesi ne demek? Milletçe varlığımızın da
yok olması demek. Yüce dinimizin, şerefimizin, namusumuzun
da korkunç bir tehlikeye düşmesi demek... Hangi Türk, hangi
Müslüman buna razı olabilir?"

Özellikle son sözler, dinleyenler üzerindeki etkisini gösterdi.
Yer yer yükselen sesler birbirine karıştı:

"Kim razı olabilirmiş? Elbette ki hiç kimse!"

"Kimse razı gelmez buna!"

"Bu zilleti*** kabullenebilecek bir Müslüman olabilir mi ki?"

"Hiçbir Türk, buna boyun eğmez!"

"Vakti gelince, hepimiz karşı koymasını biliriz elbet."

☪ "Canımızı verir de vatanımızı vermeyiz!"

"Hiçbir kuvvet, ezanımızı susturamaz!"

"Vakti gelince..."

* Ahval: Durumlar, hâller, vaziyetler.

** Vahim: Ağır, korkulu, çok tehlikeli.

*** Zillet: Hor görülme, alçalma.

124 / SELÇUKLU'NUN KILICI

“İmparatorun adına verdiği sözün teminat kabul ediyorum Mikhael. Bu hareket başladıktan sonra bir daha geri dönüşü yoktur. Müslümanlara karşı vereceğimiz ölüm kalım savaşının manevi sorumluluğu Papalığın üzerindedir. Siz de sakın ola ki maddi yükümlülüğünüzü unutmayasınız.”

* * *

Papa II. Urbain, dediğini yaptı. İtalya'dan sonra bir kurul da Fransa'da topladı. Fransa'nın Clermont kentinde topladığı Din Adamları Kurulu'na, on dört piskopos* ve iki yüzden fazla rahip** katıldı. Toplantıya dinleyici olarak katılan şövalyelerle*** beraber katılımcı sayısı beş yüze yaklaşmıştı.

Bizans elçisi, kürsüde hitabet sanatının bütün hünerlerini sergiliyordu. Konuşması, gözyaşlarıyla daha trajik bir görsellik ve içerik kazanıyordu. Elçinin bazı cümlelerindeki vurgu ve tonlamalar, amaçlanan etki bakımından anlamı da aşıyordu. Söylediklerinin hemen hepsi, önceden kurgulanmış yalanlardan ibaretti.

Sahtekâr hatip, yalanlarından bazılarının arasını, güya boğazına düğümlenen hıçkırıklar konuşmasını engelliyormuş gibi kısa duraksamalarla dolduruyordu. Bu duraksamalar sırasında, yaptığı konuşmanın ne kadar etkili olduğunu da gözlemleme imkânı buluyordu. Zira cümleler arasında bıraktığı aralar, artık galeyana gelmiş**** olan dinleyicilerin öfkeli sloganlarıyla doluyordu:

“Aziz din kardeşlerim... Türklerin yaptığı zulüm, artık Anadolu'ya sığmaz olmuştur. Anadolu Hristiyanlarının feryatları, Boğaz'ı aşıp Konstantiniye'yi yakmaktadır. Din kardeşlerini-

* **Piskopos:** Katoliklerde bir bölgenin din işlerine başkanlık eden, papazlığın en yüksek aşamasında olan din görevlisi.

** **Rahip:** Hristiyanlarda genellikle manastırda yaşayan din adamı, keşiş.

*** **Şövalye:** (metindeki anlamı) Orta Çağ Avrupa'sında özel eğitimle yetişmiş, belli ülküler taşıyan, soylu, atlı savaşçı.

**** **Galeyana gelmek:** Coşmak, hiddetlenmek.

124 / ÇANAKKALE YİĞİDİ

Bu vaziyetteyken, nasıl olduysa oldu, annesi geldi aklına. Ne zaman çok zor duruma düşüp de bunaldığını hissetse, annesini yanında bulurdu.

Ah, annesi! Dünya iyisi, dünyalar güzeli annesi!

Seyit, hayatı boyunca, fiziksel olarak hiç kuvvetten düşmemişti. Ama manevi anlamda kendini zayıf hissettiği anlar çok olmuştu. İşte o anlarda imdadına hep annesi yetişmişti. Hep sevgi, şefkat dolu sıcacık yüreğiyle, hep Seyit'inin yanında olmuştu öylesi zamanlarda. Yumuşacık elleriyle saçlarını, yumuşacık bakışlarıyla yüzünü, gözlerini okşamıştı onun. Her defasında, unuttuğunu düşünerek, bildiği tek çareyi hatırlatmıştı kederli oğulcuğuna:

“Dua et Seyit'im. Yaradan'a dua et. 'Lâ havle' oku içinden. Göreceksin hemencecik nasıl feraha* erdiğini.”

İşte böylesine zor durumdayken, gücünün tükenmekte olduğunu hissederken, haniyse de mahvına** sebep olacak bir ümitsizliğe kapılırken... İşte yine karşısında, işte yine yanı başındaydı annesi. Yine saçlarını, yüzünü okşuyordu. Ve diyordu ki:

“Dua et Seyit'im. Rabbimize dua et.”

Seyit'in gözleri doldu. Ama içinde de rengârenk ümit çiçekleri açtı. Yüreği kıpır kıpır oldu, daha duaya başlamadan. O kıpırtıya dudakları da uydu:

“Bismillâhirrahmânirrahim. Lâ havle velâ kuvvete illâ billâhil aliyyil azîm.”***

* **Ferah:** İç açıcı aydınlık.

** **Mahvolmak:** Onulmaz duruma gelmek, yok olmak.

*** Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla. Yüce ve büyük olan Allah'ın gücünden başka hiçbir güç ve kuvvet yoktur.

ÖZ GEÇMİŞ

 SELÇUK ÜNİVERSİTESİ		<p style="text-align: center;">T.C. SELÇUK ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü</p>			
Adı Soyadı:		Reyhan KORKMAZ			
Doğum Yeri:		Afyonkarahisar / Çay			
Doğum Tarihi:		19.05.1980			
Medeni Durumu:		Bekâr			
Öğrenim Durumu					
Derece	Okulun Adı	Program	Yer		
İlköğretim	Kurtuluş İ.Ö.		AFYONKARAHİSAR/ ÇAY		
Ortaöğretim					
Lise	Çay Lisesi		AFYONKARAHİSAR/ ÇAY		
Lisans	YAKIN DOĞUÜNİV.	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ	K.K.T.C		
Yüksek Lisans					
İş Deneyimi:	2005-2012 arasında devlet okulunda Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni olarak görev aldım. 2014-2016 arasında Rehber Dershanesinde Türkçe Öğretmeni olarak görev aldım.				
İlgi Alanları:	Psikolojik kitaplar okumak, araştırma yapmak, doğa yürüyüşü yapmak, fotoğraf çekmek.				
Tel:	0 542 585 1503				
Adres	Aşağı Mah. Poyraz Sok. Kat:2 No: 14 Afyonkarahisar / Çay				